

ร่างแนวทางปฏิบัติเรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตาม
กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
สำหรับผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗)
(๘) และ (๑๐)

มีนาคม ๒๕๖๐

ข้อชี้แจง

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้านี้ เป็นร่างแนวทางปฏิบัติ สำหรับผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) โดยในแต่ละประเภท จะมี หลักการที่ตรงกัน สืบเนื่องมาจากข้อบัญญัติตามกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า สำหรับผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559 และ มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อ การร้าย ค.ศ. 2012 (FATF RECOMMENDATIONS 2012)

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า สำหรับทุกประเภทธุรกิจ จะใช้ คำว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม แทนการเจาะจงระบุชื่อประเภทผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ หลักการในการจัดทำแนวทางปฏิบัติฯ เป็นการขยายความ ตีความ และอธิบายความ ประกอบ ข้อบัญญัติในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559 และประกาศเลขาธิการที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำ แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ของสถาบันการเงินและผู้ประกอบ อาชีพตามมาตรา 16 (1) และ (9) มาเป็นต้นแบบโดยได้แก้ไขและปรับปรุงเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยได้อธิบายเพิ่มเติมในประเด็นหรือส่วนที่จำเป็นต้องได้รับการตีความ รวมถึงระบุตัวอย่างประกอบคำอธิบาย ในบางกระบวนการเพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนพัฒนานโยบายด้านการกำกับ
กองกำกับและตรวจสอบ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สารบัญ

หน้า

สรุปหลักการกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า	1
ส่วนที่ 1 เรื่อง การกำหนดนโยบายภายในองค์กร	10
ส่วนที่ 2 เรื่อง การจัดให้ลูกค้าแสดงตน	20
ส่วนที่ 3 เรื่อง การอนุมัติรับลูกค้าหรือการรับทำธุรกรรมกับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว	29
ส่วนที่ 4 เรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย	41
ส่วนที่ 5 เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้า (การตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า)	59
ส่วนที่ 6 เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า สำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง	67
ส่วนที่ 7 เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า สำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ	76
ส่วนที่ 8 เรื่อง การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย	80
ส่วนที่ 9 เรื่อง การเก็บรักษาข้อมูล	84
ส่วนที่ 10 เรื่อง การพึ่งพาบุคคลที่สาม	86
ส่วนที่ 11 เรื่อง สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือ	89
ตารางสรุปการดำเนินงานของผู้ประกอบอาชีพแต่ละประเภท	92

.....

สรุปหลักการ “กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า” สำหรับผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ประเภทผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) (เรียงตามขั้นตอน)

ขั้นตอนที่ 1

การกำหนดนโยบาย

1.นโยบายหลัก

1.1 ผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดนโยบายหลักด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย โดยต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) ต้องผ่านการเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้บริหารที่มีอำนาจระดับสูงสุดของผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10)

(2) เป็นนโยบายที่มีความสำคัญในระดับสูงสุด ซึ่งเป็นเป้าหมายและต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ มีความสำคัญเทียบเท่านโยบายหลักทางธุรกิจของผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10)

1.2 ผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดนโยบายหลักด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(1) นโยบายเรื่อง การประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในองค์กร

(2) นโยบายเรื่อง การรับลูกค้า

(3) นโยบายเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายสำหรับลูกค้า

(4) นโยบายเรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอันอาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์และวิธีดำเนินธุรกิจใหม่ รวมถึงกลไกใหม่ในการให้บริการหรือการใช้เทคโนโลยีใหม่หรือที่กำลังพัฒนาสำหรับทั้งผลิตภัณฑ์ใหม่และที่มีอยู่แล้ว

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดแผนในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบาย โดยได้รับการทบทวนเป็นระยะและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2. นโยบายรอง

หมายถึง แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบายหลักได้

2.1 ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดนโยบายรองด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่เป็นลายลักษณ์อักษร **ซึ่งต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้**

(1) การรับลูกค้า ซึ่งเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการขอหรือการแสวงหาข้อมูลการแสดงตน ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลและหลักฐาน ขั้นตอนการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตน ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบตัวตน ขั้นตอนการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

(2) การบริหารความเสี่ยงของลูกค้า เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการประเมินเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลของลูกค้าว่ามีใช่บุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรซึ่งมีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นผู้ที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้าย หรือเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ขั้นตอนการกำหนดระดับความเสี่ยงระดับต่ำหรือความเสี่ยงระดับสูงสำหรับลูกค้าแต่ละราย ขั้นตอนการตรวจทานความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจทานข้อมูลการพิสูจน์ทราบลูกค้าซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการทบทวนการประเมินความเสี่ยง จนถึงขั้นตอนการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าแต่ละราย

(3) การประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย อันอาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์และวิธีดำเนินธุรกิจใหม่ กลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการใช้เทคโนโลยี หรือที่กำลังพัฒนาสำหรับทั้งผลิตภัณฑ์ใหม่และที่มีอยู่แล้ว รวมถึงการกำหนดแนวทางหรือวิธีการบรรเทาความเสี่ยง

ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ควรกำหนดนโยบายรองในเรื่องอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การตรวจสอบภายในด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย การฝึกอบรม การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ การตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย การเก็บรักษาข้อมูล เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2

การจัดให้ลูกค้าแสดงตน

ตามกฎกระทรวงกำหนดธุรกรรมที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน พ.ศ. 2559 กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) กรณีลูกค้า¹ ดำเนินการเมื่อมีการขอสร้างความสัมพันธ์
- (2) กรณีผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว² ดำเนินการเมื่อมีทำธุรกรรมตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป หรือเมื่อมีการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3

การระบุตัวตน

การระบุตัวตน คือ การพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวจากข้อมูล การแสดงตน ข้อมูลที่ขอเพิ่มเติม ข้อมูลหรือข่าวสารจากแหล่งข้อมูลสาธารณะที่น่าเชื่อถือได้ เช่น

กรณีบุคคลธรรมดา

- บัตรประจำตัวประชาชนคนตัวจริง
- ทะเบียนบ้าน
- เอกสารยืนยันตัวตนที่ราชการเป็นผู้ออกให้
- เอกสารแสดงที่มาของรายได้
- ฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐ เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ข้อมูลของกรมสรรพากร เป็นต้น
- อุปกรณ์หรือเครื่องมือในการตรวจสอบความแท้จริง เช่น เครื่องอ่านข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในบัตรที่มีแถบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (ซึ่งต้องใช้บัตรจริงเท่านั้น ไม่ใช่สำเนา)

¹ ลูกค้า หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับ สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16

² ผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว กับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 โดยไม่เคยจัดให้มีการแสดงตนและดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลธรรมดา นิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้นมาก่อน

กรณีนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย

- หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล ที่มีอายุไม่เกิน 6 เดือน
- หนังสือหรือเอกสารสำคัญอันแสดงได้ว่าได้มีการก่อตั้งบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายขึ้น
- เอกสารแสดงที่มาของรายได้
- เอกสารใบเสร็จค่าสาธารณูปโภค
- ฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐ เช่น ข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือข้อมูลของกรมสรรพากร เป็นต้น

โดยการระบุตัวตน ให้นำหลักการบริหารความเสี่ยงมาปรับใช้ในขั้นตอนนี้ได้ กล่าวคือ

1. ประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น โดยใช้ปัจจัยความเสี่ยงตามกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้านำสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559 หากพบว่า

- ลูกค้านำหรือผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวอยู่ในระดับความเล็ขงต่ำ อาจพิจารณาระบุตัวตนของลูกค้านำจากข้อมูลแสดงตน โดยยังไม่จำเป็นต้องขอข้อมูลอื่นๆอีกก็ได้

- ลูกค้านำหรือผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวอยู่ในระดับความเล็ขงอื่น อาจพิจารณาขอข้อมูลอื่นๆเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อมูลแสดงตน เช่น ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคจากสถานที่อยู่ หรือสถานประกอบการ ข้อมูลที่อ้างอิงได้ว่าลูกค้านำมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับสถาบันการเงินอื่นที่น่าเชื่อถือ³ แหล่งที่มาของรายได้ วัตถุประสงค์⁴ เป็นต้น

³ ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้านำและการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้านำ

⁴ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้านำสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559 ข้อ 14

2. ต้องตรวจสอบข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด⁵ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2559 กับลูกค้ำหรือผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว หากพบว่า ลูกค้ำหรือผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดต้องปฏิเสธการทำธุรกรรม รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย และแจ้งข้อมูลรายชื่อของลูกค้ำหรือผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวที่เป็นบุคคลที่ถูกกำหนดให้สำนักงาน ปปง. ทราบ

ขั้นตอนที่ 4

การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายสำหรับลูกค้ำ

ผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ประเมินความเสี่ยงของลูกค้ำและผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว โดยใช้ปัจจัยความเสี่ยงตามข้อ 13 ของกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำสำหรับผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559

2. ต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงก่อนอนุมัติความสัมพันธ์กับลูกค้ำ หรือก่อนทำธุรกรรมกับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

3. อาจพิจารณาปฏิเสธความสัมพันธ์ ยุติความสัมพันธ์ หรือปฏิเสธการทำธุรกรรม เมื่อพบว่าลูกค้ำหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินที่สูงและอาจทำให้ผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ถูกใช้เป็นแหล่งฟอกเงินหรือเพื่อประโยชน์ในการฟอกเงินหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

4. ต้องกำหนดแนวทางหรือวิธีการอนุมัติการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้ำ หรือการอนุมัติการทำธุรกรรมกับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

⁵ จากเว็บไซต์สำนักงาน ปปง. ในหัวข้อบุคคลที่ถูกกำหนด <http://www.amlo.go.th/index.php/th/designated-person/2016-05-22-11-58-20>

ทั้งนี้ กรณีที่เป็นลูกค้ำที่มีความเสี่ยงสูง ต้องได้รับการอนุมัติโดยผู้บริหารระดับสูงของผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10)

5. กรณีลูกค้ำ ต้องประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและทบทวนการประเมินความเสี่ยงดังกล่าวตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

ขั้นตอนที่ 5

การตรวจสอบความเคลื่อนไหวของลูกค้ำ

ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดแนวทางหรือวิธีการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการดำเนินความสัมพันธ์กับลูกค้ำตลอดช่วงเวลาที่ความสัมพันธ์ทางธุรกิจยังดำเนินอยู่ โดยต้องประเมินผลเพื่อทราบว่

1. ต้องตรวจทานการทำธุรกรรมในระยะเวลาสร้างความสัมพันธ์จนถึงในขณะที่ยังดำเนินการตรวจทานและต้องสามารถสรุปมูลค่าหรือสถิติหรือระดับมูลค่าเงิน โดยเฉลี่ยของการทำธุรกรรมในรอบระยะเวลาหนึ่งของลูกค้ำรายนั้นๆ เพื่อที่จะเป็นหลักในการประเมินครั้งต่อไปว่า ลูกค้ำยังมีการทำธุรกรรมในภาพรวมที่เท่ากับหรือใกล้เคียงกับมูลค่าหรือสถิติหรือระดับที่ได้ประมาณการไว้ในครั้งก่อนหรือไม่

2. ตรวจทานว่ามีความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการดำเนินความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ได้แจ้งไว้ในขั้นตอนการขอสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ตามที่ได้แจ้งการใช้ผลิตภัณฑ์ บริการและช่องทางบริการหรือไม่

3. ตรวจทานว่ามีความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการดำเนินความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของลูกค้ำที่ได้แจ้งข้อมูลรายได้และอาชีพไว้หรือไม่

4. ตรวจทานว่ามีระดับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่ต้องปรับปรุงหรือไม่ เมื่อได้ประเมินผลการตรวจทานในข้อ 1 และข้อ 2 ร่วมกับการตรวจสอบข้อมูลแหล่งที่มาของรายได้ อาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิศาสตร์/พื้นที่ของลูกค้ำ สถานภาพทางการเงิน ข้อมูลรายชื่อเลี้ยงต่างๆ ที่เป็นข้อมูลปัจจุบันที่สุดของลูกค้ำ

ทั้งนี้ กรณีที่เป็นลูกค้ำที่มีความเสี่ยงสูง ต้องกำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้อนุมัติผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหว

5. จากผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการดำเนินความสัมพันธ์ ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) จะพิจารณาดำเนินความสัมพันธ์กับลูกค้าต่อไปหรือไม่

ขั้นตอนที่ 6

การตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดแนวทางในการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดรูปแบบการทำธุรกรรมที่ผิดปกติ หรือการกำหนดให้มีระบบปฏิบัติการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการตรวจสอบ
2. ต้องตรวจสอบการทำธุรกรรมของลูกค้าและผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวทราบว่า มีการทำธุรกรรมที่มีผิดปกติหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือการฟอกเงินหรือไม่
3. ต้องกำหนดให้ผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้อนุมัติรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยก่อนส่งมายังสำนักงาน ปปง.

ขั้นตอนที่ 7

การเก็บรักษาข้อมูล

1. ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องเก็บรักษาข้อมูล ดังต่อไปนี้
 - (1) รายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตน
 - (2) รายละเอียดเกี่ยวกับการทำธุรกรรม (รวมถึงการรายงานธุรกรรม) และบันทึกข้อเท็จจริง
 - (3) รายละเอียดเกี่ยวกับตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า
2. อาจเก็บรักษาข้อมูลในรูปแบบใดก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

(1) ต้องสืบค้น ตรวจสอบและส่งข้อมูลที่เก็บรักษาไว้ให้สำนักงาน เมื่อสำนักงานแจ้งให้ส่ง โดยเฉพาะในกรณีเร่งด่วน

(2) ต้องสืบค้นและตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรักษา ได้อย่างรวดเร็วเมื่อต้องการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าหรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

(3) ต้องเก็บรักษาข้อมูล และนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ ในกรณีที่ต้องใช้ข้อมูล ประกอบการดำเนินกระบวนการยุติธรรม

ขั้นตอนที่ 7

การตรวจสอบภายใน

1. ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดมาตรการตรวจสอบภายใน ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเพื่อดำเนินการ ตรวจสอบภายในอย่างสม่ำเสมอในทุกส่วนงาน บุคลากร และระบบปฏิบัติการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดให้มีส่วนงานตรวจสอบภายในหรือ ผู้ตรวจสอบภายใน โดยผู้ตรวจสอบต้องมีความเป็นอิสระและมีความเชี่ยวชาญ

3. ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดให้มีการรายงานผลการตรวจสอบภายใน เพื่อเสนอข้อบกพร่องหรือปัญหาต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อรับทราบปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ไข

ขั้นตอนที่ 8

การฝึกอบรม

1. ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องกำหนดให้มีแนวทางหรือมาตรการที่มั่นใจได้ ว่าเมื่อรับพนักงานหรือลูกจ้างใหม่ จะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 (2) – (8) และ (10) ต้องจัดให้มีการฝึกอบรม ให้ความรู้ด้านการ ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือด้านอื่นๆที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติ ตามกฎหมายกับพนักงานหรือลูกจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรับลูกค้า การบริหารความเสี่ยง การ ตรวจสอบความเคลื่อนไหวของลูกค้า การเก็บรักษาข้อมูลตามกฎหมายโดยดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ และ เหมาะสมกับหน้าที่หรือการปฏิบัติงานของบุคลากรหรือลูกจ้าง

การกำหนดนโยบายภายในองค์กร

เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการที่เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนี้

1) กำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม เพื่อบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายใน องค์กรผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

2) กำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่แสดงถึงการรับเอา มาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย มาเป็นนโยบายหลักขององค์กรและมีความสำคัญเท่าๆกับนโยบายหลักในการดำเนินธุรกิจ

1. นโยบายและระเบียบวิธีการที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

1.1 การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นนโยบายและระเบียบวิธีการที่ผ่านการเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้บริหารที่มีอำนาจระดับสูงสุดของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

(2) เป็นนโยบายและระเบียบวิธีการที่มีความสำคัญในระดับสูงสุด ซึ่งเป็นเป้าหมายและต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

1.2 การจัดทำนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในองค์กร ต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำเอกสารการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

(2) ดำเนินการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างสม่ำเสมอ โดยอย่างน้อยต้องพิจารณาหลักการ ดังต่อไปนี้

(ก) ผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงตามรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายระดับชาติ ซึ่งสำนักงาน ปปง. เป็นผู้จัดทำและเผยแพร่ให้กับผู้มีหน้าที่รายงาน

(ข) ประเมินและบริหารความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจทั้งหมดของผู้มีหน้าที่รายงาน โดยพิจารณาจากปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เช่น ปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า พื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์ บริการ ลักษณะการทำธุรกรรม และช่องทางการให้บริการ

(3) กำหนดมาตรการและวิธีการในการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(4) ปรับปรุงข้อมูลที่ใช้ในการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงาน ให้เป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่สุด เพื่อให้ผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงมีความถูกต้องและครบถ้วน

(5) กำหนดให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งข้อมูลการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายให้แก่สำนักงาน (กรณีที สำนักงาน ปปง. ได้มีการร้องขอ)

หมายเหตุ

การกำหนดนโยบายข้างต้นให้รวมถึงการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวด้วย

2. นโยบายและระเบียบวิธีการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.1 นโยบายและระเบียบวิธีการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าวต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นนโยบายและระเบียบวิธีการที่ผ่านการเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้บริหารที่มีอำนาจระดับสูงสุดของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

(2) เป็นนโยบายและระเบียบวิธีการที่มีความสำคัญในระดับสูงสุด ซึ่งเป็นเป้าหมายและต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

(3) เป็นนโยบายและระเบียบวิธีการที่กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องจัดทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบายและระเบียบวิธีการดังกล่าวได้

หมายเหตุ

(4) โดยการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการควรมีความสอดคล้องกับผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ตามข้อ 1. ค้วย

2.2 การกำหนดนโยบายข้างต้น ประกอบด้วยนโยบายหลัก และนโยบายลำดับรอง โดยความแตกต่างของนโยบายทั้งสองลำดับ ได้แก่

นโยบายหลัก ต้องเป็นนโยบายที่ออกโดยคณะผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ที่มีอำนาจกำหนดทิศทางในการบริหารองค์กรของผู้รายงาน และมีความสำคัญเท่ากับนโยบายที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการประกอบกิจการ

นโยบายรอง อาจใช้คำเรียกอื่นนอกจาก นโยบาย เช่น มาตรการ ระเบียบองค์กร ประกาศขององค์กร แนวปฏิบัติภายใน ซึ่งอาจออกโดยคณะผู้บริหารสูงสุด หรือคณะผู้บริหารที่มีอำนาจในการออกนโยบายรองดังกล่าว แต่นโยบายรองในที่นี้ ต้องมีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัดภายในองค์กร และส่งผลกระทบต่อการทำความผิดต่อหน้าที่ ในกรณีที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตาม โดยมักจะเป็นเรื่องที่มีรายละเอียด ขั้นตอน กระบวนการ ซึ่งเจาะจงสำหรับการปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

สาระสำคัญในส่วนนี้ จะระบุว่าอย่างน้อยที่สุด ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดนโยบายหลักและรอง ในเรื่องใดบ้าง

1. นโยบายหลัก เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

เป็นนโยบายที่สำนักงานได้ประกาศแนวทางไว้ ซึ่งสาระสำคัญคือ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดนโยบายหลักที่แสดงว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจัดให้วัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เป็นวัตถุประสงค์หลักอีกข้อหนึ่งที่ต้อง

ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย และเพื่อแสดงว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเข้าใจถึงการดำเนินการเพื่อ
บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ควรมีสาระสำคัญต่อไปนี้ ในนโยบายดังกล่าว

(1) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สนับสนุนและพร้อมปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และดำเนินกระบวนการ
ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเคร่งครัด รวมถึงการรายงานธุรกรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ
ตามกฎหมายดังกล่าวอย่างครบถ้วน

(2) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะกำหนดนโยบาย (รอง) หรือสาระสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่
เกี่ยวกับการรับลูกค้า ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดให้ลูกค้าแสดงตน และระบุตัวตน ตามกฎหมาย ว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(3) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะกำหนดนโยบาย (รอง) หรือมาตรการที่วางหลักเกณฑ์เพื่อ
บริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

โดยนโยบาย (รอง) หรือมาตรการ ในการบริหารความเสี่ยง ต้องประกอบด้วย (1) การบริหารความเสี่ยง
ภายในองค์กร สำหรับ ผลิตภัณฑ์หรือบริการหรือช่องทางบริการขององค์กร (2) การบริหารความเสี่ยงสำหรับ
ลูกค้าทั้งหมด (3) การบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกรรมทุกประเภท

(4) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะกำหนดนโยบาย(รอง)หรือแผนงานที่ต้องดำเนินการให้บรรลุ
เป้าหมาย ในเรื่อง การจัดจ้างพนักงานหรือบุคลากร ด้วยกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและมั่นใจว่า ระบบการ
จัดจ้างดังกล่าวจะทำให้พนักงานหรือบุคลากร มีความเข้าใจในนโยบายหลัก และนโยบายรองข้างต้น รวมถึง จัด
ให้พนักงานหรือบุคลากรขององค์กร ได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เพื่อจะปฏิบัติหน้าที่ได้
อย่างถูกต้อง

(5) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะกำหนดให้มีการตรวจสอบภายใน เกี่ยวกับระบบปฏิบัติการ ตาม
นโยบายหลักและนโยบายรองอย่างครบถ้วน โดยให้อำนาจการตรวจสอบภายในนั้นเป็นไปโดยอิสระ ไม่มีการ
แทรกแซงจากส่วนงานใดหรือผู้ที่มีอำนาจบริหารภายในองค์กร

(6) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะกำหนดกระบวนการในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงนโยบายหลัก
และนโยบายรอง ให้ทันสมัย และสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือช่องทางบริการใหม่ๆ โดยเฉพาะที่
เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ อยู่เสมอ

ในการกำหนดนโยบายหลัก ขอให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมพิจารณาสาระสำคัญใน ประกาศ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับ

การประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติฉบับนี้

นโยบายดังกล่าว จะระบุรายละเอียดมากขึ้นเพียงใดยังมีใช้สาระสำคัญในขั้นตอนนี้ เพราะการระบุ รายละเอียดขั้นตอน มักจะปรากฏอยู่ในนโยบายลำดับรอง หรืออาจเรียกในชื่ออื่น เช่น มาตรฐาน มาตรการ ประกาศ แนวทางปฏิบัติ คู่มือ ฯ

2. นโยบาย (รอง)หรือสาระสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรับลูกค้า

นโยบายการรับลูกค้า เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามนโยบายหลัก เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย) การใช้คำว่า นโยบาย ในที่นี้ หมายถึง การดำเนินการตามที่ระบุ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในหัวเรื่องนั้นๆ ซึ่งกรณีนี้ นโยบายเรื่องการรับลูกค้า จัดเป็นนโยบายรองภายใต้ นโยบายหลักข้อ 1 และอาจปรับเปลี่ยนถ้อยคำจากนโยบายเป็นคำเรียกอื่น ตามระบบการออกหลักเกณฑ์ภายในองค์กรผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมแต่ละราย ได้

สาระสำคัญในการกำหนดนโยบายการรับลูกค้า ต้องกำหนดกระบวนการเพื่ออนุมัติการสร้าง ความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัด ให้ลูกค้าแสดงตน การระบุตัวตนของลูกค้า และการพิสูจน์ทราบลูกค้า ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เพื่อให้บรรลุตามนโยบายและระเบียบวิธีการในการรับลูกค้า ผู้มีหน้าที่รายงาน ต้องจัดให้มีแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อให้บุคคลดำเนินการตามขั้นตอนการขอหรือการแสวงหาข้อมูลการ แสดงตนของลูกค้า ขั้นตอนการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้า ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบลูกค้า ขั้นตอนการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ นับแต่เมื่อได้รับความประสงค์หรือการแจ้งจากลูกค้าเพื่อขอเริ่มความสัมพันธ์ทางธุรกิจสำหรับความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ให้บริการทุกประเภท ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น

(1) วิธีปฏิบัติในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน โดยระบุประเภทข้อมูล เอกสารหรือหลักฐานที่ลูกค้าต้อง แสดงหรือให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมประเภทแบบสอบถามข้อมูลที่ต้องกรอก วิธีการกรอก และ แนะนำวิธีการปฏิบัติต่อลูกค้าในกรณีต่างๆ เช่น

- ลูกค้าที่เคยสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมาก่อน
- ลูกค้าที่เป็นบุคคลทพพลภาพหรือพิการ
- ลูกค้าที่ให้ข้อมูล ไม่ครบถ้วน

- เป็นต้น

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดหลักการที่ไม่ขัดต่อประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วัธีการแสดงตนของลูกค้ำสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ฉบับลงวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ดังนั้นจึงควรพิจารณาประกาศดังกล่าวอย่างเคร่งครัดประกอบด้วยแนวปฏิบัติฯฉบับนี้

(2) วัธีปฏิบัติในการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตนของลูกค้ำ โดยระบุถึง วัธีการตรวจสอบข้อมูล ประเมินผลเบื้องต้นเพื่อพิจารณาการขอข้อมูลเพิ่ม วัธีการตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด และ วัธีปฏิบัติในกรณีต่างๆ เช่น

- กรณีที่ประเมินได้ว่า ต้องขอข้อมูลลูกค้ำเพิ่มเติม เนื่องจากพบปัจจัยความเสี่ยงบางประการ
- กรณีที่พบว่า ลูกค้ำไม่ยินยอมให้ข้อมูล
- กรณีที่พบว่า ลูกค้ำให้ข้อมูลเท็จ
- กรณีที่พบว่า ลูกค้ำมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือตรงกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนด
- วัธีการปฏิเสธลูกค้ำ
- วัธีการขอขยายระยะเวลาในการอนุมัติรับลูกค้ำ
- เป็นต้น

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสามารถ ดูรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการรับลูกค้ำได้ ในส่วน การอนุมัติรับลูกค้ำ ในแนวทางปฏิบัติฯฉบับนี้

(3) วัธีปฏิบัติในการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้ำและการพิสูจน์ทราบลูกค้ำ อาจระบุวัธีการตรวจสอบ ข้อมูลและพิสูจน์ทราบลูกค้ำ จากข้อมูลหรือหลักฐานต่างๆ วัธีและขั้นตอนในการดำเนินการ รวมถึงวัธีการปฏิบัติต่อลูกค้ำในกรณีต่างๆ

(4) วัธีปฏิบัติในการการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ควรกำหนดขั้นตอนและ วัธีการในการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ในกรณีต่างๆ กับลูกค้ำให้ชัดเจน เช่น

- วัธีและขั้นตอนในการ อนุมัติรับลูกค้ำ ในแต่ละระดับความเสี่ยง
- วัธีการปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ กับลูกค้ำที่มีความเสี่ยงสูงหรือลูกค้ำที่ไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำได้ เป็นต้น

3. นโยบาย (รอง)หรือมาตรการที่วางหลักเกณฑ์เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดหลักการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายสำหรับลูกค้าทั้งหมด โดยต้องพิจารณาปัจจัยในการกำหนดความเสี่ยงไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด และต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยงตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าและสิ้นสุดลงเมื่อยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

การบริหารความเสี่ยง เริ่มตั้งแต่ ขั้นตอนการประเมินเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลของลูกค้าว่ามีชื่อบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรซึ่งมีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นผู้ที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายหรือเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ขั้นตอนการกำหนดระดับความเสี่ยงระดับต่ำหรือความเสี่ยงระดับสูงสำหรับลูกค้าแต่ละราย ขั้นตอนการตรวจทานความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจทานข้อมูลการพิสูจน์ทราบลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการทบทวนการประเมินความเสี่ยง จนถึงขั้นตอนการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าแต่ละราย

สาระสำคัญในการกำหนดนโยบายบริหารความเสี่ยง ควรประกอบด้วย

- หลักเกณฑ์และการกำหนดปัจจัยความเสี่ยงเพื่อประเมินความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และ ช่องทางบริการทั้งหมด ที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมให้บริการแก่ลูกค้า (ดูแนวทางปฏิบัติฉบับนี้ ใน ส่วน การบริหารความเสี่ยง ประกอบการกำหนดนโยบายนี้ได้)

- หลักเกณฑ์และการกำหนดปัจจัยความเสี่ยงเพื่อประเมินความเสี่ยงสำหรับลูกค้า

- แนวทางในใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงลูกค้า

- วิธีการสรุปผลการประเมินและขออนุมัติดำเนินการปรับปรุงความเสี่ยง

- กระบวนการหลังได้รับอนุมัติผลการประเมินและการเก็บบันทึกข้อมูล

- นโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอันอาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์และวิธีดำเนินธุรกิจใหม่ รวมถึงกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่หรือที่กำลังพัฒนาสำหรับทั้งผลิตภัณฑ์ใหม่และที่มีอยู่แล้ว

- เป็นต้น

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสามารถ กระจายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดขั้นตอน และปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ ได้ใน ส่วนการบริหารความเสี่ยง ในแนวทางปฏิบัติฉบับนี้)

4. นโยบาย(รอง)หรือแผนงานที่ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในเรื่อง การจัดจ้างและการฝึกอบรมพนักงาน

(1) สาระสำคัญในเรื่อง การจัดจ้างพนักงานหรือบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานในองค์กร

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดขั้นตอนเพิ่มเติม จากกระบวนการหรือนโยบายในการจ้างพนักงานที่มีอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหลัก โดยอาจเพิ่มกระบวนการสัมภาษณ์ หรือ การทดสอบ หรือ การอบรมก่อนประเมินผลรับเป็นพนักงาน หรือในขั้นตอนใดก็ตามที่จะมั่นใจได้ว่า พนักงานที่คัดเลือกเข้ามา (ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบปฏิบัติการตามนโยบาย) มีความเข้าใจว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและสามารถปฏิบัติตามนโยบาย หลักการ หรือมาตรการ แนวทางปฏิบัติต่างๆที่องค์กรได้กำหนดขึ้นเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

(2) สาระสำคัญในเรื่อง การฝึกอบรมพนักงานหรือบุคลากรในองค์กร

ผู้รายงานต้องมั่นใจได้ว่า พนักงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ตามมาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายได้อย่างถูกต้องอยู่เสมอ ดังนั้น จึงต้องกำหนดแผนปฏิบัติงาน ในการฝึกอบรม เกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย รวมถึงความเข้าใจค่อนนโยบาย มาตรการ แนวทางปฏิบัติ ที่องค์กรบังคับใช้เพื่อรองรับการปฏิบัติตามนโยบายหลักในข้อ 1 . ทั้งนี้ การฝึกอบรมดังกล่าว ควรจัดให้เป็นการฝึกอบรมที่ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจนำปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการ แนวทางปฏิบัติ ที่องค์กร มาเป็นประเด็นในการฝึกอบรมร่วมด้วย ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องมั่นใจได้ว่า พนักงานมีความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ภายหลังรับการฝึกอบรม

5. นโยบาย(รอง) เรื่อง การตรวจสอบภายใน เกี่ยวกับระบบปฏิบัติการ

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตามนโยบายหลักและบรรดา นโยบายรอง มาตรการ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งระบบที่ปฏิบัติโดยบุคลากร และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

รูปแบบการตรวจสอบภายในที่ควรระบุไว้ในนโยบายรองนี้

(1) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรกำหนดส่วนงานหรือหน่วยงานภายใน เพื่อปฏิบัติหน้าที่นี้ โดยเฉพาะ

(2) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจมอบหมายให้บุคคลภายนอก ดำเนินการตรวจสอบภายใน ร่วมกับส่วนงานหรือหน่วยงานใน (1) ก็ได้

(3) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องให้ความอิสระในการใช้อำนาจตรวจสอบ แก่ส่วนงานหรือหน่วยงานตรวจสอบใน (1) รวมถึงบุคคลภายนอกใน (2) ด้วย และมั่นใจได้ว่า ต้องไม่มีการแทรกแซงผลการตรวจสอบหรือประเมิน โดยส่วนงานอื่นและคณะผู้บริหารทุกระดับ

(4) การตรวจสอบภายในตามนโยบายนี้ หมายรวมถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานใหญ่ สาขาและบริษัทในเครือ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(5) ผลจากการทำหน้าที่ของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในข้อ (1) และ (2) จะต้องได้รับความใส่ใจ จากคณะผู้บริหารระดับสูง และ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามผลการประเมิน (กรณีที่พบว่ามีข้อบกพร่องหรือปัญหาในการปฏิบัติงาน) อย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ นโยบายรองในข้อนี้ จะทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มั่นใจได้ว่า นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติต่างๆที่กำหนดขึ้น ได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้อง และในกรณีที่พบข้อบกพร่อง หรือความผิดพลาด ก็จะเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติ นั้นๆต่อไปซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรองในข้อต่อไป

6. นโยบาย(รอง)หรือแผนงานต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ในเรื่อง การพัฒนาและปรับปรุงนโยบาย

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดให้ นโยบายรอง มาตรการ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติต่างๆ ได้รับการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ และอาจดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาให้สอดคล้องกับกฎหมาย หรือ หลักเกณฑ์สากลที่ออกใหม่ๆ โดยเฉพาะเมื่อมีนโยบายในการออกผลิตภัณฑ์ บริการ หรือใช้ช่องทางการทำธุรกรรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีที่อาจเสี่ยงต่อการฟอกเงิน ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้อง ตรวจสอบว่า นโยบายดังกล่าวขัดหรือเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติตามนโยบายหลักในข้อ 1. รวมถึงนโยบายรอง มาตรการ หลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายในข้อ 1. หรือไม่

สาระสำคัญในการกำหนดนโยบายรองในเรื่องนี้ ควรประกอบด้วย

- การกำหนดกรอบระยะเวลาที่แน่นอนในการตรวจสอบว่า นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหลักในข้อ 1 ยังได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และเกิดปัญหาหรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร ซึ่งอาจพบได้จากผลการตรวจสอบภายในตามนโยบายรองในข้อ 5 ข้างต้น

- การกำหนดให้ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารระดับสูง มีส่วนสำคัญในกระบวนการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหลักในข้อ 1

- การกำหนดให้มีกระบวนการตรวจสอบ ผลผลิตภัณฑ์ บริการ หรือใช้ช่องทางการทำธุรกรรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ในเรื่อง ความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน และความเสี่ยงอันเกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตาม นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหลักในข้อ 1 ได้

- กำหนดกระบวนการแก้ไข พัฒนา เปลี่ยนแปลง (ในกรณีที่ต้องดำเนินการเมื่อพบปัญหา) และได้รับอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูงหรือคณะผู้บริหารระดับสูง

- กำหนดกระบวนการในการรายงานผลการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน(และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย) ของผลิตภัณฑ์ บริการ หรือใช้ช่องทางการทำธุรกรรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี (ดูประกาศสำนักงาน เรื่อง แนวทางการกำหนดมาตรการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ที่อาจเกิดขึ้นก่อนการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่กำหนดกระบวนการนี้)

ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจพิจารณากำหนด นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติภายในองค์กรอื่นๆเพื่อรองรับการปฏิบัติตามนโยบายหลักในข้อ 1 เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจ โครงสร้างผลิตภัณฑ์ บริการ และลูกค้า แต่ต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.

หมายเหตุ

การกำหนดนโยบายข้างต้นให้รวมถึงการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวด้วย

การจัดให้ลูกค้าแสดงตน

การจัดให้ลูกค้าแสดงตน เป็นขั้นตอนแรกเมื่อลูกค้าประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์หรือผู้ที่ทำธุรกรรม ครั้งคราวประสงค์จะทำธุรกรรมครั้งแรกในวงเงินที่กำหนดหรือเมื่อมีเหตุตามกฎหมาย โดยผู้มีหน้าที่รายงาน การทำธุรกรรมต้องจัดให้ลูกค้าแจ้งข้อมูลเบื้องต้นตาม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องวิธีการแสดงตนของ ลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการให้ผู้ให้บริการ ทั้งลูกค้าและผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้ง คราวแสดงตนอย่างถูกต้องตามประเภทของผลิตภัณฑ์หรือการใช้บริการ ดังนี้

1. การแสดงตนของลูกค้าที่ประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์ต่อหน้า

ลูกค้าที่สร้างความสัมพันธ์ประเภทนี้ หมายถึง ลูกค้าที่แจ้งความประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับผู้ มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อพนักงานหรือบุคลากรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม รวมถึงตัวแทน หรือบุคคลที่สามที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมพึงพา ในช่องทางปกติที่เป็นลักษณะการเผชิญหน้า โดยไม่ ผ่านเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์ใดๆในขณะที่สร้างความสัมพันธ์นั้น ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องจัดให้ ลูกค้าประเภทนี้ แสดงตนดังนี้

(1.1) ลูกค้าบุคคลธรรมดา

(1.1.1) ชื่อเต็ม

(1.1.2) วันเดือนปีเกิด

(1.1.3) เลขประจำตัว

- กรณีคนไทย หมายถึง เลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏในบัตรประชาชน

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง เลขหนังสือเดินทางที่ปรากฏบนหน้าหนังสือเดินทาง หรือ เลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เพื่อรับรองสิทธิใดๆตามกฎหมาย หรือ เลขประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้ตามเอกสารสำคัญประจำตัว

(1.1.4) ที่อยู่

- กรณีคนไทย หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และในกรณีที่ไม่ได้อาศัยในที่อยู่ ดังกล่าว ให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันด้วย

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง ที่อยู่ในประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ในประเทศไทย

(1.1.5) อาชีพและสถานที่ทำงาน

(1.1.6) ข้อมูลการติดต่อที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะสามารถติดต่อลูกค้าได้ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

(1.1.7) ลายมือชื่อผู้สร้างความสัมพันธ์

(1.2) ลูกค้านิติบุคคลหรือลูกค้าที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย

(1.2.1) ชื่อนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย (ที่ปรากฏในเอกสารสำคัญต่างๆ)

(1.2.2) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (เฉพาะนิติบุคคลหรือเป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายที่รัฐกำหนดให้ต้องเสียภาษีอากร)

(1.2.3) เอกสารที่แสดงถึงการรับรองสถานภาพความเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ที่น่าเชื่อถือ

- กรณีนิติบุคคลไทย ได้แก่ เอกสารรับรองการจดทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกิน 6 เดือน

- กรณีนิติบุคคลที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย ได้แก่ เอกสารที่แสดงถึงสถานภาพความเป็นนิติบุคคลที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐในประเทศที่จดทะเบียน ออกให้ หรือ ที่องค์กรที่น่าเชื่อถือรับรอง และการออกเอกสารนั้นหรือการรับรองเอกสารนั้น กระทำไว้ไม่เกิน 6 เดือน

- กรณีส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ หนังสือแสดงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรม และหนังสือแต่งตั้งหรือมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรม

- กรณีสหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม สโมสร วัด มัสยิด ศาลเจ้า และนิติบุคคลอื่นในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ เอกสารแสดงการจดทะเบียน หรือแสดงการจัดตั้ง จากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และเอกสารแต่งตั้งหรือมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรม

- กรณีบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ได้แก่ เอกสารสำคัญอันแสดงว่า ได้มีการก่อตั้งบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้น และ มีการรับรองเอกสารดังกล่าวไว้ไม่เกิน 6 เดือน โดยผู้ที่มีอำนาจของบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้น

(1.2.4) ประเภทกิจการและวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการ

(1.2.5) ตราประทับ (ในกรณีที่มี)

(1.2.6) สถานที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ รวมถึงข้อมูลการติดต่ออื่น เช่น ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

(1.2.7) ชื่อเต็มของผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ทุกสาย

(1.2.8) ข้อมูลของ “ผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม” และ “บุคคลที่ได้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายให้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม” อันได้แก่

(1.2.8.1) ชื่อเต็ม

(1.2.8.2) วันเดือนปีเกิด

(1.2.8.3) เลขประจำตัว

- กรณีคนไทย หมายถึง เลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏในบัตรประชาชน

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง เลขหนังสือเดินทางที่ปรากฏบนหน้าหนังสือเดินทาง หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เพื่อรับรองสิทธิใดๆตามกฎหมาย หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้ตามเอกสารสำคัญประจำตัว

(1.2.8.4) ที่อยู่

- กรณีคนไทย หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และในกรณีที่ไม่ได้อาศัยในที่อยู่ดังกล่าว ให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันด้วย

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง ที่อยู่ในประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ในประเทศไทย

(1.2.9) ลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามและผู้รับมอบอำนาจ ตาม (1.2.8)

2. การแสดงตนของลูกค้าที่ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์ต่อหน้า

โดยหลักการแล้ว หากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องการเพิ่มหรือจัดทำช่องทางในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า ที่เป็นช่องทางซึ่งทำให้ลูกค้าไม่ต้องพบหน้ากับพนักงานหรือบุคลากรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม รวมถึงตัวแทนหรือบุคคลที่สามที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมพึ่งพา โดยเป็นช่องทางที่สร้างความสัมพันธ์ผ่านเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์ใดๆ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงของการใช้บริการนั้น หมายความว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรเลือกใช้ช่องทางการสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่ได้ทำต่อหน้า กับประเภทบริการที่มีความเสี่ยงต่ำด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (วิธีการพิจารณาความเสี่ยง เป็นไปตามแนวทางที่เลขาธิการกำหนดตามกฎหมาย)

อย่างไรก็ดี ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจพิจารณาเลือกใช้ช่องทางการสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่ได้ทำต่อหน้า กับประเภทบริการที่มีความเสี่ยงสูงก็ได้ แต่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดมาตรการในการจัดให้ลูกค้าต้องแจ้งหรือส่งข้อมูลการแสดงตนให้ครบถ้วนอย่างการสร้างความสัมพันธ์ต่อหน้า

โดยอาจขยายกำหนดเวลาในการอนุมัติการสร้างความสัมพันธ์จนกว่าจะได้รับข้อมูลครบถ้วน ซึ่งอาจกำหนดวิธีการแจ้งหรือส่งข้อมูลในภายหลัง ก่อนที่จะอนุมัติรับทำธุรกรรมครั้งแรก

ข้อมูลการแสดงตนสำหรับลูกค้าที่ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์ต่อหน้า ในการใช้บริการที่มีความเสี่ยงต่ำ ด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย อย่างน้อยได้แก่ข้อมูลดังนี้

(2.1) ลูกค้าบุคคลธรรมดา

(2.1.1) ชื่อเต็ม

(2.1.2) เลขประจำตัว

- กรณีคนไทย หมายถึง เลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏในบัตรประชาชน

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง เลขหนังสือเดินทางที่ปรากฏบนหน้าหนังสือเดินทาง หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เพื่อรับรองสิทธิใดๆตามกฎหมาย หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้ตามเอกสารสำคัญประจำตัว

(2.1.3) ที่อยู่

- กรณีคนไทย หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และในกรณีที่ไม่ได้อาศัยในที่อยู่ดังกล่าว ให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันด้วย

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง ที่อยู่ในประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ในประเทศไทย

(2.1.4) ข้อมูลการติดต่อที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะสามารถติดต่อลูกค้าได้ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

(2.2) ลูกค้านิติบุคคล หรือ ลูกค้าที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกันตามกฎหมาย

(2.2.1) ชื่อนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันตามกฎหมาย (ที่ปรากฏในเอกสารสำคัญต่างๆ)

(2.2.2) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (เฉพาะนิติบุคคลหรือเป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายที่รัฐกำหนดให้ต้องเสียภาษีอากร)

(2.2.3) สถานที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ รวมถึงข้อมูลการติดต่ออื่น เช่น ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

(2.2.4) ข้อมูลของ “ผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม” และ “บุคคลที่ได้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายให้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม” อันได้แก่

(2.2.4.1) ชื่อเต็ม

(2.2.4.2) วันเดือนปีเกิด

(2.2.4.3) เลขประจำตัว

- กรณีคนไทย หมายถึง เลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏในบัตรประชาชน
- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง เลขหนังสือเดินทางที่ปรากฏบนหน้าหนังสือเดินทาง หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เพื่อรับรองสิทธิใดๆตามกฎหมาย หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้ตามเอกสารสำคัญประจำตัว

(2.2.4.4) ที่อยู่

- กรณีคนไทย หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และในกรณีที่ไม่ได้อาศัยในที่อยู่ดังกล่าว ให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันด้วย
- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง ที่อยู่ในประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ในประเทศไทย

3. การแสดงตนของผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

กรณีที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีการให้บริการลักษณะที่เป็นครั้งคราว โดยการทำธุรกรรมในแต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับการทำธุรกรรมครั้งก่อน ให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจัดให้ผู้ใช้บริการกลุ่มนี้ เป็น “ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว” และผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรพิจารณาให้การบริการครั้งคราวลักษณะนี้ ใช้เฉพาะประเภทธุรกรรมหรือประเภทบริการที่มีความเสี่ยงต่ำด้านการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเท่านั้น (วิธีการพิจารณาความเสี่ยง เป็นไปตามแนวทางที่เลขานุการกำหนดตามกฎหมายกระทรวง)

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ให้บริการลักษณะนี้ กับประเภทธุรกรรมหรือประเภทบริการที่มีความเสี่ยงสูง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดมาตรการในการขอข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อมั่นใจได้ว่าการทำธุรกรรมแบบครั้งคราวนั้น สมเหตุสมผลและไม่เสี่ยงต่อการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เช่น การขอเอกสารทางการค้าที่สามารถแสดงผลหรือวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม หรือขอข้อมูลการแสดงตนที่เพิ่มเติมขึ้น เป็นต้น

ให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมกำหนดให้ ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ซึ่งทำธุรกรรมในมูลค่าเงินหรือในเดือนใจต่อไปนี้ ต้องแสดงตน

(๑) มีการทำธุรกรรมด้วยเงินสด หรือด้วยทรัพย์สิน ในมูลค่าตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป

(๒) มีการทำธุรกรรมการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (ทั้งการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำเนินการโดยสถาบันการเงิน และการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำเนินการโดยผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16(9) และมีการทำธุรกรรมเงินอิเล็กทรอนิกส์ ในมูลค่าตั้งแต่ ห้าหมื่นบาทขึ้นไป

(3) ไม่จำเป็นต้องพิจารณามูลค่าในการทำธุรกรรม หากพบว่า มีข้อสงสัยในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หรือพบพฤติกรรมที่น่าสงสัยหรือผิดปกติ

ข้อมูลการแสดงตนสำหรับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ในการใช้บริการหรือทำธุรกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย อย่างน้อยได้แก่ข้อมูลดังนี้

(3.1) ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวประเภทบุคคลธรรมดา

(3.1.1) ชื่อเต็ม

(3.1.2) วันเดือนปีเกิด

(3.1.3) เลขประจำตัว

- กรณีคนไทย หมายถึง เลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏในบัตรประชาชน

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง เลขหนังสือเดินทางที่ปรากฏบนหน้าหนังสือเดินทาง หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เพื่อรับรองสิทธิใดๆตามกฎหมาย หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้ตามเอกสารสำคัญประจำตัว

(3.1.4) ที่อยู่

- กรณีคนไทย หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และในกรณีที่ไม่ได้อาศัยในที่อยู่ดังกล่าว ให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันด้วย

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง ที่อยู่ในประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ในประเทศไทย

(3.1.5) ข้อมูลการติดต่อที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะสามารถติดต่อลูกค้าได้ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

(3.2) ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวประเภทนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย

(3.2.1) ชื่อนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย (ที่ปรากฏในเอกสารสำคัญต่างๆ)

(3.2.2) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (เฉพาะนิติบุคคลหรือเป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายที่รัฐกำหนดให้ต้องเสียภาษีอากร)

(3.2.3) สถานที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ รวมถึงข้อมูลการติดต่ออื่น เช่น ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

(3.2.4) ข้อมูลของ “ผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม” และ “บุคคลที่ได้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายให้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม” อันได้แก่

(3.2.4.1) ชื่อเต็ม

(3.2.4.2) วันเดือนปีเกิด

(3.2.4.3) เลขประจำตัว

- กรณีคนไทย หมายถึง เลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏในบัตรประชาชน
- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง เลขหนังสือเดินทางที่ปรากฏบนหน้าหนังสือเดินทาง หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เพื่อรับรองสิทธิใดๆตามกฎหมาย หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้ตามเอกสารสำคัญประจำตัว

(3.2.4.4) ที่อยู่

- กรณีคนไทย หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และในกรณีที่ไม่ได้อาศัยในที่อยู่ดังกล่าว ให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันด้วย
- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง ที่อยู่ในประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ในประเทศไทย

4. การแสดงตนของผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวแบบไม่พบหน้า

สำหรับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสามารถให้บริการการทำธุรกรรมที่ไม่ได้ทำต่อหน้า กับประเภทบริการที่มีความเสี่ยงต่ำด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเท่านั้น ไม่สามารถจัดให้มีบริการแบบไม่พบหน้า สำหรับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว กับบริการที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายได้ เว้นแต่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะกำหนดมาตรการในการบรรเทาความเสี่ยงให้ผลิตภัณฑ์และบริการดังกล่าวเป็นความเสี่ยงต่ำ เช่น การจำกัดวงเงินต่อครั้งและต่อวัน การขอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการตรวจสอบวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมและตรวจสอบตัวตนของผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว มีระบบตรวจสอบหรือปฏิเสธการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวที่ผิดปกติหรือน่าสงสัย เป็นต้น

ข้อมูลการแสดงตนสำหรับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวแบบมาพบหน้า ในการใช้บริการหรือทำธุรกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย อย่างน้อยได้แก่ข้อมูลดังนี้ (เทียบเคียงได้กับการแสดงตนสำหรับลูกค้าในข้อ 2 ลูกค้าที่ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์ต่อหน้า)

(4.1) ลูกค้ายุคคลธรรมดา

(4.1.1) ชื่อเต็ม

(4.1.2) เลขประจำตัว

- กรณีคนไทย หมายถึง เลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏในบัตรประชาชน

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง เลขหนังสือเดินทางที่ปรากฏบนหน้าหนังสือเดินทาง หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เพื่อรับรองสิทธิใดๆตามกฎหมาย หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้ตามเอกสารสำคัญประจำตัว

(4.1.3) ที่อยู่

- กรณีคนไทย หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และในกรณีที่ไม่ได้อาศัยในที่อยู่ดังกล่าว ให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันด้วย

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง ที่อยู่ในประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ในประเทศไทย

(4.1.4) ข้อมูลการติดต่อที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะสามารถติดต่อลูกค้าได้ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

(4.2) ลูกค้านิติบุคคล หรือ ลูกค้าที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกันตามกฎหมาย

(4.2.1) ชื่อนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันตามกฎหมาย (ที่ปรากฏในเอกสารสำคัญต่างๆ)

(4.2.2) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (เฉพาะนิติบุคคลหรือเป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายที่รัฐกำหนดให้ต้องเสียภาษีอากร)

(4.2.3) สถานที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ รวมถึงข้อมูลการติดต่ออื่น เช่น ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

(4.2.4) ข้อมูลของ “ผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม” และ “บุคคลที่ได้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายให้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์และทำธุรกรรมกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม” อันได้แก่

(4.2.4.1) ชื่อเต็ม

(4.2.4.2) วันเดือนปีเกิด

(4.2.4.3) เลขประจำตัว

- กรณีคนไทย หมายถึง เลขประจำตัวประชาชนที่ปรากฏในบัตรประชาชน

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง เลขหนังสือเดินทางที่ปรากฏบนหน้าหนังสือเดินทาง หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เพื่อรับรองสิทธิใดๆตามกฎหมาย หรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้ตามเอกสารสำคัญประจำตัว

(4.2.4.4) ที่อยู่

- กรณีคนไทย หมายถึง ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และในกรณีที่ไม่ได้อาศัยในที่อยู่ดังกล่าว ให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันด้วย

- กรณีคนต่างด้าว หมายถึง ที่อยู่ในประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ในประเทศไทย

5. การตรวจสอบข้อมูลและเอกสารการแสดงตน

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลและเอกสารการแสดงตนของลูกค้าหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว โดยต้องให้อำนาจบุคลากรหรือพนักงานผู้ตรวจสอบในการใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสม ซึ่งการตรวจสอบในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

(5.1) ทราบว่า ลูกค้าหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว เป็นบุคคล นิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายที่มีตัวตนอยู่จริงตามกฎหมาย

(5.2) ทราบว่า วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรมแบบครั้งคราว มีความสอดคล้องกับข้อมูลการแสดงตนของลูกค้าหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

(5.3) ทราบว่า ข้อมูลการแสดงตนที่ได้รับมานั้น เพียงพอต่อการดำเนินกระบวนการบริหารความเสี่ยง และตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

อนึ่ง การใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสมในที่นี้ รวมถึง การขอเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐานเพิ่มเติมจากลูกค้าหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว และการปฏิเสธเมื่อได้รับข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนด้วย

การอนุมัติรับลูกค้าหรือการรับทำธุรกรรมกับผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

ขั้นตอนการพิจารณาเพื่ออนุมัติรับลูกค้านี้ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนการจัดให้ลูกค้าแสดงตน โดยในการอนุมัติรับลูกค้าต้องประกอบไปด้วยการประเมินความต้องการข้อมูลเบื้องต้นเพื่อระบุตัวตน และการตรวจสอบรายชื่อที่ส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ต่อไปนี้เป็นกระบวนการที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการทันที หลังจากที่ได้จัดให้ลูกค้าแสดงตนแล้ว

1. การประเมินผลความต้องการข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้า

ตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวง กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการระบุตัวตนของลูกค้าหรือผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวหลังจากขั้นตอนการจัดให้ลูกค้าแสดงตนแล้ว

อย่างไรก็ดี แม้ว่าลูกค้าหรือผู้ทำธุรกรรมรายหนึ่งรายใด มิได้อยู่ในเงื่อนไขการแสดงตน แต่หากว่าผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีข้อสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือมีเหตุอันพิจารณาได้ว่า ควรจัดให้มีการดำเนินการระบุตัวตน ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการตามขั้นตอนนี้

(1.1) การกำหนดปัจจัยในการประเมิน

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรกำหนดขั้นตอนในการประเมินเบื้องต้นว่า จำเป็นต้องได้รับหรือขอข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานจากลูกค้าเพิ่มเติมเพื่อระบุตัวตนของลูกค้าหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย โดยผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรกำหนดปัจจัยหรือข้อพิจารณาเพื่อประเมินความต้องการข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

- (ก) ปัจจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ประเภทบริการ ช่องทางการให้บริการ
- (ข) ปัจจัยเกี่ยวกับความซับซ้อนของลูกค้าหรือผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- (ค) ปัจจัยเกี่ยวกับพื้นที่หรือประเทศที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ
- (ง) ปัจจัยเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินหรือรายได้ของลูกค้า
- (จ) ปัจจัยเกี่ยวกับวงเงินในการขอใช้บริการ

(1.2) แนวทางการใช้ดุลยพินิจในการประเมิน

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดมาตรฐานในการใช้ดุลยพินิจเพื่อวิเคราะห์ว่า ผู้ที่ขอสร้างความสัมพันธ์แต่ละราย มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในเบื้องต้น มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ประเมินว่า ควรต้องขอข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าเพิ่มเติมหรือไม่ โดยในการกำหนดมาตรฐานในการใช้ดุลยพินิจ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะต้องนำปัจจัยในข้อ 1.1 มาเป็นหลักการเพื่อกำหนดแบบแผนในการใช้ดุลยพินิจ ตัวอย่าง

จากข้อมูลในการแสดงตนและการแจ้งความประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้น พบว่า ลูกค้ารายหนึ่ง มีปัจจัยที่ต้องพิจารณาคือ

ปัจจัยข้อ (ก) ลูกค้าเลือกขอใช้บริการชำระหนี้ทางการค้าข้ามประเทศ โดยการหักบัญชี หรือ การซื้อขายหลักทรัพย์ที่ต้องผ่านบริษัทตัวแทนในต่างประเทศ ซึ่งจัดได้ว่า เป็นบริการที่ไม่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงต่ำ

ปัจจัยข้อ (ค) ลูกค้าเลือกขอใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับการโอนมูลค่าเงินหรือซื้อขายหลักทรัพย์ในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงิน

ปัจจัยข้อ (จ) ลูกค้าขอทำธุรกรรมแรกในวงเงินที่สูง

จากข้อพิจารณาพบว่า แม้ลูกค้าจะขาดปัจจัยในข้อ (ข) ซึ่งหมายความว่า ลูกค้าไม่ได้มีความซับซ้อนใดๆ เพราะเป็นบริษัทที่ถือหุ้นด้วยบุคคลสามคนเท่านั้น และขาดปัจจัยในข้อ (ง) ซึ่งหมายความว่า ลูกค้าระบุที่มาของเงิน จากการประกอบกิจการที่ไม่เสี่ยงและแสดงที่มาได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ลูกค้าเกี่ยวข้องกับทั้ง 3 ข้อข้างต้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ได้กำหนดมาตรฐานว่า แบบแผนลักษณะนี้ บุคลากรผู้ตรวจสอบควรต้องใช้ดุลยพินิจ “ขอข้อมูลของลูกค้าเพิ่มเติม เพราะลูกค้ามีโอกาสที่จะกลายเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงในระดับสูงได้” เป็นต้น

ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดเบื้องต้นก่อนว่า ความเสี่ยงในขั้นตอนนี้ สำหรับลูกค้าแบ่งออกเป็นระดับ และหากพบว่า ลูกค้ามีข้อมูลและข้อเท็จจริงตรงกับปัจจัยเสี่ยงแต่ละข้อ หรือหลายข้อ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะกำหนดมาตรฐานในการใช้ดุลยพินิจให้กับบุคลากรที่ทำหน้าที่อย่างไร ทั้งนี้ การใช้ดุลยพินิจ ควรมีขอบเขตที่ชัดเจน

ตัวอย่าง 1

หากพบว่า ลูกค้าตรงกับปัจจัยเสี่ยงในข้อ (ข) หรือมีปัจจัยเสี่ยงข้อ (ข) รวมอยู่ด้วย บุคลากรต้องใช้ดุลยพินิจในการ เรียกข้อมูลและเอกสารเพิ่มเติมจากลูกค้า อัน ได้แก่

- เอกสารแสดงการถือหุ้นหรือรับผลประโยชน์ของลูกค้านิติบุคคล

- ข้อมูลการระบุตัว ผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา และข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่แสดงว่า บุคคลนั้นมีความเกี่ยวข้องกับลูกค้านิติบุคคล

- ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหารสูงสุดของลูกค้านิติบุคคล
..... เป็นต้น

ตัวอย่าง 2

หากพบว่า ลูกค้านั้นตรงกับปัจจัยเสี่ยงในข้อ (ค) หรือมีปัจจัยเสี่ยงข้อ (ค) รวมอยู่ด้วย บุคลากรต้อง ใช้ดุลยพินิจในการ เรียกข้อมูลและเอกสารเพิ่มเติมจากลูกค้า อัน ได้แก่

- ข้อมูลแสดงถึงวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการทำธุรกรรม เช่น โอนเงินไปในพื้นที่เสี่ยง เพื่อ การใด

- ข้อมูลแสดงถึงความผูกพัน หรือความเกี่ยวข้องกับ ผู้รับเงินปลายทางซึ่งตั้งอยู่ในประเทศเสี่ยง เช่น สัญญาทางธุรกิจที่ลงนามร่วมกันกับคู่สัญญาที่เป็นนิติบุคคลในประเทศเสี่ยง

- ขอให้ลูกค้าแจ้งวงเงินสูงสุดที่คาดว่าจะทำธุรกรรมในแต่ละครั้ง เพื่อพิจารณาถึงความ สอดคล้องกับสัญญาทางธุรกิจหรือวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้

- ตรวจสอบข้อมูล คู่สัญญาปลายทางในเบื้องต้น กับฐานรายชื่อที่เสี่ยงต่อการฟอกเงินหรือ สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เช่น นำชื่อบริษัทและชื่อผู้ลงนามในสัญญา ไปตรวจสอบกับฐานรายชื่อดังกล่าว เท่าที่มีข้อมูลปรากฏให้ตรวจสอบได้

- เป็นต้น

ดังนั้น การที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1. นี้ได้อย่างครบถ้วน ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนด มาตรฐานในการบริหารความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ ประเภท บริการ และช่องทางบริการ ที่องค์กรตนดำเนินกิจการอยู่ ควบคู่กับการกำหนดมาตรฐานในการบริหาร ความเสี่ยงของลูกค้าหรือผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว เสียก่อน จึงจะนำมาตรฐานทั้งหมด มาพิจารณาปรับใช้กับปัจจัย การวิเคราะห์เบื้องต้น เพื่อประเมินความต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า

นอกจาก พิจารณาความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ ประเภทบริการ และช่องทางบริการแล้ว ผู้มีหน้าที่ รายงานการทำธุรกรรม อาจนำข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงต่ำหรือสูงบางเรื่องมาปรับใช้ ในกรณีที่สามารถ ทราบถึงความเสี่ยงนั้น ได้ตั้งแต่ในชั้นข้อมูลการแสดงตน (ปัจจัยความเสี่ยงต่ำหรือสูง ให้ดูข้อบัญญัติ หมวด การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และแนวทางที่เลขาธิการ กำหนด เรื่อง แนวทางการกำหนดปัจจัยเพื่อพิจารณาลูกค้าที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ) เช่น ในขั้นตอนการแสดงตน ลูกค้าแจ้งว่ามีอาชีพเป็นข้าราชการการเมืองในตำแหน่ง รัฐมนตรี ซึ่งในข้อบัญญัติกำหนดให้ปัจจัยเรื่อง

บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองในประเทศ เป็นความเสี่ยงสูงซึ่งไม่ต้องใช้ดุลยพินิจ ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องประเมินในขั้นนี้ว่า ลูกค้าได้รับผลการประเมินที่ต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม (เพราะไม่อยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำ) ไม่ว่าจะมิวัตถุประสงค์หรือเลือกใช้ ผลิตภัณฑ์ ประเภทบริการ และช่องทางบริการที่มีความเสี่ยงต่ำหรือไม่ เป็นต้น

ดังนั้น ในแนวทางการใช้ดุลยพินิจ เรื่อง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องระบุถึงปัจจัยบางประการที่บุคลากร ไม่ต้องใช้ดุลยพินิจ โดยให้เลือกปัจจัยที่บุคลากรอาจทราบได้ในขั้นตอนการแสดงผลเป็นหลัก

2. การตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อที่กฎหมายกำหนด

ตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า กำหนดให้ “กระบวนการตรวจสอบข้อมูลลูกค้ารวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างความสัมพันธ์ กับ ข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง” เป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนก่อนการอนุมัติรับลูกค้าหรือทำธุรกรรมกับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

2.1 ข้อมูลรายชื่อที่ใช้ตรวจสอบตามกฎหมาย

ตามกระบวนการที่ถูกต้อง เมื่อผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ได้จัดให้ลูกค้าแสดงผลความต้องการข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้าแล้ว ขั้นตอนลำดับสุดท้ายก่อนรับลูกค้า คือ การตรวจสอบข้อมูลรายชื่อตามวรรคข้างต้น ซึ่งข้อมูลรายชื่อที่ต้องใช้ตรวจสอบกับลูกค้า ได้แก่

ข้อมูลบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ประกอบไปด้วยข้อมูล 2 ส่วน ตามกฎหมายดังกล่าว คือ

- ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด โดยคำสั่งศาล

- ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ได้รับการกลั่นกรองและประกาศโดยสำนักงาน ปปง.

2.2 ลูกค้าที่ต้องดำเนินการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนการแสดงผล ต่อเนื่องถึงขั้นตอนการประเมินผลความต้องการข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้า พบว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจได้รับข้อมูลลูกค้าเพื่อตรวจสอบในขั้นตอนนี้ 2 แบบแผน คือ

(2.2.1) ข้อมูลที่ได้จากลูกค้าในขั้นตอนการแสดงผล และไม่มีข้อมูลเพิ่มเติมจากผลการประเมินในข้อ 1 ในกรณีนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการตรวจสอบบุคคลดังต่อไปนี้

- ลูกค้านุคคลธรรมดาที่ขอสร้างความสัมพันธ์ หรือนุคคลธรรมดาที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- บุคคลที่รับมอบอำนาจจากลูกค้านุคคลธรรมดาที่ขอสร้างความสัมพันธ์หรือนุคคลธรรมดาที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว (กรณีที่มี)
- ลูกค้านิติบุคคลที่ขอสร้างความสัมพันธ์หรือนิติบุคคลที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีนัยสำคัญภายในองค์กรลูกค้านิติบุคคล ในที่นี้ หมายถึง กรรมการผู้มีอำนาจทุกราย รวมถึงผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายที่มาดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับผู้หน้าที่รายงานการทำธุรกรรม (กรณีที่มี) และ กรรมการผู้มีอำนาจรายที่ดำเนินการขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว รวมถึงผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายที่มาขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว (กรณีที่มี)

(2.2.2) ข้อมูลที่ได้จากลูกค้าในขั้นตอนการแสดงตน และข้อมูลเพิ่มเติมจากผลการประเมินในข้อ 1 ในกรณีนี้ ผู้หน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการตรวจสอบบุคคลดังต่อไปนี้

- ลูกค้านุคคลธรรมดาที่ขอสร้างความสัมพันธ์ หรือนุคคลธรรมดาที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- บุคคลที่รับมอบอำนาจจากลูกค้านุคคลธรรมดาที่ขอสร้างความสัมพันธ์หรือนุคคลธรรมดาที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว (กรณีที่มี)
- ลูกค้านิติบุคคลที่ขอสร้างความสัมพันธ์หรือนิติบุคคลที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีนัยสำคัญภายในองค์กรลูกค้านิติบุคคล ในที่นี้ หมายถึง กรรมการผู้มีอำนาจทุกราย รวมถึงผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายที่มาดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับผู้หน้าที่รายงานการทำธุรกรรม (กรณีที่มี) และ กรรมการผู้มีอำนาจรายที่ดำเนินการขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว รวมถึงผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายที่มาขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว (กรณีที่มี)
- ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้านุคคลธรรมดา (กรณีที่ต้องตรวจสอบตามแนวทางการใช้ดุลยพินิจตามข้อ 1 (1.2) และพบว่ามี)
- ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้านิติบุคคล (กรณีที่ต้องตรวจสอบตามแนวทางการใช้ดุลยพินิจตามข้อ 1 (1.2))
- ผู้บริหารระดับสูง (กรณีที่ต้องตรวจสอบตามแนวทางการใช้ดุลยพินิจตามข้อ 1 (1.2))
- ผู้ถือหุ้นที่มีนัยสำคัญของลูกค้านิติบุคคล ที่อาจไม่ใช่ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง แต่มีบทบาทสำคัญในการรับประโยชน์จากลูกค้านิติบุคคลด้วย (กรณีที่ต้องตรวจสอบตามแนวทางการใช้ดุลยพินิจตามข้อ 1 (1.2) และพบว่ามี)
- นิติบุคคลและบุคคลธรรมดาผู้ลงนามในสัญญาทางธุรกิจที่เป็นคู่สัญญาที่มีนัยสำคัญⁱⁱⁱ ของลูกค้านิติบุคคล (กรณีที่ต้องตรวจสอบตามแนวทางการใช้ดุลยพินิจตามข้อ 1 (1.2) และพบว่ามี)

- นิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ซึ่งบุคลากรผู้ตรวจสอบพิจารณาแล้วและมีดุลยพินิจว่า ควรตรวจสอบ เนื่องจาก มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญกับลูกค้า (กรณีที่ต้องตรวจสอบตามแนวทางการใช้ดุลยพินิจตามข้อ 1 (1.2) และพบว่ามี)

3. การกำหนดมาตรการหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

เพื่อให้ขั้นตอนการรับลูกค้า เป็นไปตามหลักการการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จำเป็นต้องกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ หรือหลักเกณฑ์ภายในองค์กรเกี่ยวกับมาตรการดังต่อไปนี้

3.1 แนวปฏิบัติในการตรวจสอบข้อมูลการแสดงผล

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดขั้นตอนและวิธีการใช้ดุลยพินิจสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันขั้นตอนการแสดงผลของลูกค้ำว่า การแสดงผลดังกล่าวเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 บุคลากรต้องตรวจสอบข้อมูลแสดงผลของลูกค้ำ เพื่อยืนยันว่าข้อมูลนั้นสมบูรณ์ตามที่กฎหมายกำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจพึ่งพาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่น่าเชื่อถือเป็นเครื่องมือในการยืนยันข้อมูลการแสดงผลของลูกค้ำ

ขั้นตอนที่ 3 กรณีที่ไม่มีการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือได้ตามขั้นตอนที่ 2 ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดวิธีปฏิบัติอื่นทดแทน เช่น กำหนดวิธีการเพิ่มเติม ให้บุคลากรที่ตรวจสอบเรียกดูหลักฐานต้นฉบับในกรณีที่สำเนาเอกสารที่ลูกค้ำยื่นประกอบการแสดงผลไม่มีการรับรอง หรือไม่ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 4 กรณีที่เกิดความสงสัยในการตรวจสอบในขั้นตอนที่ 2 หรือ 3 ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจกำหนดวิธีการให้บุคลากร ขยายระยะเวลาในการรับเอกสารแสดงผลออกไป และแจ้งให้ลูกค้ำนำเอกสารอื่นมาเพื่ออ้างอิงความน่าเชื่อถือ เช่น เอกสารเรียกเก็บค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคที่มีชื่อลูกค้ำและที่อยู่ปัจจุบัน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดหลักการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง สามารถปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้ำได้ในขั้นตอนการแสดงผล หากปรากฏเหตุสงสัยที่อาจเสี่ยงต่อการฟอกเงินหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อ

การร้าย และจัดทำรายงานข้อเท็จจริงส่งให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาว่า เห็นการรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานหรือไม่

..... เป็นต้น

3.2 หลักเกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจในการระบุตัวตนของลูกค้า

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องนำหลักการและปัจจัยในการประเมินผลตามข้อ 1 (เรื่อง การประเมินผลความต้องการข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้า) มาขยายผลออกเป็นหลักเกณฑ์เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติและใช้ดุลยพินิจได้อย่างชัดเจน โดยต้องกำหนดแบบแผนในการพิจารณาให้ลูกค้าต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อระบุตัวตน เช่น โครงสร้างองค์กรของลูกค้า ข้อมูลรายชื่อผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารสูงสุด เป็นต้น และกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนในการใช้ดุลยพินิจหรือกระบวนการหาข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้าด้วย เนื่องจาก มีข้อมูลบางส่วนที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการแสวงหาจากข้อมูลเอกสารหรือหลักฐานที่ลูกค้าแสดง โดยเฉพาะขั้นตอนในการหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า (ตัวอย่าง ให้ดูในข้อ 1 เรื่อง การประเมินผลความต้องการข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้า)

3.3 หลักเกณฑ์ในการยอมรับข้อมูล ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดวิธีการให้แก่บุคลากรผู้ใช้ดุลยพินิจเพื่อตรวจสอบข้อมูล “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า” โดยระบุวิธีการหาตัวผู้รับประโยชน์ดังกล่าว จากข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักฐานต้นฉบับหรือเอกสารอ้างอิงใดบ้าง และระบุขั้นตอนต่อไปในกรณีที่ วิธีการแรกไม่ทำให้เกิดผลลัพธ์ได้ ทั้งนี้ ควรกำหนดตามหลักการในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และแนวทางที่เลขาธิการกำหนดที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจกำหนดวิธีการอื่นนอกจากหลักการตามกฎหมายและมาตรฐานสากลก็ได้ แต่ต้องมั่นใจได้ว่าเป็นวิธีการที่เป็นประโยชน์ในการหาข้อมูลที่เป็นความจริง เช่น หากวิธีการที่ 1 2 และ 3 ไม่ทำให้เกิดผลลัพธ์ได้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจกำหนดทางเลือกอื่น เช่น ให้ลูกค้าเป็นผู้แจ้งข้อมูลของ “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า” แต่ต้องระบุข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่แสดงว่า บุคคลธรรมดาที่เป็น “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า” นั้น มีความเกี่ยวข้องกับลูกค้าอย่างไร เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดประเภทข้อมูลที่ต้องได้มาเพื่อนำไปใช้ตรวจสอบกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนดในขั้นตอนต่อไป เช่น เมื่อบุคลากรตรวจสอบทราบถึง “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า” แล้ว ลูกค้าต้องแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับประโยชน์ดังกล่าว โดยอย่างน้อยต้องสามารถแจ้งชื่อเต็มที่ถูกต้อง และเลขประจำตัว และในกรณีที่ ไม่สามารถให้ข้อมูลเลขประจำตัวด้วยอุปสรรคเกี่ยวกับ

แหล่งที่มาของข้อมูล ก็ควรกำหนดให้ลูกค้าใช้ความพยายามในการหาข้อมูลแวดล้อมอื่นๆของผู้รับประโยชน์นั้น เช่น สัญชาติ ชื่อนิติบุคคลอื่นที่ผู้รับประโยชน์ถือหุ้นอยู่ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบกับรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนดในขั้นตอนต่อไป

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องให้ความอิสระในการใช้ดุลยพินิจของบุคลากรผู้ตรวจสอบ แต่ต้องมั่นใจได้ว่า บุคลากรนั้นเข้าใจหลักการและวิธีปฏิบัติอย่างแท้จริง และปฏิบัติหน้าที่ภายใต้หลักการนั้นอย่างเคร่งครัด และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดให้ บุคลากรผู้ใช้ดุลยพินิจตรวจสอบข้อมูลการระบุตัวตนที่เพิ่มเติมของลูกค้า สามารถปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้าได้ หากปรากฏเหตุสงสัยที่อาจเสี่ยงต่อการฟอกเงินหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และจัดทำรายงานข้อเท็จจริงส่งให้ผู้ตรวจสอบที่มีตำแหน่งสูงกว่า เป็นผู้กลั่นกรองรายงานและร่วมพิจารณาว่า เห็นควรรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานหรือไม่

ตัวอย่าง

วิธีการในการแสวงหาข้อมูลของ “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้านิติบุคคล¹

วิธีที่ 1 ตรวจสอบจากข้อมูลการรับประโยชน์จากการถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไปตามที่ปรากฏในหลักฐานหรือเอกสารอ้างอิง กรณีที่ไม่พบในการถือหุ้นทอดแรก ให้เรียกข้อมูลในทอดต่อไปจากลูกค้าจนกว่าจะพบตัว “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง” หากไม่สามารถตรวจสอบด้วยวิธีนี้ได้ ด้วยเหตุจำเป็น ขัดข้องอย่างร้ายแรง ให้พิจารณาวิธีที่ 2

วิธีที่ 2 ตรวจสอบจากข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในการครอบงำการบริหารองค์กรลูกค้า โดยอาจแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถืออื่นๆ หากไม่สามารถตรวจสอบด้วยวิธีนี้ได้ ด้วยเหตุขาดแคลนแหล่งข้อมูลหรือไม่พบข้อมูล ให้พิจารณาวิธีที่ 3

วิธีที่ 3 ให้พิจารณาโดยนัยว่า บุคคลธรรมดาผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย หรือในการบริหารองค์กรลูกค้า อาจเป็น “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้า หากมีเหตุที่สงสัยว่า ผลลัพธ์จากการพิจารณาตามวิธีนี้ อาจไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ให้พิจารณาวิธีที่ 4 เป็นข้อยุติ

¹ กรณีผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าบุคคลธรรมดา การกำหนดวิธีหาข้อมูล อาจสันนิษฐานเบื้องต้นได้ว่า ลูกค้าบุคคลธรรมดาส่งสร้างความสัมพันธ์หรือธุรกรรมเพื่อประโยชน์ของตนเอง (ผู้รับประโยชน์คือ ตัวลูกค้าเอง) หากต่อมา ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม พบว่ามีเหตุอันเชื่อได้ว่า ลูกค้าอาจดำเนินการความสัมพันธ์เพื่อบุคคลอื่น เช่น มีการโอนเงินในบัญชีให้แก่บุคคลอื่นทุกครั้งที่มีการฝากเงินเข้ามาหรือโอนเต็มจำนวนหรือเกือบเต็มจำนวน หรือ มีการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นทำการแทนตลอดไป (ไม่ใช่ทำแทนเป็นครั้งคราว) ก็อาจบันทึกข้อเท็จจริงหรือสันนิษฐานได้ว่า อาจมีผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงอื่นรวมอยู่ด้วยได้

วิธีที่ 4 กำหนดให้ลูกค้านำข้อมูลว่า ผู้ใด เป็น “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้า และแสดงข้อเท็จจริง เอกสาร หรือหลักฐานอันแสดงว่า มีความเกี่ยวข้องกันระหว่างลูกค้านิติบุคคลกับผู้รับประโยชน์รายดังกล่าว

กรณีที่ตรวจสอบหรือได้รับแจ้งจากลูกค้าจนทราบ ตัวผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดข้อมูลของ “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง” ที่ลูกค้าต้องแจ้งให้ทราบ ดังนี้ (ดูแนวทางที่เลขที่การประกาศที่เกี่ยวข้อง)

(ก) ข้อมูลชื่อเต็ม

(ข) ข้อมูลหมายเลขประจำตัวที่รัฐออกให้

(ค) ข้อมูลที่อยู่

กรณีที่ลูกค้าไม่สามารถแจ้งข้อมูลในข้อ (ข) หรือ (ค) หรือทั้งสองข้อได้ ลูกค้าต้องแจ้งข้อมูลแวดล้อมอื่นที่เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบ เช่น ข้อมูลสัญชาติ ข้อมูลอาชีพอื่นหรือตำแหน่งที่ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงดำรงอยู่ในนิติบุคคลอื่น เป็นต้น

หากปฏิบัติครบทุกวิธีอย่างเคร่งครัดแล้ว ยังไม่พบ “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้าหรือลูกค้าไม่สามารถแจ้งข้อมูลอย่างน้อยตามข้อ (ก) และข้อมูลแวดล้อมอื่นๆ ได้ ประกอบกับผลการประเมินเบื้องต้นว่า ลูกค้ามีปัจจัยเสี่ยงอันต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมแน่แท้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้ารายดังกล่าวในที่สุด

3.4 วิธีปฏิบัติในการอนุมัติรับลูกค้า

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดวิธีหรือขั้นตอนการพิจารณาเพื่ออนุมัติคำขอสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้า โดยต้องจำแนกประเภทความสัมพันธ์ และกำหนดระดับตำแหน่งของบุคลากรที่มีอำนาจอนุมัติให้สอดคล้องกับประเภทความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือกลุ่มลูกค้า เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ก่อนอนุมัติสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ได้กลั่นกรองอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับระดับการประเมินเพื่อขอข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติม และตลอดจนถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของลูกค้า ณ ขั้นตอนก่อนอนุมัติสร้างความสัมพันธ์นั้นด้วย

ตัวอย่าง

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดขั้นตอนการอนุมัติความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ ประเภทบริการ หรือช่องทางบริการ ดังนี้

การสร้างความสัมพันธ์ประเภทสินเชื่อบริการทางการเงินต่ำ ประเภทบัญชีออมทรัพย์วงเงินไม่เกิน...บาท ประเภท..... ใ้บุคลากรที่มีตำแหน่งในระดับ..... เป็นผู้อนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ ในกรณีที่ผลการประเมินเบื้องต้นพบว่า ไม่ต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า (เนื่องจากลูกค้าไม่มีปัจจัยเสี่ยงตามแบบแผนที่กำหนด)

การสร้างความสัมพันธ์ประเภทการค้าระหว่างประเทศ การโอนเงินระหว่างประเทศ ประเภท.... ใ้บุคลากรที่มีตำแหน่งระดับ..... เป็นผู้อนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ ในกรณีที่ผลการประเมินเบื้องต้นพบว่า ไม่ต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า (เนื่องจากลูกค้าไม่มีปัจจัยเสี่ยงตามแบบแผนที่กำหนด)

การสร้างความสัมพันธ์ทุกประเภท ที่มีการพิจารณาพบว่า มีผลการประเมินเบื้องต้นให้ขอข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติม เนื่องจากมีปัจจัยเสี่ยงตามแบบแผนที่กำหนด ใ้บุคลากรที่มีตำแหน่ง.....จัดทำรายงานและผลการอนุมัติ ส่งให้....(ตำแหน่ง) เป็นผู้กลั่นกรองและยืนยันการอนุมัติดังกล่าวอีกชั้นหนึ่ง

การสร้างความสัมพันธ์ทุกประเภท ที่พบในขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายว่า ลูกค้าไม่อยู่ในกลุ่ม ลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ ใ้บุคลากรที่มีตำแหน่ง.....จัดทำรายงานและผลการอนุมัติ ส่งให้....(ตำแหน่ง) เป็นผู้กลั่นกรองและยืนยันการอนุมัติดังกล่าวอีกชั้นหนึ่ง

กรณีที่พบว่า มีเหตุต้องปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้า บุคลากรในตำแหน่งที่มีหน้าที่พิจารณาอนุมัติ ต้องจัดทำรายงานสรุปชี้แจงเหตุแห่งการปฏิเสธ ส่งให้.....(ตำแหน่ง) พิจารณาและมีคำสั่ง

ปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้า ในขั้นสุดท้าย ร่วมกับพิจารณาการรายงานเหตุดังกล่าว เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานด้วย

..... เป็นต้น

แม้ว่าผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะได้กำหนดนโยบายรับลูกค้า ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ หรือแนวทางในการตรวจสอบอื่นๆอย่างครบถ้วนแล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมยังมีหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของลูกค้าควบคู่ไปกับการอนุมัติรับลูกค้าด้วย หมายความว่า เมื่อมีการอนุมัติรับลูกค้าแล้ว ลูกค้ารายดังกล่าว จะต้องได้รับการจัดระดับความเสี่ยงด้านด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งเป็นไปตามนโยบาย หรือ มาตรการ หรือหลักเกณฑ์ ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ได้จัดทำขึ้นภายใต้ขอบเขตของกฎกระทรวงเรื่องการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และกฎระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง .

4. การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

การทำธุรกรรมกับผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ให้ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ดังต่อไปนี้

4.1 ระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ระบุตัวตนของลูกค้าและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าโดยใช้เอกสาร ข้อมูล หรือข่าวสารจากแหล่งข้อมูลสาธารณะที่น่าเชื่อถือนอกเหนือจากการขอข้อมูลจากลูกค้าก็ได้ เช่น

กรณีบุคคลธรรมดา ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชนตัวจริง ทะเบียนบ้าน หรือ เอกสารยืนยันตัวตนที่ราชการเป็นผู้ออกให้ และข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสาธารณะที่น่าเชื่อถือเป็นต้น

กรณีนิติบุคคล ได้แก่ ชื่อและประเภทตามกฎหมาย ตลอดจนข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ได้ถึงสถานะทางกฎหมายและการมีอยู่จริงของนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ข้อมูลเกี่ยวกับอำนาจในการควบคุม กำกับดูแล และผูกพันนิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย รวมทั้งให้ระบุบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งมีตำแหน่งบริหารระดับสูง สถานที่ตั้งตามที่จดทะเบียนและสถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ รวมถึงเอกสารแสดงที่มาของรายได้ เอกสารใบเสร็จค่าสาธารณูปโภค ทั้งนี้อาจพิจารณาดำเนินการดังนี้

(2) ระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง และใช้มาตรการที่เหมาะสมในการพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

(3) ตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ในกรณีพบว่า บุคคลหรือนิติบุคคลในข้อ (๑) เป็นบุคคลที่ถูกกำหนด ผู้มีหน้าที่รายงานต้องปฏิเสธการทำธุรกรรมกับลูกค้า และรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

4.2 ดำเนินการตรวจสอบกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ทำธุรกรรมในนามของผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว โดยตรวจสอบเพื่อทราบว่าลูกค้าได้มีการมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมในนามของลูกค้าจริง และต้องดำเนินการตรวจสอบบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจดังกล่าว ตามขั้นตอนในข้อ 4.1 ด้วย

4.2 ดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวที่เป็นนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ารวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะธุรกิจของลูกค้า ตลอดจนโครงสร้างการบริหารจัดการหรือการเป็นเจ้าของและอำนาจในการควบคุมนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้นด้วย

(2) ดำเนินการเกี่ยวกับการระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ 3.3

4.4 ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมดังกล่าว

4.5 ผู้มีหน้าที่รายงาน ต้องประเมินความเสี่ยงของลูกค้า โดยใช้ปัจจัยที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง, ภูมิศาสตร์/พื้นที่เสี่ยง, อาชีพเสี่ยง(ถ้ามีข้อมูล) ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องจัดระดับความเสี่ยงเนื่องจากการทำธุรกรรมครั้งคราวไม่ต้องมีการดำเนินการตรวจสอบความเคลื่อนไหวซึ่งต้องมีระดับความเข้มข้นที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยง แต่ให้ดูว่า ถ้าลูกค้ามีความเสี่ยงสูง ควรตรวจสอบให้แน่ใจว่า ธุรกรรมที่สร้างขึ้นไม่มีเหตุอันควรสงสัย

กรณีที่มีหน้าที่รายงานพบว่า ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว มีความเสี่ยงสูงตามปัจจัยที่กฎหมายกำหนด ให้ผู้มีหน้าที่รายงาน ตรวจสอบอย่างเข้มข้นว่า ธุรกรรมที่ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวขอดำเนินการนั้นมีข้อเท็จจริงที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินหรือไม่ หากไม่พบข้อเท็จจริงฯ ก็ดำเนินธุรกรรมจนเสร็จสิ้นได้ แต่หากพบข้อเท็จจริงที่สงสัยว่า ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวหรือการทำธุรกรรมดังกล่าว อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือฟอกเงิน ผู้มีหน้าที่รายงานอาจพิจารณาปฏิเสธการทำธุรกรรมก็ได้ ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน (ไม่ว่าจะรับทำธุรกรรมหรือปฏิเสธการทำธุรกรรมนั้นก็ตาม)

ⁱ ตำแหน่ง ผู้บริหารสูงสุด ในที่นี้หมายความถึง ตำแหน่งที่มีอำนาจสูงสุดในการบริหาร หรือตำแหน่งที่สามารถกำหนดนโยบายหลักหรือนโยบายสำคัญในการดำเนินกิจการขององค์กร

ⁱⁱ นัยสำคัญ ในที่นี้ คือ มีความสำคัญ มีบทบาทสำคัญ

ⁱⁱⁱ คู่สัญญาที่มีนัยสำคัญของลูกค้า หมายความว่า กรณีที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ขอให้ลูกค้า(นิติบุคคลต่างชาติ)แสดงหลักฐานเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจในประเทศไทย อาจให้แสดงหนังสือสัญญาที่มีคู่สัญญาอยู่ในประเทศไทย และหากในสัญญาที่นำมาแสดงนั้น ปรากฏชื่อคู่สัญญาที่มีความสำคัญทางธุรกิจตามวัตถุประสงค์ของสัญญา เช่น คู่สัญญาฝ่ายที่ลงลายมือชื่อ (ปรากฏชื่อคู่สัญญาฝ่ายตรงข้าม) กรณีนี้เป็นตัวอย่างของคำว่าคู่สัญญาที่มีนัยสำคัญ ซึ่งอาจมีมากกว่า 2 ฝ่ายก็ได้

การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดนโยบายหรือมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งต้องประกอบไปด้วย การบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการทางการเงินและช่องทางบริการ เพื่อทราบว่า ตนมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นแหล่งฟอกเงินมากหรือน้อย ในแต่ละผลิตภัณฑ์ บริการทางการเงินและช่องทางบริการ และนำผลการบริหารความเสี่ยงนี้ ไปใช้ในการประเมินความเสี่ยงลูกค้า ทั้งในขั้นตอนการระบุตัวตน ขั้นตอนในการอนุมัติรับลูกค้า ตลอดจนถึงขั้นตอนที่ดำเนินความสัมพันธ์กับลูกค้า

นอกจากการกำหนดนโยบายหรือมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร ข้างต้นแล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ยังมีหน้าที่กำหนดนโยบายหรือมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้าด้วย โดยควรต้องนำผลการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรมาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณากำหนดมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้าร่วมกับปัจจัยส่วนอื่นที่กฎหมายกำหนดหรือผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม กำหนดเพิ่มเติมเองภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

กระบวนการบริหารความเสี่ยงของลูกค้า เป็นขั้นตอนที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นในครั้งแรก พร้อมกับการอนุมัติการสร้างความสัมพันธ์หรืออนุมัติรับทำธุรกรรมแบบครั้งคราว แต่หลังจากสร้างความสัมพันธ์แล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ยังคงมีหน้าที่ดำเนินกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องไปจนยุติความสัมพันธ์

1. การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายภายในองค์กร

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงของ ผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางบริการ ที่องค์กรดำเนินกิจการอยู่ ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวนี้ ได้แก่ ผลการประเมินความเสี่ยงของทุกผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางบริการ ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงดังกล่าว จะถูกนำไปใช้เป็นเงื่อนไขหนึ่งในกระบวนการ ประเมินผลเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้าในขั้นตอนการระบุตัวตนของลูกค้า รวมถึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปใช้พิจารณาในกระบวนการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละรายเพื่อกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมและในการดำเนินความสัมพันธ์ต่อไป

มาตรฐานการบริหารความเสี่ยง อาจจัดทำในรูปแบบของนโยบายหลักขององค์กร หรือนโยบายรองภายใต้นโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือในรูปแบบของกฎระเบียบภายในองค์กรอื่นๆ แต่ต้องมั่นใจว่า มาตรฐานการบริหารความเสี่ยงนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่องค์กรและบุคลากรจะละเลยมิได้ และต้องนำมาใช้อย่างเคร่งครัด

1.1 การประเมินความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ และช่องทางบริการ ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม เป็นหนึ่งในปัจจัยหลายข้อ ที่ใช้คัดแยกกลุ่มลูกค้าตั้งแต่ในกระบวนการระบุตัวตนในขั้นตอนการรับลูกค้า เพื่อพิจารณาว่า ระดับความเสี่ยงของลูกค้า และพิจารณาว่าลูกค้ารายใดอยู่ในหลักการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงแบบเบาบาง (Simplify CDD) แบบปกติ (CDD) หรือ แบบเข้มข้น (Enhance CDD) นอกจากนี้ ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้ในการบริหารความเสี่ยงของลูกค้าด้วย

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย สำหรับการดำเนินกิจการของตน โดยมุ่งไปที่ผลิตภัณฑ์ทางการเงินและประเภทบริการต่างๆ ว่า ผลิตภัณฑ์และบริการกลุ่มใดน่าจะมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินสูงกว่าและกลุ่มใดน่าจะมีความเสี่ยงต่ำกว่า ซึ่งหลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงเรื่องนี้อยู่ใน แนวทางที่เลขาธิการกำหนดเรื่อง ปัจจัยหรือลักษณะในการพิจารณาลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ

อย่างไรก็ดี ผลการประเมินความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และบริการ มิได้บ่งชี้ว่า ผู้มีหน้าที่รายงานที่มีผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เสี่ยงสูงกว่านั้น เป็นผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ที่มีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินสูง แต่เป็นสัญญาณที่ทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ทราบว่า ตนจำเป็นต้องบริหารจัดการความเสี่ยงของแต่ละผลิตภัณฑ์หรือบริการ โดยใช้วิธีการแบบใดหรือเข้มข้นเพียงใด เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการดำเนินการบริหารความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ นั้น คือ ความต้องการให้ผู้มีหน้าที่รายงาน หาทางกำจัดความเสี่ยงหรือลดความเสี่ยงให้มากที่สุด แล้วจึงนำไปปรับใช้เป็นปัจจัยความเสี่ยงในการประเมินเพื่อหาข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติมและประเมินระดับความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละรายด้วย

แนวทางการบริหารความเสี่ยงโดยหลักการ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในแนวทางที่เลขาธิการกำหนด เรื่อง ปัจจัยหรือลักษณะในการพิจารณาลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ แต่ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีมาตรการจัดการความเสี่ยงที่เข้มข้นและใช้ควบคุมความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นๆ ได้อย่างเกิดประสิทธิผล ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เคยได้รับการประเมินว่ามีความเสี่ยงสูง ก็อาจจะลดระดับความเสี่ยงลงได้

ตัวอย่าง

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจกำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการต่างๆ ตามกระบวนการอย่างง่าย ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง การรวบรวมผลิตภัณฑ์และบริการที่องค์กรให้บริการแก่ลูกค้าที่เกี่ยวข้องกับ

การเงินการลงทุน หรือการพาณิชย์ที่ส่งผลให้ลูกค้านำเงินหรือทรัพย์สินมาหมุนเวียนในระบบหรือผ่านระบบ การซื้อผลิตภัณฑ์หรือใช้บริการดังกล่าว ให้ครบถ้วน

ขั้นตอนที่สอง การคัดแยกกลุ่มผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำออกจาก ผลิตภัณฑ์และบริการทั้งหมด รวมถึงอาจจัดระดับความเสี่ยงขึ้นต่างๆสำหรับผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน ส่วนที่เหลือ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเสี่ยงและบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยง สำหรับผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ไม่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงต่ำ

ขั้นตอนที่ 4 ในการตรวจสอบระบบการบรรเทาความเสี่ยงและปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง ของผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเมื่อมีผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินใหม่

ขั้นตอนพิเศษ ในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีใหม่

การกำหนดปัจจัยในการประเมินความเสี่ยง

ในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องนำหลักการพิจารณาตามแนวทางที่เลขาธิการกำหนด เรื่อง ในกฎกระทรวง เรื่อง ปัจจัยหรือลักษณะในการ พิจารณาคูค้ำที่มีความเสี่ยงต่ำ โดยนำปัจจัยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และบริการมาปรับใช้ ได้แก่

(1) ปัจจัยเรื่องการ โอน เปลี่ยนมือ ผลิตภัณฑ์หรือสิทธิในการใช้บริการรวมถึงได้รับ ผลประโยชน์จากการใช้บริการ สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่เจ้าของรายอื่นได้ อาจเป็นเหตุผลหนึ่ง ที่ สอดคล้องกับกระบวนการฟอกเงิน ที่มีขั้นตอนการเปลี่ยนมือหรือการ โอนเปลี่ยนที่ซึ่งเงินหรือทรัพย์สิน โดยเฉพาะ ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ เปลี่ยนมือได้โดย ลูกค้าเป็นผู้ดำเนินขั้นตอนการ โอนหรือเปลี่ยนมือ ได้เอง หรือขั้นตอนการเปลี่ยนมือหรือโอน กระทำได้โดยง่าย และเสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว จะมีความเสี่ยงต่อการฟอกเงิน หรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายมากกว่า

(2) ปัจจัยเรื่องการเปลี่ยนเป็นเงินสด ผลิตภัณฑ์หรือสิทธิในการใช้บริการ ที่สามารถเปลี่ยน สภาพเป็นเงินสดได้ในขั้นตอนสุดท้าย ที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลาย ประเภทจ่ายให้แก่ลูกค้าโดยตรง โดยเฉพาะ ตราสารที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้ โดยอาจดำเนินการที่ธนาคารแห่ง หนึ่งหรือหลายแห่ง หรือผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัจจัยการชำระเงินตราต่างประเทศ หรือ หมายเลขอ้างอิงหรือ เอกสารที่ระบุข้อมูลอย่างง่าย เพื่อนำไปปรับเงินสด ณ สถานประกอบการที่หนึ่งหรือหลายที่ (เว้นแต่รับรองได้ว่า จะมีการตรวจสอบข้อมูลผู้รับเงินตามอย่างเคร่งครัด ตามกฎกระทรวง ฯ)

(3) ปัจจัยเรื่องวงเงินที่ไม่จำกัดหรือจำนวนครั้งในการใช้บริการ ผลกระทบหรือสิทธิในการใช้บริการที่ไม่มีการจำกัดวงเงินในการใช้บริการ ย่อมมีความเสี่ยงต่อการกลายเป็นช่องทางหมุนเวียนเงินในครั้งละจำนวนมาก และหากไม่มีการจำกัดจำนวนครั้งในการใช้บริการด้วยแล้ว ยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงที่สูงขึ้น ดังนั้นผลกระทบที่ไม่มีเงื่อนไขในการจำกัดการซื้อขาย หรือบริการทางการเงินที่ไม่มีการจำกัดจำนวนครั้งในการใช้บริการ จะมีความเสี่ยงสูงกว่า

(4) ปัจจัยเรื่องการใช้ข้ามแดน ผลกระทบหรือสิทธิในการใช้บริการสามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ในประเทศ จะมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินข้ามประเทศสูงกว่า และในกรณีที่ผลกระทบหรือสิทธิในการใช้บริการสามารถใช้ได้ในต่างประเทศและเป็นการจ่ายเงินสดโดยตรงแก่ผู้รับ (โดยไม่ผ่านบัญชีที่ได้รับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าจากสถาบันการเงิน) จะยังมีความเสี่ยงสูงขึ้น

(5) ปัจจัยเรื่องการก่อภาระหนี้ ผลกระทบหรือบริการที่มีลักษณะเป็นการให้สินเชื่อหรือกู้ยืม อันจะก่อให้เกิดภาระหนี้สินแก่ลูกค้า มักจะมีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจาก ไม่สอดคล้องกับรูปแบบของการฟอกเงิน แต่ในกรณีที่ผลกระทบหรือบริการมีลักษณะที่ให้อำนาจลูกค้าชั่วคราว และไม่มีการเรียกดอกเบี้ยกรณีชำระคืนตามกำหนดเวลา อาจเป็นช่องทางหนึ่งในการฟอกเงินเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้เงินสดในการซื้อสินค้าหรือบริการต่างๆ อย่างไรก็ดี ผลกระทบหรือบริการดังกล่าวจะมีความเสี่ยงสูงขึ้นเมื่อไม่มีการกำหนดวงเงินสูงสุด หรือกำหนดวงเงินสูงสุดในมูลค่าสูงมาก แต่จากเหตุผลทั้งหมด ปัจจัยในข้อนี้ ก็ถือเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่ำในการใช้ฟอกเงิน มากกว่าข้ออื่นๆข้างต้น

(6) ปัจจัยเรื่องประเภทผลกระทบหรือบริการ ผลกระทบหรือบริการบางประเภท ได้รับการยอมรับว่า มีความเสี่ยงต่ำด้านการฟอกเงิน เนื่องจาก วัตถุประสงค์ของผลกระทบหรือบริการและผลประโยชน์ที่ได้จากผลกระทบและบริการนั้น เป็นไปเพื่อเยียวยาหรือชดเชยความเสียหายหรือเพื่อการออมที่จำเป็นสำหรับบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น ได้แก่

- การประกันวินาศภัย
- การประกันชีวิตที่จ่ายกรณีเดียวคือ เมื่อผู้เอาประกันเสียชีวิต
- การประกันแบบกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของลูกจ้างหรือเพื่อเยียวยาความเสียหาย
- กองทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการออมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และมีการกำหนดวงเงินในการซื้อหรือได้สิทธิในการใช้บริการ
- ผลกระทบทางการเงินสำหรับผู้ยากไร้ซึ่งรัฐเป็นผู้สนับสนุน และมีการจำกัดวงเงินสำหรับลูกค้าแต่ละราย

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จำเป็นต้องนำหลักการในข้อนี้ ไปกำหนดนโยบาย/แนวทาง/หลักเกณฑ์ การบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรสำหรับผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน เพื่อใช้ในขั้นตอนการประเมินผลการขอข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้า และในขั้นตอนการจัดระดับความเสี่ยงของลูกค้าด้วย

1.2 การประเมินความเสี่ยงของช่องทางให้บริการ

ช่องทางให้บริการ หมายถึง รูปแบบ วิธีการที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะนำผลิตภัณฑ์หรือบริการ ไปสู่ลูกค้า ซึ่งรวมถึงช่องทางบริการตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์จนถึงการทำธุรกรรม ช่องทางการให้บริการอาจแบ่งออกเป็น

ช่องทางที่ 1 ช่องทางการให้บริการผ่านพนักงานของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ไม่ว่าจะที่สำนักงาน สาขา หรือนัดหมายให้บริการนอกสถานที่ก็ตาม

ช่องทางที่ 2 ช่องทางการให้บริการผ่านตัวแทน/นายหน้า กรณีนี้ถือว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทน/นายหน้า (เท่าที่กระทำในกรอบการให้บริการที่ตกลงกันไว้) และถือว่า ช่องทางนี้เป็นการให้บริการแบบพบหน้า เช่นเดียวกับกับช่องทางข้างต้น

ช่องทางที่ 3 ช่องทางการให้บริการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือการสื่อสารด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การพบหน้า เช่น การเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต การสั่งซื้อหน่วยลงทุนทางโทรศัพท์ การเบิกถอนเงินจากเครื่องถอนเงินสดอัตโนมัติ การเปิดใช้บริการโอนเงินผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

โดยหลักการทั่วไป ช่องทางการให้บริการรูปแบบที่ 3 มักจะมีความเสี่ยงมากกว่าช่องทางอื่นๆ เว้นแต่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม กำหนดมาตรการที่เคร่งครัดให้ลูกค้าต้องมาพบหน้าพนักงานเพื่อยืนยันก่อนการเปิดให้บริการทำธุรกรรมครั้งแรก ซึ่งถ้าเป็นกรณีนี้ ถือว่า ช่องทางการสร้างความสัมพันธ์ครั้งแรก ประกอบด้วยการใช้ช่องทาง 2 รูปแบบ และช่องทางหลักอันก่อให้เกิดธุรกรรม ถือเป็นช่องทางที่มีความเสี่ยงต่ำ แต่ในกรณีที่ไม่มีช่องทางใดกำหนดให้ลูกค้าต้องมาพบพนักงานเพื่อยืนยันการสร้างความสัมพันธ์ ก็ยังถือว่าเป็นช่องทางที่มีความเสี่ยงมากกว่า เว้นแต่ผู้มีหน้าที่รายงานมาตรการตรวจสอบการแสดงผลและระบุตัวตนที่มีประสิทธิภาพ และมั่นใจได้ว่า มีโอกาสที่ลูกค้าจะใช้ชื่อปลอม นามแฝง หรือใช้ชื่อตนกระทำการแทนผู้อื่นโดยไม่แจ้งต่อผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรพิจารณาความเสี่ยงเกี่ยวกับการเลือกใช้ช่องทางให้บริการ ร่วมกับปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ รวมถึงข้อมูลของลูกค้าด้วย เพื่อให้เกิดการใช้ดุลยพินิจในการประเมินความเสี่ยงที่แม่นยำที่สุด

2. การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายสำหรับลูกค้า

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย/มาตรการหรือหลักเกณฑ์ เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และนำมาปรับใช้กับลูกค้าทุกราย การบริหารความเสี่ยงในที่นี่ คือการกำหนดระดับความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับลูกค้าแต่ละราย โดยพิจารณาจากปัจจัยที่กฎหมายกำหนดหลักการไว้ ร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจพิจารณากำหนดเพิ่มเติมตามนโยบายภายในองค์กร เพื่อจะได้กำหนดมาตรการตรวจสอบที่มีความเข้มข้นสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า

กระบวนการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้านั้น ต้องดำเนินการอยู่ตลอดเวลาจนกว่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าจะยุติลง โดยการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้า จะเริ่มดำเนินการครั้งแรกและควรต้องเสร็จสิ้นพร้อมกันกับขั้นตอนที่ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อนุมัติสร้างความสัมพันธ์ และต้องตรวจทานปรับปรุงอยู่เสมอ โดยการบริหารความเสี่ยงในขั้นตอนต่อไป นอกจากจะขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม กำหนดขึ้นแล้ว ยังขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการดำเนินความสัมพันธ์ การทำธุรกรรม การเคลื่อนไหวทางธุรกิจที่ลูกค้าดำเนินไป เนื่องจาก หากลูกค้ามีรูปแบบพฤติกรรม หรือความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมที่ผิดปกติและทำให้ผู้รายงานพบว่า มีโอกาสสูงสุดที่จะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือการฟอกเงิน ผู้รายงานต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยง ด้วยการประเมินความเสี่ยงของลูกค้ารายนั้นๆ ใหม่ ทันที โดยใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่สุดเป็นส่วนสำคัญในการประเมินระดับความเสี่ยงด้วย

2.1 หลักการกำหนดปัจจัยในการประเมินความเสี่ยงสำหรับลูกค้า

ในการกำหนดมาตรการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หมายถึง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดปัจจัยในการประเมินความเสี่ยงลูกค้าทุกประเภท (หมายถึง ทั้งลูกค้าบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลหรือบุคคลที่ตกลงกันทางกฎหมาย รวมถึงกรณีที่มีการแบ่งลูกค้าตามประเภทบริการ ก็ต้องกำหนดปัจจัยในการประเมินความเสี่ยงสำหรับลูกค้าทุกประเภทบริการดังกล่าว) หลังจากนั้น ต้องมีการวางแผนทางในการใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์ กรณีที่มีปัจจัยความเสี่ยงที่ขัดแย้งกันสำหรับลูกค้ารายเดียว เช่น ลูกค้ารายหนึ่ง มีข้อมูลและลักษณะตรงกับปัจจัยเสี่ยงประเภทความเสี่ยงต่ำ ในขณะที่เดียวกันก็มีปัจจัยประเภทความเสี่ยงสูงร่วมอยู่ด้วย

2.1.1 การกำหนดปัจจัยในการพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้า ประเภท ปัจจัยที่ต้องพิจารณาเด็ดขาด

หมายความว่า กรณีที่พบว่าลูกค้าที่ได้รับการประเมินความเสี่ยงอยู่นั้น มีข้อมูลตรงกับปัจจัยดังต่อไปนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องปฏิเสธความสัมพันธ์ หรือระงับการดำเนินการทางทรัพย์สิน สำหรับลูกค้าดังกล่าว โดยไม่ต้องใช้ดุลยพินิจใดๆ ได้แก่

“ปัจจัยเกี่ยวกับรายชื่อที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามที่กฎหมายกำหนด”

กรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม พบว่า ลูกค้ามีข้อมูลตรงกับรายชื่อที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ดังต่อไปนี้

- บุคคลถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ประกอบไปด้วยข้อมูล 2 ส่วน ตามกฎหมายดังกล่าว คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด โดยคำสั่งศาล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่สำนักงาน ปปง. ประกาศ

2.1.2 การกำหนดปัจจัยในการพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้า ประเภท ปัจจัยความเสี่ยงสูง

ในการประเมินความเสี่ยงลูกค้า ผู้ประกอบอาชีพต้องพิจารณาปัจจัยหลักๆ ดังต่อไปนี้ ซึ่งหากลูกค้ามีข้อมูลตรงกับปัจจัยความเสี่ยงข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกัน ลูกค้ารายดังกล่าวก็มีโอกาสที่จะมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในระดับสูง แต่ก็มีปัจจัยบางประการที่จำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจร่วมกับข้อมูลปัจจัยประกอบอื่นๆด้วย

2.1.2.1 ปัจจัยเรื่อง ความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรง

กรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม พบว่า ลูกค้ามีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงต่างๆ โดยเฉพาะความผิดมูลฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ยกเว้นเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย) ทั้งในกรณีที่ลูกค้ามีส่วนในการกระทำความผิด หรือเคยเป็นบุคคลที่ได้รับการพิพากษา หรือลงโทษ อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดก็ตาม

ปัจจัยในข้อนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจใช้ดุลยพินิจไม่อนุ่มตรับลูกค้า (ปฏิเสธความสัมพันธ์ทางธุรกิจ) หรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หากพบว่า ลูกค้ามีโอกาสเสี่ยงสูงในการฟอกเงินหรือกระทำความผิดมูลฐานอันจะทำให้ผู้รายงานกลายเป็นแหล่งฟอกเงินต่อไป

2.1.2.2 ปัจจัยเรื่อง ข้อมูลการยึด आयัตทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและ คำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

กรณีที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม พบว่า ลูกค้าเป็นผู้ที่สำนักงาน มีคำสั่งยึด आयัต หรือ ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน (ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องพิจารณาให้ลูกค้าดังกล่าว อยู่ในระดับความเสี่ยงสูง เนื่องจาก ผู้ที่อยู่ในรายชื่อดังกล่าวนี้ มีโอกาสที่จะครอบครองทรัพย์สินที่อาจเกี่ยวข้องกับฟอกเงิน

กรณีที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม พบว่า ลูกค้า อยู่ในขั้นตอนการระงับการดำเนินการทางทรัพย์สิน (ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการตามกระบวนการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายต่อลูกค้ารายนั้นด้วย ได้แก่ การระงับการดำเนินการทางทรัพย์สินที่เป็นการทำธุรกรรมการจ่าย โอน จำหน่าย คิน ให้แก่ลูกค้าหรือบุคคลที่สาม และแจ้งข้อมูลต่อสำนักงานตามที่หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด(กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายโดยมิชักช้า)

2.1.2.3 ปัจจัยเรื่อง บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง

กรณีที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม พบว่า ลูกค้าเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็ในระดับในประเทศ ต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดให้ลูกค้าดังกล่าวอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจาก ตามข้อมูลจากมาตรฐานสากลพบว่า กลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง เป็นกลุ่มที่มีโอกาสกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตและการรับสินบน¹ มากที่สุด จึงเป็นบรรทัดฐานว่า ปัจจัยเรื่อง บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง ต้องได้รับการตรวจสอบจากเข้มข้นอยู่ในกลุ่มลูกค้าเสี่ยงสูงเสมอ ไม่ว่าจะใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเสี่ยงระดับใดก็ตาม

ขอบเขตของคำว่า บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวงฯ ตลอดจนตามมาตรฐานสากล ได้ระบุไว้อย่างกว้างขวาง แต่ก็สามารถระบุลักษณะเฉพาะได้บ้าง ดังนี้

(1) กรณีบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองในประเทศและต่างประเทศ

ควรพิจารณาถึง ข้าราชการ ผู้ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานรัฐ องค์กรของรัฐ นักการเมืองทั้งระดับประเทศและท้องถิ่น ผู้ที่มีส่วนได้เสียในกิจการสำคัญของชาติ เช่น

- ข้าราชการทั้งส่วนกลางและภูมิภาค ในระดับสูงสุดของหน่วยงานรัฐระดับ กระทรวง

¹ และเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต UNCAC 2003

ทบวง กรม รวมถึงข้าราชการทหาร ตำรวจ ที่ดำรงยศสูงสุดหรือเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดหรือเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับผลประโยชน์ในองค์กรระดับ กรม ภาคหรือองค์กรส่วนกลาง ของทุกเหล่า ข้าราชการอัยการระดับสูง ข้าราชการตุลาการระดับสูง

- ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการการเมือง ในระดับประเทศ เช่น คณะรัฐมนตรี ที่ปรึกษาทางการเมือง สมาชิกในสภาสำคัญของรัฐ คณะกรรมการอิสระที่ก่อตั้งโดยรัฐธรรมนูญ

- ผู้บริหารระดับสูงหรือคณะกรรมการบริหารขององค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรที่ดำเนินกิจการทางพาณิชย์ ซึ่งรัฐมีส่วนได้เสีย

- บุคคลที่ใกล้ชิด (คู่สมรส บุตร บิดามารดา เป็นต้น) หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยนัยทางธุรกิจ (เป็นหรือเคยเป็นหุ้นส่วนธุรกิจ หรือครอบครองทรัพย์สินแทน เป็นต้น) ก็ถือว่า อยู่ในกลุ่มเดียวกับบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองด้วย

- อดีตบุคคลที่ดำรงตำแหน่งข้างต้น ที่พ้นตำแหน่งมาแล้วไม่เกิน 1 ปี หรือยังคงมีบทบาทเกี่ยวข้องกับตำแหน่งดังกล่าวแม้จะพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเกินหนึ่งปีก็ตาม

(2) กรณีบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองในองค์กรระหว่างประเทศควรพิจารณาถึงผู้บริหารระดับสูงหรือคณะกรรมการบริหาร หรือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่มีโอกาสเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ขององค์กรระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ องค์กรระหว่างประเทศที่ควรพิจารณา ได้แก่ องค์กรที่เป็นการรวมตัวของผู้แทนในระดับประเทศจากหลายประเทศ และมีการบริหารเงินจำนวนมากภายในองค์กร ไม่ว่าจะองค์กรดังกล่าวจะก่อตั้งด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตาม

2.1.2.4 ป้จจัยเรื่อง อาชีพที่มีความเสี่ยง

ข้อมูลอาชีพที่มีความเสี่ยง สำนักงานจะเป็นผู้กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดปัจจัยเพื่อพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้าเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นไปตามการประเมินความเสี่ยงระดับประเทศในแต่ละครั้ง ดังนั้น ข้อมูลอาชีพเสี่ยงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากอาชีพใดอาชีพหนึ่งได้รับการกำกับดูแล และมีมาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพ เพียงพอ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องตรวจสอบข้อมูลอาชีพเสี่ยงทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยประกาศจากสำนักงาน

ปัจจัยข้อนี้ ไม่ถือเป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาเป็นความเสี่ยงสูงอย่างเคร่งครัด เพราะหากลูกค้ามีข้อมูลอื่นที่ทำให้ปัจจัยในข้อนี้ ลดความสำคัญลง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ก็อาจใช้ดุลยพินิจ ประเมินลูกค้าในระดับความเสี่ยงที่ลดลงได้

2.1.2.5 ปัจจัยเรื่อง พื้นที่และประเทศที่มีความเสี่ยง

ข้อมูลเรื่องพื้นที่และประเทศที่มีความเสี่ยง สำนักงานจะเป็นผู้กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดปัจจัยเพื่อพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้าเกี่ยวกับพื้นที่หรือประเทศ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นไปตามการประเมินอย่างเป็นทางการของคณะกรรมการ Financial Action Task Force หรือ FATF และในกรณีที่มีพื้นที่เสี่ยงอยู่ในประเทศ ได้แก่ พื้นที่ที่อยู่ภายใต้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือพื้นที่ที่สำนักงานพิจารณาให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งจะกำหนดขึ้นเฉพาะกรณีที่มีสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงสูงในด้านนั้น ๆ ดังนั้น ข้อมูลพื้นที่และประเทศที่มีความเสี่ยง อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามผลการประกาศของคณะกรรมการระดับสากล รัฐบาล และสำนักงาน แล้วแต่กรณี ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องตรวจสอบข้อมูลพื้นที่และประเทศเสี่ยงทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยข้อนี้ ไม่ถือเป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาเป็นความเสี่ยงสูงอย่างเคร่งครัด เพราะหากลูกค้ามีข้อมูลอื่นที่ทำให้ปัจจัยในข้อนี้ ลดความสำคัญลง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ก็อาจใช้ดุลยพินิจ ประเมินลูกค้าในระดับความเสี่ยงที่ลดลงได้

2.1.2.6 ปัจจัยเรื่อง ความเสี่ยงตามสถานการณ์อื่นๆ

กรณีที่มีสถานการณ์พิเศษ ที่ทำให้เกิดความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย หรือความเสี่ยงจากการกระทำความผิดมูลฐานอย่างหนึ่งอย่างใด หรือมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการตรวจสอบลูกค้า ที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรพิจารณาเป็นปัจจัยสำคัญในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงตามกฎกระทรวง สำนักงานจะแจ้งข้อมูลดังกล่าว โดยเป็นไปตามวิธีการที่สำนักงานกำหนด เช่น ข้อมูลการกลั่นกรองรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม แต่ละรายส่งต่อสำนักงาน เป็นต้น

ทั้งนี้ ข้อมูลที่อาจแจ้งหรือเผยแพร่ตามปัจจัยในข้อนี้ มักมีความสำคัญซึ่งผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรต้องพิจารณาเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาความเสี่ยงสูงของลูกค้า

2.1.2.7 ปัจจัยเรื่อง วัตถุประสงค์และการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการ

นอกจากปัจจัยต่างๆข้างต้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรพิจารณานำปัจจัยความเสี่ยงด้านผลิตภัณฑ์ บริการและช่องทางบริการ ซึ่งอยู่ในกระบวนการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร มาใช้ร่วมกับปัจจัยความเสี่ยงในส่วนนี้ด้วย เพื่อให้มีช่องทางการใช้ดุลยพินิจเพิ่มขึ้น ในกรณีที่ลูกค้ามีปัจจัยหลายประการร่วมกัน

2.1.3 การกำหนดปัจจัยในการพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้า ประเภท ปัจจัยความเสี่ยงต่ำ

การกำหนดกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ จะช่วยลดภาระในการบริหารความเสี่ยงสำหรับผู้มีหน้าที่รายงาน ตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการเริ่มสร้างความสัมพันธ์ แต่ปัจจัยที่จะพิจารณาความเสี่ยงต่ำ อาจต้องแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มลูกค้าความเสี่ยงต่ำที่สำนักงานได้กำหนดไว้โดยอ้างอิงจากผลการประเมินความเสี่ยงระดับประเทศ

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มลูกค้าความเสี่ยงต่ำที่ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม กำหนดขึ้นจากปัจจัยที่ผู้รายงานได้กำหนดในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดแนวทางไว้

ความแตกต่างของกลุ่มความเสี่ยงต่ำทั้ง 2 กลุ่มนี้ คือ กรณีที่ลูกค้ามาขอสร้างความสัมพันธ์ หากพบว่า ลูกค้าอยู่ในกลุ่มความเสี่ยงต่ำที่สำนักงานกำหนดไว้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สามารถดำเนินการระบุตัวตนจากข้อมูลการแสดงตนโดยไม่จำเป็นต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมในเชิงลึกของลูกค้า แต่หากเป็นลูกค้าอยู่ในกลุ่มที่ 2 ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีหน้าที่ในการดำเนินขั้นตอน การประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม และมีหน้าที่ในการใช้ดุลยพินิจว่า จำเป็นต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ยังต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการปรับเปลี่ยนความเสี่ยง สำหรับลูกค้าที่เริ่มจากความเสี่ยงระดับต่ำ เพื่อที่จะหาแนวทางในการใช้ดุลยพินิจเพิ่มระดับความเสี่ยงของลูกค้าเมื่อพบข้อมูลเพิ่มเติมจากการดำเนินความสัมพันธ์ ดังจะอธิบายในลำดับต่อไป

2.1.3.1 ปัจจัยหรือลักษณะของลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำที่สำนักงานกำหนด

ลักษณะของลูกค้าเสี่ยงต่ำในส่วนนี้ สำนักงานจะเป็นผู้ประกาศกำหนด ตามผลการประเมินความเสี่ยงระดับประเทศ ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงว่า ลูกค้ากลุ่มใดที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ไม่จำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจในการระบุตัวตน และจัดระดับความเสี่ยงตามกระบวนการปกติ เพราะข้อมูลในส่วนนี้

ได้รับการรับรองว่า เป็นข้อมูลที่มีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในระดับต่ำ แต่หากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องการนำลูกค้ายกนี้ เข้าสู่กระบวนการตรวจสอบเพื่อระบุตัวตนและบริหารความเสี่ยงอย่างขั้นตอนลูกค้ายกทั่วไป ก็ย่อมทำได้ ไม่มีข้อบัญญัติห้ามไว้ การประกาศข้อมูลลูกค้ายกนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดภาระในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ายกของผู้รายงาน มิได้มีวัตถุประสงค์ออกเป็นข้อบังคับหรือข้อห้าม

ตามผลการวิเคราะห์และประเมินผลความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ด้วยเหตุผลด้านความเข้มแข็งในการกำกับดูแลที่ดี เหตุผลด้านประสิทธิภาพของระบบตรวจสอบภายในองค์กรที่ดี เหตุผลด้าน โอกาสในการเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดมูลฐานหรือฟอกเงินที่ดี พบว่า ลูกค้ายกที่อยู่ในกลุ่มดังต่อไปนี้ มีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในระดับต่ำ

(1) ลูกค้ายกที่เป็นรัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(2) ลูกค้ายกที่เป็นมูลนิธิพัฒนา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มูลนิธิสายใจไทย

(3) ลูกค้ายกที่เป็นสถาบันการเงิน ดังต่อไปนี้

(3.1) ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารตามที่ได้มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะ

(3.2) ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(3.3) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

(3.4) นิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

(3.5) นิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจการซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(3.6) บริษัทหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(3.7) บริษัทประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัยและบริษัทประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต

(3.8) นิติบุคคลเฉพาะกิจตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

(6) **กรณีลูกค้านต่างประเทศ** ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจพิจารณาให้ ลูกค้าที่มีลักษณะตามข้อ (1) (3) (4) และ (5) ซึ่งมีสัญชาติอื่นหรือตั้งอยู่ในต่างประเทศ เป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำก็ได้ หากมีมาตรการหรือกระบวนการที่น่าเชื่อถือในการตรวจสอบได้ว่า ลูกค้าดังกล่าว (กรณีทีลูกค้าเป็นรัฐบาลหรือตัวแทนของประเทศใดประเทศหนึ่ง) ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการ Financial Action Task Force หรือคณะกรรมการอื่นที่ได้รับอำนาจจากคณะกรรมการดังกล่าว ว่ามีการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่สอดคล้องกับข้อแนะนำ FATF (ไม่อยู่ในกลุ่มประเทศที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด) หรือ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่น่าเชื่อถือในการกำกับดูแลตามมาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของประเทศดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของลูกค้านกลุ่มดังกล่าว อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่า ลูกค้ายังคงได้รับการจัดไว้ในความเสี่ยงระดับต่ำ

นอกจากกลุ่มลูกค้านแล้ว สำนักงานยังได้ประกาศกำหนดให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการบางประเภท เป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความเสี่ยงต่ำ ได้แก่

- (1) การประกันวินาศภัย
- (2) การประกันชีวิตแบบการประกันภัยกลุ่มและประกันชีวิตแบบจ่ายกรณีเดียวเมื่อผู้เอาประกันเสียชีวิต
- (3) การประกันแบบกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของลูกจ้างหรือเพื่อเยียวยาความเสียหาย
- (4) ผลิตภัณฑ์ทางการเงินสำหรับผู้ยากไร้ซึ่งรัฐเป็นผู้สนับสนุน และมีการจำกัดวงเงินสำหรับลูกค้านแต่ละราย

การที่จะกำหนดให้ลูกค้านที่ใช้ผลิตภัณฑ์และบริการข้างต้น เป็นลูกค้านที่มีความเสี่ยงต่ำตามหัวข้อนี้ ต้องแน่ใจว่า ลูกค้านดังกล่าวไม่ได้ทำธุรกรรมกับผลิตภัณฑ์หรือบริการอื่นที่ไม่อยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์และบริการ และไม่มีลักษณะหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงสูงด้วย

2.1.3.2 ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจกำหนดให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่ตนให้บริการเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำ
โดยอาจคำนึงถึงข้อพิจารณา ดังต่อไปนี้

- (1) ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่ก่อให้เกิดภาระผูกพันในการชำระหนี้

(2) ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น

(3) ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่ไม่ใช่บริการข้ามประเทศและไม่เกิดมูลค่าในต่างประเทศ

(4) ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่ไม่สามารถโอนมูลค่าให้แก่ผู้อื่นได้ หรือ โอนได้ แต่มีการกำหนดเงื่อนไขและกระบวนการที่ซับซ้อน

(5) ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่ได้รับการจำกัดวงเงินไว้ในมูลค่าและจำนวนครั้งในการครอบครองหรือการใช้บริการ ทำให้ไม่สามารถสะสมมูลค่าเงินได้เป็นจำนวนมากหรือโอนหรือเปลี่ยนมือได้อย่างรวดเร็ว

2.1.3.3 แนวทางที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สามารถพิจารณากำหนดปัจจัยความเสี่ยงตัวเอง

นอกจากข้อมูลปัจจัยความเสี่ยงต่ำที่สำนักงานได้ประกาศกำหนดตามผลการประเมินระดับประเทศแล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจพิจารณากำหนดปัจจัยความเสี่ยงต่ำสำหรับลูกค้าได้เองแต่ต้องไม่ขัดกับแนวทางดังต่อไปนี้

(1) ลูกค้าไม่มีปัจจัยอื่น ๆ ให้พิจารณาว่า น่าจะมีความเสี่ยงในระดับสูง(ดูข้อ 2.1.2 การกำหนดปัจจัยในการพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้า ประเภท ปัจจัยความเสี่ยงสูง)

(2) ลูกค้ามีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมหรือมีความเคลื่อนไหวทางการเงินที่มีมูลค่าและจำนวนความถี่ในการใช้บริการต่ำ

(3) ลูกค้าใช้บริการทางการเงินหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายต่ำเท่านั้น

(4) ลูกค้าไม่มีพฤติกรรมที่ผิดปกติหรือไม่เคยมีพฤติกรรมที่นำไปสู่การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะต้องกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงของลูกค้า หากลูกค้าไม่ได้อยู่ในเงื่อนไขที่พิจารณาสำหรับความเสี่ยงต่ำอีกต่อไป

2.2 แนวทางในการใช้ดุลยพินิจประเมินความเสี่ยงของลูกค้า

เช่นเดียวกันกับการกำหนดแนวทางการใช้ดุลยพินิจสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้ดุลยพินิจนั้นตอนการประเมินผลเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้าในขั้นตอนหลังจากลูกค้าแสดงตน เพื่อจะดำเนินการระบุตัวตนได้อย่างเหมาะสม ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดแนวทางในการใช้ดุลยพินิจให้ชัดเจน

ในขั้นตอนการจัดระดับความเสี่ยงของลูกค้า เพราะขั้นตอนนี้ จะมีผลระยะยาวกับลูกค้าในเรื่องการกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือในการทำธุรกรรม

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดแนวทางในการพิจารณาจัดระดับความเสี่ยง โดยกำหนดปัจจัยในการพิจารณาความเสี่ยงอย่างเคร่งครัด แต่กำหนดอำนาจในการใช้ดุลยพินิจกำหนดระดับความเสี่ยงอย่างยืดหยุ่น เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ดุลยพินิจจากกรณีวิเคราะห์ข้อมูลรอบด้านของลูกค้าในการกำหนดระดับความเสี่ยงในกรณีที่ลูกค้ารายหนึ่งๆ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ทั้งปัจจัยที่ทำให้มีความเสี่ยงต่ำ และปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งทำให้ต้องมีการพิจารณาข้อมูลอื่นๆ หรือมีข้อยุติในการประเมิน โดยใช้ดุลยพินิจของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่าง

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดมาตรการ/แนวทางปฏิบัติ/หลักเกณฑ์ภายใน สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าซึ่งผ่านขั้นตอนการระบุตัวตนแล้ว และต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นพร้อมกับการอนุมัติรับลูกค้า ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการตรวจสอบผลการระบุตัวตน เมื่อลูกค้าได้ให้ข้อมูลการแสดงตนและผ่านขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมแล้ว บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมั่นใจว่า ลูกค้าได้รับการตรวจสอบข้อมูลในขั้นตอนระบุตัวตนครบถ้วน โดยเฉพาะลูกค้านิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ที่มีองค์ประกอบที่ต้องตรวจสอบมากกว่าลูกค้าบุคคลธรรมดา (ในขั้นตอนนี้ ลูกค้าจะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงด้านผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางการใช้บริการมาบ้างแล้ว)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงสำหรับลูกค้าที่ไม่ต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ลูกค้าได้รับผลจากการประเมินเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม(ในขั้นตอนก่อนการระบุตัวตน) ว่าไม่ต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมเนื่องจากมีความเสี่ยงเบื้องต้นในระดับต่ำ ไม่ว่าจะด้วยเหตุที่ลูกค้าแสดงข้อมูลในการแสดงตนว่า เป็นองค์กรที่อยู่ในกลุ่มความเสี่ยงต่ำตามประกาศสำนักงาน ปปง. หรือด้วยเหตุที่ลูกค้ามีลักษณะตรงตามปัจจัยการพิจารณาที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม กำหนดไว้ในมาตรการ/แนวทาง/หลักเกณฑ์ของตน บุคลากรที่เกี่ยวข้องอาจพิจารณาให้ลูกค้ามีระดับความเสี่ยงต่ำ เว้นแต่ พบว่า ลูกค้ามีปัจจัยเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงสูง เช่น ลูกค้าบุคคลธรรมดา มิได้แจ้งในข้อมูลการแสดงตนว่าเป็น บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง แต่เมื่อตรวจสอบแบบสอบถามหรือแบบกรอกข้อมูล พบว่า ลูกค้าเลือกระบุในช่อง “เคยแสดงรายงานบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินต่อหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ซึ่งทำให้ทราบว่า ลูกค้าอยู่ในกลุ่ม บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง (บุคคลใกล้ชิด) บุคลากรผู้พิจารณาต้องกำหนดให้ลูกค้าอยู่ในระดับที่เสี่ยงสูง แม้ว่าลูกค้าจะมีปัจจัยความเสี่ยงต่ำประกอบอยู่หลายปัจจัยก็ตาม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงสำหรับลูกค้าที่ต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ถูกค่าได้รับผลจากการประเมินเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม(ในขั้นตอนก่อนการระบุตัวตน) ว่า ต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องตรวจสอบข้อมูลที่เพิ่มเติมจากขั้นตอนดังกล่าว อาทิ ข้อมูลสถานประกอบการของลูกค้านุคคลธรรมดาที่แจ้งว่าเป็นเจ้าของธุรกิจ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ำ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับสถานภาพทางภาษี เป็นต้น และเชื่อมโยงข้อมูลลูกค้ำทั้งหมดกับปัจจัยเสี่ยงตามผู้มีหน้าที่ รายงานการทำธุรกรรม กำหนดไว้ในมาตรการ/แนวทาง/หลักเกณฑ์ของตน ซึ่งลูกค้ำกลุ่มนี้อาจได้รับการพิจารณาอยู่ในความเสี่ยงต่ำก็ได้ หากพบว่า ไม่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยความเสี่ยงสูงที่ไม่ต้องใช้ดุลยพินิจ (เช่น ปัจจัยเรื่องความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรง ปัจจัยเรื่องบุคคลที่มีสถานภาพทางภาษี ปัจจัยเรื่องความเสี่ยงตามสถานการณ์ต่างๆ เป็นต้น)

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการพิจารณากรณีลูกค้ำมีปัจจัยเสี่ยงที่หลากหลาย

กรณีที่พบว่า ลูกค้ำมีข้อมูลที่ตรงกับปัจจัยความเสี่ยงทั้งใน ความเสี่ยงต่ำและความเสี่ยงสูง รวมอยู่ด้วยกัน ต้องพิจารณาถึงสัดส่วนความเสี่ยงที่จะใช้เป็นเกณฑ์หลักในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

ลูกค้ำบุคคลธรรมดา มีปัจจัยเสี่ยงสูงเกี่ยวกับแหล่งที่มาหรือรายได้ และเรื่องประเภทบริการ แต่ก็มีปัจจัยเสี่ยงต่ำเรื่องวงเงินการทำธุรกรรมอยู่ด้วย ให้ดุลยพินิจโดยพิจารณาสัดส่วนความเสี่ยง

เช่น ลูกค้ำทำงานรับจ้างในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงและใช้บริการ โอนเงินข้ามประเทศ แต่ทำธุรกรรมในวงเงินที่ต่ำ น้อยกว่าห้าหมื่นบาทต่อครั้งต่อเดือน ให้พิจารณาว่า สัดส่วนความเสี่ยงต่ำอาจมีโอกาสรเปลี่ยนแปลงได้สูงกว่า การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยความเสี่ยงสูง กล่าวคือ ลูกค้ำมีโอกาสมากที่จะทำธุรกรรมในวงเงินที่สูงขึ้น แต่มีโอกาสน้อยที่จะเปลี่ยนแหล่งรายได้และประเภทบริการ ทำให้ลูกค้ำมีสัดส่วนปัจจัยความเสี่ยงสูงมากกว่าความเสี่ยงต่ำ แต่ในข้อเท็จจริงที่เริ่มความสัมพันธ์ ลูกค้ำแจ้งความประสงค์ทำธุรกรรมในวงเงิน 30,000 บาทต่อครั้งต่อเดือน วัตถุประสงค์เพื่อรายจ่ายในครอบครัวในประเทศไทย ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อนุญาตให้บุคลากรใช้ดุลยพินิจได้ สองทางคือ

- ทางที่หนึ่ง กำหนดระดับความเสี่ยงของลูกค้ำเป็นความเสี่ยงต่ำและกำหนดวงเงินปรับความเสี่ยงไว้ที่ร้อยละ 50 (หมายถึง หากลูกค้ำทำธุรกรรมเกินกว่าจำนวนที่ทำอยู่ประจำ ร้อยละ 50 ให้ปรับความเสี่ยงลูกค้ำเป็น ระดับความเสี่ยงกลางหรือสูง เป็นต้น) หรือทางที่สอง

- ทางที่สอง กำหนดระดับความเสี่ยงของลูกค้ำเป็นความเสี่ยงกลางหรือสูง (ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ภายในของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม) และกำหนดเงื่อนไขเพื่อปรับลดความเสี่ยงในขั้นต้น (เช่น หากลูกค้ำดังกล่าวทำธุรกรรมในวงเงินปกติตลอดระยะเวลา 12 เดือน จะดำเนินการปรับลดความเสี่ยงเป็นระดับความเสี่ยงต่ำ เป็นต้น)

กรณีการใช้ดุลยพินิจในข้อเท็จจริงอื่นๆ.....

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการอนุมัติผลการประเมินความเสี่ยงของลูกค้า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรกำหนดกระบวนการกลั่นกรองการใช้ดุลยพินิจของบุคลากรที่ประเมินความเสี่ยงอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งอาจกำหนด เฉพาะเมื่อลูกค้าได้รับการประเมินความเสี่ยงระดับกลาง หรือระดับสูงก็ได้ เพื่อเป็นการตรวจทานการประเมิน ความเสี่ยงซึ่งมีการใช้ดุลยพินิจประกอบด้วย กระบวนการกลั่นกรองนี้ อาจหมายถึงการให้บุคลากรที่มีตำแหน่ง สูงขึ้น หรือระดับบริหาร เป็นผู้ตรวจสอบอีกครั้งก็ได้

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นตอนการอนุมัติรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนด กระบวนการอนุมัติรับลูกค้าสำหรับกลุ่มลูกค้าเสี่ยงสูง โดยแต่งตั้งผู้บริหารหรือคณะทำงานที่มีผู้บริหารรวมอยู่ ด้วย พิจารณาข้อมูลของลูกค้าก่อนลงนามอนุมัติสร้างความสัมพันธ์ เนื่องจากลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง มีโอกาสทำ ให้องค์กรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม เกิดความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การ ก่อการร้ายมากกว่าลูกค้าอื่นๆ อีกทั้งเพื่อที่ผู้บริหารจะได้รับทราบว่า ในขณะที่นั้น องค์กรมีส่วนการรับลูกค้าที่ มีความเสี่ยงสูงมากน้อยเพียงใด พึงเข้าใจว่า การที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีสัดส่วนลูกค้าที่มีความเสี่ยง สูงจำนวนมากเมื่อเทียบกับลูกค้าทั้งหมด ทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องเพิ่มภาระในการตรวจสอบ และตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินและการทำธุรกรรมของลูกค้ากลุ่มดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และมี โอกาสเสี่ยงเป็นแหล่งฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นตอนการพิจารณาเพื่อปฏิเสธความสัมพันธ์กับลูกค้า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรกำหนดกระบวนการในการพิจารณาและอนุมัติจากผู้บริหาร กรณีที่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ประเมินว่า การรับ ลูกค้ารายหนึ่งรายใด จะทำให้องค์กรเกิดความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการ ร้ายเป็นอย่างมาก เกินกว่าจะรับความเสี่ยงดังกล่าวได้ จึงพิจารณาให้ปฏิเสธความสัมพันธ์ ซึ่งต้องหมายความว่า บุคลากรพบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เพียงพอจะสงสัยว่า ลูกค้ารายดังกล่าว อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน การ สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือความผิดมูลฐาน ดังนั้น จำเป็นต้องแต่งตั้งให้ผู้บริหารหรือ คณะทำงานที่มีผู้บริหารรวมอยู่ด้วย พิจารณาและอนุมัติอีกชั้นหนึ่ง และต้องพิจารณาว่า ควรส่งรายงานธุรกรรม ที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานหรือไม่อีกด้วย

2.3 หลักการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้า หน้าที่ในการประเมินความเสี่ยงมิใช่ดำเนินการเพียงขั้นตอนอนุมัติรับลูกค้าเท่านั้น หากแต่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องดำเนินการประเมินในขณะดำเนินการความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า จนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ ดังนั้น จึงต้องกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ หรือ หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนรองรับการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องดังกล่าว โดยควรกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ หรือ หลักเกณฑ์ ในประเด็นต่อไปนี้

2.3.1 กำหนดให้การบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องต้องสอดคล้องกับกระบวนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า โดยต้องกำหนดหลักการให้ ผลการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย นำไปสู่การกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้ารายนั้นๆเสมอ ตามหลักการที่ว่า “กลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงสูง จะอยู่ในกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมที่เข้มข้นมากกว่า กลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงต่ำ”

2.3.2 กำหนดให้การปรับปรุงข้อมูลลูกค้าให้เป็นปัจจุบัน เป็นส่วนสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยต้องกำหนดให้มีการปรับปรุงความเสี่ยงเมื่อได้รับข้อมูลใหม่ๆจากลูกค้า ดังนั้น จึงต้องกำหนดกรอบการทำงานสำหรับการปรับปรุงข้อมูลของลูกค้าทุกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ แต่อาจอยู่บนหลักการเดียวกันกับข้อ 2.3.1 กล่าวคือ การดำเนินการปรับปรุงข้อมูลสำหรับกลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงต่ำ จะช้ากว่า หรือมีความถี่น้อยกว่า กระบวนการปรับปรุงข้อมูลสำหรับ กลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงสูง ก็ได้

2.3.3 กำหนดให้มีการปรับปรุงความเสี่ยง ตามผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม โดยต้องกำหนดเงื่อนไขหรือแบบแผนของผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า เพื่อเป็นหลักการในการปรับปรุงความเสี่ยงสำหรับลูกค้า เช่น กำหนดร้อยละของวงเงินในการทำธุรกรรมในกรณีที่ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวทางการเงินที่ต่างจากเดิม หรือกำหนดรูปแบบการทำธุรกรรมในกรณีที่ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมต่างไปจากเดิม ซึ่งควรมีหลักเกณฑ์เพื่อปรับลดระดับความเสี่ยงของลูกค้าและหลักเกณฑ์เพื่อปรับเพิ่มระดับความเสี่ยงของลูกค้า

2.3.4 กำหนดขั้นตอน/กระบวนการ ในการรายงานผู้บริหาร กรณีปรับปรุงลูกค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง

โดยต้องกำหนดขั้นตอน หรือวิธีปฏิบัติ เพื่อรายงานข้อมูลและผลการวิเคราะห์หรือประเมิน และขออนุมัติ ต่อผู้บริหารหรือคณะทำงานที่มีผู้บริหารรวมอยู่ด้วย ในกรณีที่ลูกค้ามีระดับความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้รายงานอาจกำหนดผู้บริหารที่มีตำแหน่งลดหลั่นกันตามความสำคัญของผลการ

ประเมินได้ เช่น กรณีที่มีการปรับปรุงลดระดับความเสี่ยง อาจกำหนดให้ผู้บริหารในระดับ..... เป็นผู้อนุมัติ ส่วนในกรณีที่มีการปรับปรุงเพิ่มระดับความเสี่ยง อาจกำหนดให้ผู้บริหารในระดับสูงกว่า เป็นผู้อนุมัติ

2.3.5 ขั้นตอนการบันทึกข้อมูลการบริหารความเสี่ยง

ผู้รายงานควรกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลการปรับปรุงความเสี่ยงแต่ละครั้ง แต่ละรายไว้เป็นข้อมูลทางสถิติขององค์กรและเก็บรักษาไว้ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน เพื่อในระยะยาวจะสามารถใช้เป็นปัจจัยในการตรวจสอบว่า มาตรการบริหารความเสี่ยงที่ใช้อยู่มีแนวโน้มให้เพิ่มปริมาณลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงมากขึ้นหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นตัวชี้วัดให้มีการปรับปรุงมาตรการ/แนวปฏิบัติ/หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในระดับผู้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ยังรวมถึง การตรวจสอบภายใน (AML/CFT Internal Audit) เฉพาะด้านการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ตั้งแต่ ขั้นตอนการรับลูกค้า ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลพร้อมคำสั่งโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ขั้นตอนการตรวจสอบตัวตนและการพึงพิงบุคคลที่สาม การกำกับดูแลสาขาหรือบริษัทในเครือ รวมถึงระบบการเก็บรักษาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะได้กล่าวไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การกำหนดนโยบาย การตรวจสอบข้อมูลพร้อมคำสั่งโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การสร้างความสัมพันธ์กับตัวตนและการพึงพิงบุคคลที่สาม การกำกับดูแลสาขาและบริษัทในเครือ การรายงานธุรกรรมต่อสำนักงาน ต่อไป

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้า
(การตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า)

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงในส่วนนี้ หมายถึง ขั้นตอนในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม หรือความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า ขั้นตอนดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ทราบว่า ลูกค้าแต่ละรายมีโอกาสเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายมากน้อยเพียงใด และต้องดำเนินมาตรการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับลูกค้าแต่ละรายต่อไปอย่างไร

การตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม หรือความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า เป็นขั้นตอนที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องดำเนินการต่อจากขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์และการจัดระดับความเสี่ยงในครั้งแรก และต้องดำเนินขั้นตอนนี้ ตลอดไปจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์

๑. วัตถุประสงค์ของขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้า

การกำหนดวิธีการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้เสียก่อน จึงจะสามารถกำหนดวิธีการที่เหมาะสมกับลูกค้าและธุรกิจของตน

(๑) เพื่อทราบว่า ลูกค้ายังคงมีการดำเนินความสัมพันธ์กับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ในรูปแบบที่เป็นปกติ ไม่มีพฤติกรรมหรือความเคลื่อนไหวที่มีเหตุอันควรสงสัย เช่น มีการหมุนเวียนเงินในการทำธุรกรรมในระดับปกติและสม่ำเสมอเมื่อเทียบกับการดำเนินความสัมพันธ์ในช่วงแรกๆ หรือในรอบก่อนที่ได้ตรวจสอบและบันทึกไว้

(๒) เพื่อทราบว่า ลูกค้ายังดำเนินความสัมพันธ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ในขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ หรือไม่พบวัตถุประสงค์แอบแฝงอื่นๆที่ทำให้แนวทางการดำเนินความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไป (ซึ่งจะดูได้จากความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรมในภาพรวม และการขอสร้างความสัมพันธ์เพิ่มในบริการอื่นๆหรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ)

(๓) เพื่อทราบว่า ลูกค้าแจ้งข้อมูลที่เป็นปัจจุบันกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อยู่เสมอ เช่น ข้อมูลการติดต่อ ข้อมูลอาชีพ ข้อมูลที่อยู่ปัจจุบัน เป็นต้น

(๔) เพื่อทราบว่า ลูกค้าควรเข้าสู่ขั้นตอนการปรับปรุงความเสี่ยงเป็นระดับอื่นหรือไม่ ซึ่งหากผลจากข้อ (๑)-(๓) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเป็นปกติ ก็มักจะไม่ต้องปรับปรุงระดับความเสี่ยงของลูกค้า แต่หากผลจากข้อ (๑)-(๓) อาจจะมีข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอาจส่งผลต่อการปรับปรุงระดับความเสี่ยงของลูกค้าได้

(๕) เพื่อทราบว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสมควรจะคงความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าต่อไป หรือควรยุติความสัมพันธ์

๒. การกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้า

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์กับลูกค้าให้สอดคล้องกับประเภทธุรกิจและแนวทางการทำธุรกรรมของลูกค้า โดยต้องกำหนดวิธีการเพื่อตรวจสอบข้อมูลต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบมูลค่าการทำธุรกรรมของลูกค้าตลอดระยะเวลาที่ดำเนินความสัมพันธ์

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดวิธีการในการตรวจดูหรือวิเคราะห์ห่วงเงินในการทำธุรกรรมของลูกค้าตั้งแต่เมื่อเริ่มสร้างความสัมพันธ์ โดย เมื่อดำเนินความสัมพันธ์มาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่ง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องตรวจทานการทำธุรกรรมในระยะเวลาตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์จนถึงในขณะที่ยังดำเนินการตรวจทาน และต้องสามารถสรุป มูลค่าหรือสถิติหรือระดับความเข้มข้น ของการทำธุรกรรมของลูกค้ารายนั้นๆ เพื่อที่จะเป็นหลักในการประเมินในครั้งต่อไปว่า ลูกค้ายังมีการทำธุรกรรมในภาพรวมที่เท่ากับหรือใกล้เคียงกับ มูลค่าหรือสถิติหรือระดับที่ได้ประมาณการไว้ในครั้งก่อนหรือไม่ และหากมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เห็นได้ชัด ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดขั้นตอนในการตรวจทานข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ได้ว่า มูลค่าหรือสถิติหรือระดับความเข้มข้นที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยใดที่จะใช้พิจารณาเพื่อปรับปรุงระดับความเสี่ยงให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงหรือไม่ โดยวิธีการต่างๆ ในขั้นตอนนี้ ต้องสอดคล้องกับรูปแบบการให้บริการและวิธีการดำเนินความสัมพันธ์ของลูกค้ากับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

ตัวอย่าง

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ให้บริการกับลูกค้าผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีการหลัก การจะกำหนดให้ลูกค้ามาให้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมย่อมไม่เหมาะสมกับรูปแบบการให้บริการของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม หรือ

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ให้บริการทางธุรกิจที่ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะกำหนดวิธีการประเมินผลจากการทำธุรกรรมในช่วงเวลาสั้นๆ เพียงช่วงเดียวไม่ได้

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดวิธีการที่จะสามารถเห็นผลการทำธุรกรรมของลูกค้ำทั้งหมดในช่วงเวลาหนึ่งที่ยาวนานพอจะเห็นรูปแบบพฤติกรรมของลูกค้ำ และนำมาประมาณการหาข้อมูลกลาง หรือ

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมให้บริการทางธุรกิจแบบครั้งเดียว หรือเป็นรูปแบบที่ลูกค้ำไม่สามารถหมุนเวียนเงินที่นำมาดำเนินความสัมพันธ์ได้ โดยมีเงื่อนไขกำหนด ทำให้ลูกค้ำมีการทำธุรกรรมน้อยครั้ง หรืออาจครั้งเดียวแต่มีผลผูกพันระยะยาว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมก็ไม่จำเป็นต้องนำวิธีการในตัวอย่างที่ ๒ มาใช้ แต่กำหนดวิธีการตรวจสอบเป็นครั้งคราวที่มีกำหนดเวลาแน่นอนสำหรับลูกค้ำแต่ละรายหรือตามเงื่อนไขเมื่อมีการทำธุรกรรมก็ได้ แต่ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัด เป็นต้น

(๒) ตรวจสอบรูปแบบการทำธุรกรรมของลูกค้ำตลอดระยะเวลาที่ดำเนินความสัมพันธ์

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบให้พบ ในกรณีที่ลูกค้ำมีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกรรม ไม่ว่าจะ เป็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน รูปแบบของบริการ หรือรูปแบบของช่องทางการใช้บริการ เนื่องจาก รูปแบบการทำธุรกรรมเป็นส่วนหนึ่งในการนำมาพิจารณาเป็นปัจจัยความเสี่ยงที่จะส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของลูกค้ำ

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบ ให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกรรมเกี่ยวกับกิจการของตน หากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมีการให้บริการหลายประเภทผลิตภัณฑ์ บริการหรือช่องทางบริการ ก็จะต้องมีระบบ (ในที่นี้หมายความว่ารวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบปฏิบัติการโดยบุคลากร) ที่สามารถบันทึกได้ว่า ลูกค้ำมีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือช่องทางบริการใดบ้าง และสามารถวิเคราะห์หรือประมาณการ ความเสี่ยงอันเกิดจากการทำธุรกรรมเหล่านั้น โดยอย่างน้อยที่สุดควรตอบใจพื้ได้ว่า “ลูกค้ำมีการทำธุรกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการรวมถึงมีการใช้ช่องทางการบริการที่แตกต่างไปในช่วงแรกของการสร้างความสัมพันธ์ หรือในการตรวจทานและวิเคราะห์ในครั้งก่อน และข้อมูลความแตกต่างในการทำธุรกรรมดังกล่าว ทำให้เกิดความเสี่ยงด้านการฟอกเงินที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการและช่องทางบริการ มากขึ้นจากช่วงแรกในการดำเนินความสัมพันธ์หรือการประเมินในครั้งก่อนหรือไม่”

ตัวอย่าง

กรณีผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมีการให้บริการและช่องทางบริการหลายประเภท อาจตรวจพบได้ว่า เมื่อแรกความสัมพันธ์ ลูกค้ำมีการทำธุรกรรมการฝากเงินผ่านสาขาของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมในประเทศ แต่เมื่อมีการประเมินในภาพรวมพบว่า ในระยะเวลาช่วงต่อมา ลูกค้ำมีการเปลี่ยนช่องทางในการทำธุรกรรมโดยเลือกใช้บริการทำธุรกรรมผ่านเครื่องถอนเงินอัตโนมัติในต่างประเทศ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรต้องวิเคราะห์ได้ว่า เกิดความเสี่ยงเกี่ยวกับการใช้ช่องทางการบริการในต่างประเทศ และตรวจสอบว่าประเทศดังกล่าวมีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะสรุปว่า ในรอบการประเมินครั้งนี้ ลูกค้ำมีความ

เคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับรูปแบบการทำธุรกรรม และตรงกับปัจจัยความเสี่ยงสูงบางประการในเรื่อง ช่องทางการให้บริการ และอาจเกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือประเทศเสี่ยง เมื่อวิเคราะห์กับข้อมูลอื่นๆประกอบ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจประเมินว่า

- ลูกค้านี้มีการทำธุรกรรมในรูปแบบที่แตกต่างไปจากที่ระบุไว้กับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมในขณะที่สร้างความสัมพันธ์
- รูปแบบธุรกรรมเกี่ยวกับช่องทางการให้บริการที่เปลี่ยนไป โดยลูกค้าเลือกใช้ช่องทางบริการผ่านเครื่องอัตโนมัติในต่างประเทศที่มีความเสี่ยงมากขึ้น
- รูปแบบธุรกรรมที่เปลี่ยนไปอาจส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์การดำเนินความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไปด้วย โดยลูกค้าทำธุรกรรมในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยง (ตรวจสอบกับข้อมูลปัจจัยเสี่ยงเรื่องพื้นที่หรือประเทศเสี่ยงแล้ว) ทำให้วัตถุประสงค์เปลี่ยนจากการออมเงินธรรมดา เป็นการทำธุรกรรมข้ามประเทศ โดยระบุในข้อมูลคำขอว่า เพื่อชำระหนี้
- ปัจจัยด้านอื่นยังคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
- ข้อเสนอแนะ : อาจกำหนดระยะเวลาในการสอบถามข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติมเป็นเวลา ๑๕ วัน หากไม่สามารถติดต่อหรือไม่ได้รับแจ้งข้อมูลที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ผลการประเมินจะแสดงว่า ลูกค้าต้องได้รับการปรับปรุงความเสี่ยงให้มีระดับความเสี่ยงสูงขึ้น

(๓) วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินความสัมพันธ์

จากข้อมูลผลการประเมินเรื่อง การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์เรื่อง วงเงินและรูปแบบการทำธุรกรรม จะทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สามารถเชื่อมโยงถึงผลลัพธ์ในข้อนี้ได้ เนื่องจาก มูลค่าในการทำธุรกรรมและวิธีการทำธุรกรรม ไม่ว่าจะเป็ผลิถัณฑ์ทางการเงิน ประเภทบริการหรือช่องทางการให้บริการ จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินความสัมพันธ์เสมอ เพียงแต่จะตรงกับข้อมูลวัตถุประสงค์ที่ลูกค้าแจ้งไว้ขณะสร้างความสัมพันธ์หรือไม่

หากนำผลการประเมินทั้งหมดมาพิจารณาแล้ว พบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อื่น ที่ต่างไปจากวัตถุประสงค์เดิมที่ลูกค้าแจ้งความประสงค์ไว้ในขณะที่สร้างความสัมพันธ์ หรือในการประเมินรอบก่อน ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดแนวทางการประเมินเพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่เพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรกำหนดแบบแผนความเชื่อมโยงระหว่าง รูปแบบการธุรกรรม กับ วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ ให้ครบทุกประเภทวัตถุประสงค์และรูปแบบธุรกรรมที่มีอยู่

ตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ด้านการออมเงิน	<u>สอดคล้องกับรูปแบบธุรกรรมประเภท</u> การเปิดบัญชีประเภทรับฝากเงินหรือรับฝากตราสารทางการเงิน การฝากเงินสด การรับโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การถอนเงินในปริมาณที่น้อยกว่าการฝากเงิน <u>สอดคล้องกับช่องทางการทำธุรกรรมประเภท</u> การทำธุรกรรม ณ สาขาหรือสำนักงาน การทำธุรกรรมผ่านเครื่องอัตโนมัติทั้งฝากและถอน การทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต <u>สอดคล้องกับมูลค่าในการทำธุรกรรม</u> ไม่จำกัดมูลค่าธุรกรรม โดยขึ้นอยู่กับรายได้ของลูกค้า
วัตถุประสงค์ด้านการลงทุน
วัตถุประสงค์ด้านการกู้ยืม
วัตถุประสงค์ด้านการชำระหนี้ระหว่างประเทศ
วัตถุประสงค์ด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในหลักทรัพย์
วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในการซื้อสินค้าล่วงหน้า
วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในกองทุน เป็นต้น

(๔) การตรวจสอบข้อมูลด้านอื่นๆ ประกอบผลการวิเคราะห์จากการตรวจสอบและตรวจทาน

เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่ (๑) – (๓) แล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลอื่นๆ เพื่อหาข้อเท็จจริงมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์ที่ได้จากทั้ง ๓ ขั้นตอน เพื่อจะได้ประเมินผลการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้าในแต่ละครั้งได้

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ไม่ควรเจาะจงการหาข้อมูลเพิ่มเติมว่าต้องเป็นข้อมูลประเภทใด ควรให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องสามารถหาข้อมูลได้โดยอิสระ แต่อาจกำหนดกรอบการหาข้อมูลไว้ โดยเฉพาะเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ตัวอย่าง

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดหน้าที่สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้หาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนผลการวิเคราะห์การตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ของลูกค้า โดยเฉพาะในกรณีต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ผลการวิเคราะห์พบว่า ลูกค้ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินความสัมพันธ์ช่วงแรก หรือจากการประเมินครั้งก่อน

(๒) กรณีที่ผลการวิเคราะห์มีแนวโน้มว่า ควรมีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้าในระดับที่สูงขึ้น

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรกำหนดแนวทางในการหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์

ตัวอย่าง

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ในการตรวจทานผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ของลูกค้า ควรหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงมาประกอบผลการวิเคราะห์ ในกรณีที่วิเคราะห์ว่า ลูกค้ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงหรือผิดปกติ โดยข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่นำมาสนับสนุน ควรเป็นไปตามหลักการต่อไปนี้

- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบถามลูกค้าโดยตรง
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากฝ่ายดูแลผลิตภัณฑ์หรือบริการ ภายในองค์กร
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากสถาบันการเงินอื่นโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น ฐานข้อมูลที่รัฐจัดทำขึ้น
- กรณีที่ข้อมูลที่ได้มา บุคลากรไม่มั่นใจว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ ควรระบุแหล่งที่มาและความเห็น

ว่า ได้มาจากแหล่งข้อมูลเปิดทั่วไป และควรสืบค้นข้อมูลที่ตรงกันจากหลายแหล่งข้อมูล

..... เป็นต้น

(๕) การสรุปผลการประเมิน

เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นครบถ้วนแล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดให้ มีขั้นตอนสรุปผลการประเมิน โดยการสรุปผลดังกล่าว ควรผ่านการตรวจสอบและตรวจทานโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้บังคับบัญชาาร่วมกัน เพื่อยืนยันว่า กระบวนการตรวจสอบและตรวจทาน ได้ผ่านการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลที่เหมาะสมแล้ว

ในการสรุปผลการประเมิน ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรต้องตอบโคงค์ดังต่อไปนี้ได้

(๑) ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ของลูกค้ารายนั้นๆ มีความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หากเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับใด (อาจแบ่งเป็นกี่ระดับก็ได้ตามความเหมาะสมกับโครงสร้างลูกค้าทั้งหมด โดยอาจพิจารณาจากร้อยละของการเปลี่ยนแปลงจากการประเมินครั้งแรกหรือครั้งก่อน)

(๒) ผลลัพธ์ใน (๑) ส่งผลต่อการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้าหรือไม่ หากส่งผลให้ปรับปรุง ผู้ประเมินพบว่าปัจจัยข้อใดที่เป็นส่วนสำคัญให้มีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้า

(๓) กรณีที่มีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้า ควรเข้าสู่ขั้นตอนการอนุมัติของผู้บริหารที่มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานนี้หรือไม่

(๔) เห็นควรดำเนินความสัมพันธ์กับลูกค้าดังกล่าวต่อไปหรือไม่ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องแสดงเหตุผลว่า ความเสี่ยงของลูกค้านั้น จะกระทบต่อกิจการขององค์กร และอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ (ความผิดฐานฟอกเงิน หรือความผิดฐานหรือความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย)

เมื่อดำเนินการสรุปผลเสร็จสิ้น ในแต่ละครั้ง ควรจัดเก็บบันทึกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับลูกค้ารายนั้นๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่ยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า

๓. การกำหนดขั้นตอนในการอนุมัติผลการประเมินและบันทึกผลการประเมิน

การอนุมัติผลการประเมิน

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดขั้นตอนในการพิจารณาและอนุมัติโดยผู้บริหารที่มีอำนาจในการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ในกรณีที่พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ระบุผลการประเมินว่า

(๑) ลูกค้ามีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ทำให้ต้องปรับปรุงระดับความเสี่ยงสูง และ/หรือ อาจต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

(๒) ลูกค้ามีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ทำให้ต้องปรับปรุงระดับความเสี่ยงจากระดับความเสี่ยงสูง ลงสู่ระดับความเสี่ยงต่ำ

(๓) ลูกค้ามีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ระบุว่า ควรยุติความสัมพันธ์เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงอันจะกระทบต่อความเสี่ยงในการปฏิบัติงานขององค์กร (ระบุเหตุแห่งความเสี่ยง) และ/หรือ อาจต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจกำหนดให้ผู้บริหารคนใดคนหนึ่ง หรือคณะทำงานที่มีผู้บริหารรวมอยู่ด้วยและเป็นผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติผลการประเมิน ได้พิจารณาตามเงื่อนไขข้างต้น ก่อนที่จะดำเนินการปรับปรุงความเสี่ยงหรือยุติความสัมพันธ์หรือรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน แล้วแต่กรณี

การบันทึกข้อมูล

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีหน้าที่ต้องบันทึกข้อมูลและเก็บรักษาข้อมูลต่อไปนี้เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

(๑) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ของลูกค้า

(๒) ข้อมูลการวิเคราะห์และสรุปผลการประเมิน

(๓) ข้อมูลการได้รับหรือไม่ได้รับอนุมัติและผลลัพธ์ที่จะส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย

สาระสำคัญทั้งหมดในส่วนนี้ ใช้สำหรับ การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงทั่วไป ซึ่งกรณีที่มีการดำเนินกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ (Simplify CDD) หรือ กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD) ให้ใช้หลักการในส่วนที่ระบุเฉพาะถึงกระบวนการดังกล่าว ซึ่งเป็นส่วนถัดไป

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD)

กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง คือ การเพิ่มระดับความเข้มข้นในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการระบุตัวตน ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรม จนถึงขั้นตอนการทบทวนข้อมูลของลูกค้า

ในการพิจารณานำกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งต่อไปนี้จะใช้คำว่า “การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเข้มข้น” มาปรับใช้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดนโยบายหรือมาตรการหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้วยการกำหนดปัจจัยการพิจารณาความเสี่ยงที่สอดคล้องกับข้อบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและประกาศที่เกี่ยวข้อง และในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเข้มข้น ควรพิจารณากำหนดขั้นตอนให้สอดคล้องกับแนวทางฉบับนี้ ได้แก่

๑. ขั้นตอนการระบุตัวตนที่เข้มข้น
๒. ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงที่เข้มข้น
๓. ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรมที่เข้มข้น
๔. ขั้นตอนการทบทวนข้อมูลที่เข้มข้น

ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนการระบุตัวตนที่เข้มข้น

ขั้นตอนที่ ๑.๑ การขอข้อมูลเพื่อระบุตัวตนอย่างเข้มข้น

ดังที่ได้กล่าวมาในเรื่อง การอนุมัติรับลูกค้า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องมีขั้นตอนในการประเมินผลเบื้องต้นว่า ลูกค้ารายที่ขอสร้างความสัมพันธ์นั้น ควรแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมในขั้นตอนการระบุตัวตนหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้ เป็นการพิจารณาเบื้องต้นว่า ลูกค้ามีโอกาสเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายค่าหรือสูง โดยพิจารณาจากเงื่อนไขหรือปัจจัยที่ยกตัวอย่างไว้ใน หัวเรื่องดังกล่าว

กรณีที่มีผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้ดำเนินการประเมินผลเบื้องต้นพบว่า ควรขอข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า เนื่องจาก ลูกค้าอาจมีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ตรงกับเงื่อนไขการประเมินเบื้องต้น เช่น ลูกค้าแจ้งวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์และขอใช้บริการประเภทที่มีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินสูง หรือลูกค้าเป็นนิติบุคคลที่มีข้อมูลการแสดงผลประโยชน์ที่มีโครงสร้างซับซ้อน หรือลูกค้าระบุในเอกสารว่าเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเงินหรือมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีสถานภาพทางการเงิน เป็นต้น (ดูแนวทางปฏิบัติในเรื่อง การอนุมัติรับลูกค้า หัวข้อ การประเมินผลเบื้องต้นเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม)

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดแนวทางให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขอข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลของ ลูกค้าเพิ่มเติม ไม่ว่าจะลูกค้าจะเป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย หรือ ผู้จัดการ ทรัพย์สินตามกฎหมาย

(๑) ความเข้มข้นในการขอข้อมูลของลูกค้าบุคคลธรรมดา

กรณีที่ลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดา และผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ประเมินผลเบื้องต้นว่า ลูกค้าดังกล่าวควรได้รับการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม อาจเนื่องมาจาก พฤติกรรมการขอสร้างความสัมพันธ์ที่ แสดงว่า อาจดำเนินการแทนบุคคลอื่น โดยไม่มีการมอบอำนาจที่เปิดเผย หรือ มีข้อมูลตรงกับบุคคลที่มี สถานภาพทางการเมืองที่เป็นที่รู้จัก หรือระบุข้อมูลอาชีพเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง หรืออาจจะขอสร้างความสัมพันธ์หรือขอเปิดให้บริการที่มีความเสี่ยงสูง หรือไม่สอดคล้องกับระดับ รายได้ที่แจ้งไว้ในเอกสารสมัครขอใช้บริการ หรือตรงกับเงื่อนไขที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมกำหนดขึ้น เป็นต้น

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรขอข้อมูลเพิ่มเติม หรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆที่สามารถ นำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของลูกค้า โดยอย่างน้อยได้แก่ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(๑.๑) ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้ (อาจรวมถึงรายได้ที่ชัดเจน)

(๑.๒) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง (กรณีที่สงสัยว่า ลูกค้าอาจสร้างความสัมพันธ์ เพื่อบุคคลอื่น)

(๑.๓) วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจง (กรณีที่สงสัยว่า ลูกค้าขอใช้ บริการเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น ขอใช้บริการ โอนเงินข้ามประเทศ เนื่องจากต้องการลงทุนเกี่ยวกับผล กำไรจากเพิ่มหรือลดค่าเงินตราต่างประเทศ หรือขอใช้บริการเปิดบัญชีเพื่อลงทุนในกิจการบางอย่างในลักษณะ บุคคลธรรมดา เป็นต้น)

(๒) ความเข้มข้นในการขอข้อมูลของลูกค้านิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายหรือ ผู้จัดการทรัพย์สินตามกฎหมาย

กรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายหรือผู้จัดการทรัพย์สินตามกฎหมาย และผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ประเมินผลเบื้องต้นว่า ลูกค้าดังกล่าวควรได้รับการตรวจสอบข้อมูล เพิ่มเติม อาจเนื่องมาจาก ความซับซ้อนของโครงสร้างลูกค้านิติบุคคลที่ปรากฏในเอกสารแสดงตน หรือ รายชื่อ กรรมการหรือสมาชิกขององค์กรที่พบในเอกสารแสดงตนอันแสดงว่า อาจเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีสถานภาพทาง

การเมือง หรือ ลูกค้าขอสร้างความสัมพันธ์หรือใช้บริการที่มีวงเงินมูลค่าสูงมากหรือบริการที่มีความเสี่ยงสูง หรือตรงกับเงื่อนไขที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมกำหนดขึ้น เป็นต้น

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรขอข้อมูลเพิ่มเติม หรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของลูกค้า โดยอย่างน้อยได้แก่ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(๒.๑) ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการที่แท้จริง (กรณีพบว่า ลูกค้ามีการดำเนินกิจการหลายอย่างและมีกิจการที่ทำให้เกิดรายได้หลักและรายได้เสริม หรือลูกค้าไม่ระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในเอกสารขอสมัครใช้บริการ)

(๒.๒) ข้อมูลโครงสร้างสำคัญของลูกค้า ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงถึงโครงสร้างหลักอันทำให้กิจการของลูกค้าดำเนินอยู่ได้ เช่น โครงสร้างผู้บริหารตั้งแต่ระดับสูงจนถึงระดับปฏิบัติ หรือ โครงสร้างผู้ถือหุ้นรายสำคัญ หรือโครงสร้างบริษัทและบริษัทในเครือ ทั้งนี้ ข้อมูลในข้อนี้จะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบไปถึงข้อมูลผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า

(๒.๓) ข้อมูลของผู้บริหารที่มีอำนาจสูงสุด ได้แก่ ข้อมูลบุคคลธรรมดาหรือเป็นคณะบุคคล ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งด้านงานบริหารและมีอำนาจสูงสุด อาจเป็นบุคคลที่มีตำแหน่ง ซึ่งมีอำนาจสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานและการเงินของลูกค้า อย่างน้อยที่สุด ควรได้ข้อมูลชื่อเต็ม หมายเลขประจำตัวหรือสัญชาติ ที่ทำให้สามารถตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงฐานข้อมูลรายชื่ออื่นๆที่เป็นประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงของลูกค้า

(๒.๔) ข้อมูลผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง (หรือผู้รับผลประโยชน์ทอดสุดท้าย) ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ในกรณีนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบหรือขอข้อมูลจากลูกค้าในลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานสากล อย่างน้อยได้แก่

(๒.๔.๑) กำหนดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้ความพยายามในการตรวจสอบจากเอกสารหรือหลักฐานที่ระบุการถือครองหุ้นอันแสดงถึงการได้รับผลประโยชน์ในจำนวนร้อยละที่เหมาะสม ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงบรรทัดฐานหรือแนวปฏิบัติที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมในประเภทธุรกิจเดียวกันทั้งในประเทศหรือในระดับสากลถือปฏิบัติอยู่

(๒.๔.๒) กรณีที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ด้วยวิธีแรก ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้ความพยายามในการตรวจสอบหาบุคคลที่อาจมีอำนาจในการควบคุมกิจการลูกค้า ซึ่งไม่ปรากฏในเอกสารราชการ โดยอาจค้นหาจาก ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลอื่นๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องปรากฏในเอกสารราชการหรือฐานข้อมูลราชการ แต่อาจมาจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ซึ่งบุคลากรอาจจะไปถึง ระดับความน่าเชื่อถือของ

แหล่งข้อมูลประกอบการบันทึกข้อมูลด้วย (เช่น ได้มาจากเว็บไซต์ (ระบุชื่อ) หรือบทความในวารสารสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีรับการรับรองโดยหน่วยงานราชการ)

(๒.๔.๓) กรณีที่วิธีการทั้งหมดข้างต้นไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ให้กำหนดแนวทางให้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้ดุลยพินิจว่า บุคคลธรรมดา รายใดรายหนึ่งหรือหลายรายที่มีอำนาจในการควบคุมการดำเนินงานกิจการของลูกค้า

(๒.๔.๔) การกำหนดวิธีการตรวจสอบอื่นๆสามารถกระทำได้ แต่ต้องดำเนินการภายหลังจากที่ได้ดำเนินการตามหลักการข้างต้นแล้ว ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมกำหนดให้ลูกค้าเป็นผู้ระบุตัว ผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงเอง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องตรวจสอบหรือจัดให้ลูกค้าแสดงความเชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องระหว่าง บุคคลดังกล่าวกับลูกค้าให้ได้

(๒.๕) ข้อมูลแหล่งรายได้หรือแหล่งเงินที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า ได้แก่ พื้นที่หรือประเทศที่ลูกค้าดำเนินการอยู่ หรือ ร่วมดำเนินการด้วย หรือ เป็นแหล่งลูกค้า หรือเป็นแหล่งลงทุนของลูกค้า

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจกำหนดให้บุคลากรขอข้อมูลอื่นนอกจากที่ระบุไว้ข้างต้นเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ขั้นตอนที่ ๑.๒ ขั้นตอนการดำเนินการระบุตัวตน

เมื่อได้รับข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าอย่างครบถ้วนตามขั้นตอนที่ ๑.๑ แล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดมาตรการในการระบุตัวตนของลูกค้า ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลของลูกค้า และขั้นตอนการตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด

(๑) ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลของลูกค้า

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบว่า ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ลูกค้าแจ้งหรือแสดงเอกสาร เป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยอาจกำหนดระดับความน่าเชื่อถือไว้เป็นหลักในการใช้ดุลยพินิจ และกำหนดเงื่อนไขและวิธีดำเนินการ ในกรณีที่ได้รับข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือไม่น่าเชื่อถือ หรือไม่ครบถ้วนไว้ด้วย

ตัวอย่าง

- ความน่าเชื่อถือระดับที่ ๑ ข้อมูลที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ได้ตรวจสอบจากหน่วยงานราชการหรือรับรองโดยหน่วยงานของรัฐ หรือเอกสารราชการ หรือสำเนาเอกสารที่รับรองโดยหน่วยงานของรัฐ
- ความน่าเชื่อถือระดับ ๒ ข้อมูลที่มีการรับรองตามมาตรฐานสากลที่ถือปฏิบัติกัน ในทางธุรกิจ (เช่น รับรองโดยบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือน่าเชื่อถือ) ข้อมูลที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้ตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่ให้บริการในการตรวจสอบโดยเฉพาะและมีความน่าเชื่อถือในทางธุรกิจ

- ความน่าเชื่อถือระดับ ๓ ข้อมูลที่บุคลากรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ดำเนินการแสวงหา ตรวจสอบและหาข้อเท็จจริงอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ภายในที่กำหนดไว้ และใช้ดุลยพินิจว่าควรพิจารณาเก็บเป็น บันทึกข้อมูลของลูกค้าไว้ (เช่น ข้อมูลที่หาได้จากอินเทอร์เน็ต หรือข้อมูลภายในองค์กรของลูกค้าที่ขอให้ลูกค้า นำมาอ้างอิง เป็นต้น)

(๒) ขั้นตอนการตรวจสอบกับรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อผ่านขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลตามข้อ (๑) ข้างต้นแล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้อง ดำเนินการตรวจสอบรายชื่อลูกค้าและผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง กรรมการผู้มีอำนาจทุกราย ผู้บริหารที่มีอำนาจ สูงสุด ตลอดจนผู้รับผลประโยชน์ตามกฎหมาย (หากพบรายชื่อบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความ สัมพันธ์ของลูกค้า หรือมีบทบาทสำคัญในการประเมินความเสี่ยงของลูกค้า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำ ธุรกรรมควรพิจารณาตรวจสอบกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนดให้ครบถ้วน)

(๒.๑) รายชื่อเกี่ยวกับการการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย สำหรับประเภทรายชื่อที่ กฎหมายกำหนด ให้ดูเรื่อง การอนุมัติรับลูกค้า ในหัวข้อ การตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อที่กฎหมายกำหนด

(๒.๒) รายชื่อเกี่ยวกับการก่อการร้ายและการกระทำความผิดร้ายแรงอื่นๆ สำหรับรายชื่อ ประเภทอื่นนอกเหนือจากรายชื่อใน (๒.๑) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจพิจารณานำมาตรวจสอบใน ขั้นตอนนี้ได้ หากพิจารณาว่า เป็นข้อมูลรายชื่อที่ทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเกิดความเสียหายอย่าง ร้ายแรงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่รายงานการทำ ธุรกรรมที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการตรวจสอบรายชื่อของประเทศอื่นในฐานะลูกค้า ตัวแทน สาขา

ขั้นตอนที่ ๑.๓ ขั้นตอนการดำเนินการหลังจากระบุตัวตน

หลังจากดำเนินการระบุตัวตนตามขั้นตอนที่ ๑.๒ แล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องดำเนินการ บริหารความเสี่ยง โดยประเมินว่า ลูกค้าแต่ละราย มีความเสี่ยงในระดับใด เพื่อจะได้ดำเนินการระบวนการ ตรวจสอบความเคลื่อนไหวและกระบวนการอื่นๆที่เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงดังกล่าวต่อไป **เว้นแต่**

กรณีที่ ๑ เมื่อพบว่า ลูกค้า ผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง กรรมการผู้มีอำนาจรายใดรายหนึ่ง ผู้บริหารที่มี อำนาจสูงสุด ตลอดจนผู้รับผลประโยชน์ตามกฎหมาย หรือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญกับลูกค้าที่ได้ตรวจสอบกับ ข้อมูลรายชื่อในขั้นตอนที่ ๑.๒ มีข้อมูลตรงกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนด ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า โดยเก็บบันทึกข้อมูลของลูกค้าที่ได้ตรวจสอบไว้ รวมถึงทำ สำเนา หลักฐานหรือเอกสารที่ลูกค้านำมาแสดง โดยไม่จำเป็นต้องให้ลูกค้าลงชื่อรับรอง เพื่อประโยชน์ในการให้ ข้อมูลแก่สำนักงาน (ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน

และปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย) ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสามารถคืนหลักฐาน เอกสาร แก่ลูกค้าได้ (ภายหลังจากที่ได้ทำสำเนาหรือคัดลอกข้อมูลสำคัญที่จะระบุตัวตนของลูกค้าแล้ว)

(๒) รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๓) รายงานข้อมูลต่อสำนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

กรณีที่ ๒ เมื่อผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้ใช้ดุลยพินิจแล้วว่า แม้ลูกค้าจะไม่มีข้อมูลตรงกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนด แต่มีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่อาจส่งผลให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมีความเสี่ยงต่อการฝ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือมีความเสี่ยงอย่างร้ายแรงที่อาจทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการฟอกเงินหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือมีความเสี่ยงอย่างร้ายแรงที่อาจทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้รับผลกระทบทางธุรกิจและทางกฎหมายจากผู้ประกอบธุรกิจคู่ค้าในต่างประเทศ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจพิจารณาดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า (ไม่บังคับให้ต้องเก็บบันทึกข้อมูลหรือทำสำเนาข้อมูลที่ลูกค้าแสดงไว้)

(๒) หากมีเหตุอันควรสงสัยว่า ลูกค้าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน การกระทำความผิดมูลฐาน ให้รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ขั้นตอนที่ ๒ การบริหารความเสี่ยงและประเมินผลความเสี่ยงสูง

การที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะดำเนินการตามขั้นตอนนี้ได้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดนโยบาย หรือมาตรการ หรือหลักเกณฑ์ในการบริหารความเสี่ยง โดยประกอบไปด้วยปัจจัยในการพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้า (ดูสาระสำคัญในเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย)

ตามหลักการเบื้องต้น ส่วนใหญ่ลูกค้าที่ผ่านขั้นตอนการระบุตัวตนอย่างเข้มข้น มักจะมีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ตรงกับปัจจัยความเสี่ยงสูง ซึ่งเมื่อเข้าสู่ขั้นตอนนี้แล้วอาจได้รับการประเมินความเสี่ยงในระดับปกติหรือระดับสูง (ขึ้นอยู่กับข้อมูลด้านอื่นๆและการกำหนดระดับและปัจจัยความเสี่ยงของแต่ละองค์กรผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม) แต่ส่วนมากแล้วจะไม่อยู่ในกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ เพราะหากมีคุณสมบัติที่ตรงกับปัจจัยความเสี่ยงต่ำ ก็มักจะไม่ใช่ผู้กระบวนการระบุตัวตนอย่างเข้มข้น เว้นแต่จะพบข้อมูลที่ตรงกับปัจจัยเสี่ยงสูงในภายหลัง

ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงและประเมินผลความเสี่ยงสูงจะต้องสอดคล้องกับผลการระบุตัวตนที่ปรากฏว่า

(๑) ลูกคามีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ตรงกับปัจจัยเสี่ยงสูงและไม่มีปัจจัยอื่นที่สำคัญกว่า มาลดทอนความเสี่ยงดังกล่าว เช่น ลูกค้านุคคลธรรมดาที่มีพฤติกรรมที่ระบุได้ชัดเจนว่า สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ของ บุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ ซึ่งยังไม่ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงร้ายแรงแก่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมถึงขั้นที่ต้องปฏิเสธ หรือลูกค้านิติบุคคล มีการดำเนินกิจการตรงกับอาชีพเสี่ยง และเกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือประเทศที่เสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างสำคัญ

(๒) ลูกคามีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ตรงกับปัจจัยเสี่ยงสูงอย่างเด็ดขาด (ดูปัจจัยความเสี่ยงประเภทนี้ ในเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หัวข้อ ปัจจัยความเสี่ยงสูง) เช่น ลูกค้าเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง (ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองภายในประเทศหรือต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ) หรือ ลูกคามีข้อมูลตรงกับรายชื่อผู้มีคำสั่งถูกยึดอายัดทรัพย์สินหรือยับยั้งธุรกรรม หรือศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือเป็นลูกค้านิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรายชื่อบุคคลที่ถูกระงับการดำเนินการทางทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

กรณีพบว่า ลูกคามีข้อมูลตรงกับปัจจัยความเสี่ยงสูง ซึ่งสงสัยได้ว่าอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐานหรือการฟอกเงิน ให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ขั้นตอนที่ ๒/๑ การได้รับอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจในขั้นตอนสำคัญ

เนื่องจาก ขั้นตอนการระบุตัวตนและขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงในครั้งแรก มักจะกระทำควบคู่หรือในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน และต้องดำเนินการให้เรียบร้อยก่อนอนุมัติรับลูกค้า และ/หรือ รับทำธุรกรรมครั้งแรก ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดหลักการพิเศษสำหรับการรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง คือ

(๑) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้อนุมัติรับลูกค้าดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้บริหารผู้มีอำนาจเปรียบเสมือนตัวแทนของคณะผู้บริหารองค์กรที่ควรใช้อำนาจในการใช้ดุลยพินิจรับหรือไม่รับลูกค้าที่มีความเสี่ยงระดับสูง ในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งก่อนจะอนุมัติรับลูกค้าหรือไม่นั้น ผู้บริหารดังกล่าวควรได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับลูกค้านั้นๆ

(๒) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้ตัดสินใจขั้นตอนสุดท้ายในการปฏิเสธความสัมพันธ์ ยุติความสัมพันธ์ ระงับการดำเนินการทางทรัพย์สิน แจ้งเรื่องการระงับการดำเนินการต่อสำนักงาน รวมถึงพิจารณาให้รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยในกรณีที่ปฏิเสธหรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าด้วย

(๓) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้รับทราบและอนุมัติ กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับ ความเสี่ยงของ ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ในขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวนความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ หรือข้อมูลการระบุตัวตน หรือขั้นตอนในการรับทำธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่หรือธุรกรรมที่สงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือ การกระทำความผิดมูลฐาน

ขั้นตอนที่ ๓ แนวทางการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ที่เข้มข้น

การดำเนินการในข้อนี้ ให้พิจารณาใช้กับลูกค้ากลุ่มที่ได้รับการประเมินความเสี่ยงในระดับสูง (กรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม กำหนดระดับความเสี่ยงสูงออกเป็นหลายระดับ ต้องพิจารณาปรับความเข้มข้นให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าความเสี่ยงสูงแต่ละระดับ)

ในการกำหนดมาตรการสำหรับขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์อย่างเข้มข้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดวิธีการหรือลักษณะการตรวจสอบที่ชัดเจนและมีความเข้มข้นกว่าการมาตรการตรวจสอบสำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำกว่า โดยต้องคำนึงถึงรูปแบบหรือลักษณะของความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้ากับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมด้วย

การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ที่เข้มข้น อย่างน้อยควรพิจารณาถึง **แนวทางดังต่อไปนี้** (ทั้งนี้อาจพิจารณาดำเนินการทุกข้อหรือเลือกเฉพาะข้อที่เหมาะสมกับรูปแบบความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่สามารถดำเนินการได้จริง)

(๑) การกำหนดระบบการกลั่นกรอง ตรวจสอบและตรวจทานข้อมูลที่เข้มข้นกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น หรือ

(๒) การกำหนดระยะเวลาในการทบทวนข้อมูลที่สูงหรือดีกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น หรือ

(๓) การกำหนดระบบการอนุมัติรายงานการสรุปผลวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง หรือการประเมินผล ข้อมูล ที่เข้มข้นหรือซับซ้อนกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น และกำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้อนุมัติผลลัพธ์สำหรับลูกค้ากลุ่มนี้เสมอ หรือ

(๔) การตรวจสอบและทบทวนข้อมูลการระบุตัวตนที่เข้มข้นกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น โดยเฉพาะ ในเรื่องต่อไปนี้

(๔.๑) เรื่องแหล่งรายได้ ที่มาของเงินและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน
ความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างลูกค้ำกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

(๔.๒) เรื่องผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ำ

(๔.๓) กรณีที่ลูกค้ำมีความเสี่ยงสูงเนื่องมาจากการมีสถานภาพทางการเมือง
ควรตรวจสอบการฟื้นฟูสภาพหรือการคงอยู่ของสถานภาพทางการเมืองของลูกค้ำ (รวมถึง กรณีที่ลูกค้ำเป็นบุตร
หรือคู่สมรส หรืออื่นๆตามค้ำนิยามในกฎกระทรวงฯ)

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สามารถกำหนดแนวทางในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับลูกค้ำที่มีความเสี่ยงสูงที่เข้มข้น เพิ่มเติมจากแนวทางที่กำหนดนี้ก็ได้ แต่ยังคงต้องค้ำนึ่งถึง การรักษา
ความลับหรือการพยายามดำเนินการมิให้ลูกค้ำล่วงรู้ถึงการตรวจสอบของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำสำหรับลูกค้ำความเสี่ยงต่ำ (Simplify CDD)

ขอให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมพิจารณาหลักการทั่วไป ในเรื่อง การจัดให้ลูกค้ำแสดงตน การอนุมัติรับลูกค้ำ การบริหารความเสี่ยง และการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรมหรือ การดำเนินความสัมพันธ์ ตลอดจน เรื่องการเก็บรักษาข้อมูล เพื่อเข้าใจในหลักการขั้นมาตรฐานในการดำเนิน กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำก่อน จึงจะปรับใช้กับกระบวนการในเรื่องนี้ได้

ตามหลักการสำคัญคือ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยงสำหรับลูกค้ำ ทุกราย และเมื่อพิจารณาจากหลักมาตรฐานในวรรคข้างต้น จะเห็นว่า กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ จะเริ่มต้นในขั้นตอนการระบุตัวตน ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องจัดให้ ลูกค้ำทุกราย แสดงตนตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้ำสถาบันการเงินและ ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16

ขั้นตอนที่ 1 การระบุตัวตนสำหรับลูกค้ำที่มีความเสี่ยงต่ำ

เมื่อผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้รับข้อมูลการแสดงผลจากลูกค้ำแล้ว และพบว่า

(1) ลูกค้ำเป็นกลุ่มองค์กรหรือรูปแบบกิจการที่มีความเสี่ยงต่ำ ตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดปัจจัยหรือลักษณะในการพิจารณาลูกค้ำที่มีความเสี่ยงต่ำ

(2) ลูกค้ำสร้างความสัมพันธ์สำหรับ ผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่มีความเสี่ยงต่ำเท่านั้น โดยไม่มีปัจจัยความเสี่ยงสูงอื่นๆมาเกี่ยวข้อง

(3) ลูกค้ำมีลักษณะหรือคุณสมบัติ ตรงตามปัจจัยการกำหนดลูกค้ำความเสี่ยงต่ำ ที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้กำหนดเป็นนโยบาย หลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติภายในองค์กรไว้ (ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับ บทบัญญัติตามกฎหมายและกฎกระทรวงฯ)

1.1 ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สามารถพิจารณาลดความเข้มข้นในขั้นตอนการระบุตัวตนได้ โดยอาจพิจารณาแนวทางดังต่อไปนี้

แนวทางที่ 1 กรณีที่ลูกค้ำเป็นบุคคลธรรมดาและไม่มีพฤติกรรมใดที่น่าสงสัยหรือมีข้อเท็จจริงตรงตาม ข้อ (1) – (3) ข้างต้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจพิจารณาเบื้องต้นว่า ลูกค้ำสร้างความสัมพันธ์เพื่อตนเอง (หมายถึง ไม่มีผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงรายอื่น) และในกรณีที่ไม่มีข้อเท็จจริงที่น่าสงสัย อาจสันนิษฐานได้ว่า ลูกค้ำมีรายได้และวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับประเภทผลิตภัณฑ์หรือบริการ ที่ลูกค้ำขอสร้างความสัมพันธ์ไว้

แนวทางที่ 2 กรณีที่ลูกค้ำเป็นนิติบุคคล และไม่มีพฤติกรรมใดที่น่าสงสัยหรือมีข้อเท็จจริงตรงตาม ข้อ (1) – (3) ข้างต้น ซึ่งหมายความว่า ลูกค้ำเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ซึ่งไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ตัวผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง หรือ ลูกค้าอาจแสดงให้เห็นถึงบุคคลธรรมดาผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงได้ตั้งแต่การถือหุ้นในทอดแรก หรือแสดงชัดเจนในเอกสารการจดทะเบียน (ที่น่าเชื่อถือ) หรือ เป็นลูกค้าที่ได้รับการรับรองโดยสถาบันการเงินหลัก(กรณีที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเป็นสถาบันการเงินสาขา) หรือด้วยเหตุอื่นที่กำหนดไว้ในนโยบาย หลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจพิจารณาอนุโลมขั้นตอนการตรวจสอบตัวบุคคลธรรมดาผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงตามมาตรฐาน โดยตรวจสอบเฉพาะข้อมูลของกรรมการที่มีอำนาจ ซึ่งปรากฏในเอกสารการจดทะเบียน และข้อมูลอื่นที่ปรากฏในขั้นตอนการจดทะเบียน และอาจพิจารณาลดความเข้มข้นการขอข้อมูลบางประเภท เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างทางธุรกิจ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้บริหารสูงสุด

1.2 ห้ามผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม พิจารณาลดขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการจดทะเบียน ทั้งนี้ เพื่อจะทราบได้ว่า ลูกค้าแต่ละราย มีคุณสมบัติหรือรูปแบบองค์กร ตรงกับปัจจัยความเสี่ยงต่ำที่กำหนดใน แนวทางที่เลขที่การประกาศ เรื่อง แนวทางการกำหนดปัจจัยเพื่อพิจารณาลูกค้าที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ หรือไม่ จะต้องได้รับข้อมูลการจดทะเบียนที่ครบถ้วนก่อน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลของ ลูกค้า กรรมการที่มีอำนาจซึ่งรวมถึงกรรมการที่มีอำนาจลงนามซึ่งได้รับมอบอำนาจมาสร้างความสัมพันธ์ ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงที่ทราบได้ในเบื้องต้น(กรณีที่ต้องตรวจสอบนโยบาย หลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติภายในองค์กรของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม) กับ ข้อมูลรายชื่อที่กฎหมายกำหนดให้ตรวจสอบ

ขั้นตอนที่ 2 การบริหารความเสี่ยงและประเมินผลความเสี่ยงต่ำ

ในการดำเนินการขั้นตอนนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องมีการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติภายในองค์กรที่เกี่ยวกับการกำหนดปัจจัยความเสี่ยงต่ำอย่างชัดเจน ตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเรื่อง แนวทางในการกำหนดปัจจัยหรือลักษณะในการพิจารณาลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ

ทั้งนี้ การปฏิบัติในขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงและประเมินผลความเสี่ยงต่ำ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสามารถกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติภายในองค์กรได้ ตามความเหมาะสมของรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์และดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า แต่ต้องไม่ขัดต่อข้อบัญญัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) ขั้นตอนการอนุมัติผลความเสี่ยงต่ำและอนุมัติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

ดังที่กล่าวไว้ในกระบวนการบริหารความเสี่ยงว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องดำเนินการประเมินผลความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย(ในครั้งแรกขณะสร้างความสัมพันธ์) ให้เสร็จสิ้นก่อนอนุมัติรับลูกค้า จึงหมายความว่า เมื่อผ่านการระบุตัวตนแล้วต้องมีผลการประเมินผลความเสี่ยงของลูกค้าควบคู่กันก่อนอนุมัติการสร้างความสัมพันธ์และ/หรือ ทำธุรกรรมครั้งแรก ในขั้นตอนการอนุมัติผลการประเมินความเสี่ยงสำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ พร้อมกับอนุมัติสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้ากลุ่มนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สามารถลดความเข้มข้นและทำให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินการได้ โดยอาจกำหนดแนวทางดังนี้

(1.1) อาจกำหนดให้บุคลากรที่มีตำแหน่งสูงสุด หรือพนักงานระดับอาวุโส ประจำสาขาหรือสำนักงานของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ลูกค้าขอสร้างความสัมพันธ์ เป็นผู้อนุมัติผลการประเมินความเสี่ยงและอนุมัติรับลูกค้า โดยไม่จำเป็นต้องส่งรายงานหรือขออนุมัติจากผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ

(1.2) อาจกำหนดให้ลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำได้รับการบริการที่รวดเร็วกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น เช่น สามารถทำธุรกรรมได้ทันทีที่ได้รับผลการประเมินความเสี่ยงต่ำ หรือ ขั้นตอนในการอนุมัติสร้างความสัมพันธ์มีระยะเวลาสั้นกว่าลูกค้ากลุ่มอื่นๆ เป็นต้น

(2) การกำหนดเงื่อนไขปรับปรุงความเสี่ยงต่ำ

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติภายในองค์กร ซึ่งระบุว่า ลูกค้าที่ได้รับการประเมินความเสี่ยงในระดับต่ำ (หมายถึงลูกค้าความเสี่ยงต่ำ) อาจได้รับการปรับปรุงความเสี่ยงให้สูงขึ้นได้ ถ้าลูกค้ามีพฤติกรรมตรงกับเงื่อนไขหรือข้อเท็จจริงบางประการ โดยต้องกำหนดเงื่อนไขหรือข้อเท็จจริงที่ชัดเจน ซึ่งจะทำการลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำถูกปรับระดับความเสี่ยงให้สูงขึ้น โดยอาจพิจารณา กำหนดตามแนวทางต่อไปนี้

(2.1) กำหนดเพดานวงเงินในการทำธุรกรรม เช่น กรณีที่ลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ มีการทำธุรกรรม โดยเฉพาะธุรกรรมที่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นในบัญชีหรือทำให้ลูกค้าได้รับประโยชน์ในทางธุรกิจมากขึ้นในวงเงินหรือจำนวนร้อยละ หรืออัตราส่วนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ จะทำให้ลูกค้ามีข้อเท็จจริงที่ต้องได้รับการพิจารณาว่า ควรปรับปรุงความเสี่ยงให้สูงขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอาจกำหนดให้มีการตรวจสอบก่อนปรับความเสี่ยงสูงขึ้น หรือปรับความเสี่ยงสูงขึ้นโดยอัตโนมัติเมื่อเกิดข้อเท็จจริงที่ตรงกับเงื่อนไขก็ได้

(2.2) กำหนดเพดานวงเงินในการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินการความสัมพันธ์ เช่น ในกรณีที่ลูกค้าความเสี่ยงต่ำ ได้รับการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินการความสัมพันธ์ในภาพรวมแต่ละครั้ง ต้องพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยในวงเงินในบัญชีหรือในทางธุรกิจที่ดำเนินอยู่กับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม โดยกำหนดเพดานวงเงิน อาจคิดเป็นมูลค่าเงิน ร้อยละหรืออัตราส่วนที่เปลี่ยนแปลง ไปจากผลการตรวจครั้งก่อน

(2.3) กำหนดให้ลูกค้าความเสี่ยงต่ำ ที่ถูกพิจารณารายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน และยังไม่ได้รับการตรวจสอบจากช่องทางที่สำนักงานแจ้งกลับ ว่า เหตุอันควรสงสัยดังกล่าวไม่เกิดความเสี่ยงขึ้น ลูกค้าความเสี่ยงต่ำดังกล่าว ต้องได้รับการปรับระดับความเสี่ยง ให้เป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงในทันทีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมพิจารณาส่งรายงานต่อสำนักงาน ซึ่งเงื่อนไขในข้อนี้ ถือเป็นเงื่อนไขเด็ดขาดที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวงฯ

ขั้นตอนที่ 3 แนวทางในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ สำหรับลูกค้าความเสี่ยงต่ำ

บทบัญญัติในกฎกระทรวงฯ กำหนดว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย ดังนั้น เมื่อลูกค้าได้รับผลการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายว่า อยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรกำหนดมาตรการตรวจสอบที่เบาบางลงสำหรับลูกค้ากลุ่มนี้

การกำหนดหลักการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ที่เบาบาง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อาจพิจารณาถึง แนวทางดังต่อไปนี้

- (1) การกำหนดระบบการกลั่นกรอง ตรวจสอบและตรวจทานข้อมูลที่เบาบางกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น
- (2) การกำหนดระยะเวลาในการทบทวนข้อมูลทีนานหรือมีระยะเวลาห่างกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น
- (3) การกำหนดระบบการอนุมัติรายงานการสรุปผลวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง หรือการประเมินผลข้อมูลที่เข้มข้นหรือซับซ้อน น้อยกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น โดยอาจกำหนดให้บุคลากรที่มีตำแหน่งสูงสุด หรือบุคลากรในตำแหน่งอาวุโส ที่ประจำอยู่ ณ สาขา หรือสำนักงานที่ดูแลการตรวจสอบลูกค้ายรายนั้นๆ เป็นผู้อนุมัติผลลัพธ์สำหรับลูกค้ากลุ่มนี้ (เว้นแต่เมื่อลูกค้าความเสี่ยงต่ำ ได้รับการปรับปรุงความเสี่ยงอยู่ในระดับความเสี่ยงสูง ต้องพิจารณานำหลักการในเรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง มาปรับใช้ทันที)
- (4) การตรวจสอบและทบทวนข้อมูลการระบุตัวตนที่เบาบางกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น โดยอาจกำหนดระยะเวลาในการปรับปรุงข้อมูล หรือประเภทข้อมูลที่ตรวจสอบทบทวน มีความเข้มข้นน้อยกว่าลูกค้ากลุ่มอื่นก็ได้

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สามารถกำหนดแนวทางในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงที่เบาบาง นอกเหนือไปจากแนวทางที่กำหนดนี้ก็ได้ แต่ยังคงต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ “ความเสี่ยงสามารถปรับปรุงได้ และหากลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ ได้รับการปรับปรุงเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องนำหลักการที่ปฏิบัติกับกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงมาดำเนินการกับลูกค้าที่ได้รับการปรับปรุงความเสี่ยงนั้นทันที”.

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) มีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในเรื่อง การรายงานธุรกรรม 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 ธุรกรรมที่ใช้เงินสด

ประเภทที่ 2 ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ซึ่งธุรกรรมแต่ละประเภทมีการกำหนดหลักเกณฑ์ ระยะเวลาและวิธีการส่งรายงาน สำหรับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมไว้ในกฎกระทรวงประกอบพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2559)

สำหรับประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาในการปฏิบัติตามกฎกระทรวงเรื่องการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๕ คือ แนวทางในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งมีการปรับปรุงคำนิยามและกระบวนการในหลายประเด็น ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

การตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

การตรวจสอบว่า ธุรกรรมใดที่มีความผิดปกติและมีความเสี่ยง ควรแก่การส่งเป็นรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ให้พิจารณาถึงคำนิยามตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

“ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายความว่า ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียว หรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำธุรกรรมดังกล่าวด้วย

1. หลักการเบื้องต้นในการพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

จะเห็นได้ว่า กฎหมายมิได้กำหนดพฤติกรรมแห่งธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย แต่กฎหมายกำหนดผลลัพธ์ในการใช้ดุลยพินิจตรวจสอบของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมว่า หากพบว่า ธุรกรรมและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมนั้น ทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเชื่อว่า ธุรกรรมดังกล่าวมีประเด็นดังต่อไปนี้

(1) ผู้ทำธุรกรรมเจตนาจะหลีกเลี่ยงมิให้การทำธุรกรรมของตน ต้องถูกรายงานต่อสำนักงาน หรือ ถูกตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมก็ตาม หรือ

(2) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ

(3) ธุรกรรมที่ได้กระทำอาจมีความเกี่ยวข้องกับการทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดในทางอาญา ซึ่งในทางปฏิบัติ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมไม่จำเป็นต้องทราบถึงระดับที่ต้องเจาะจงความผิดมูลฐาน แต่ก็สามารถระบุความผิดมูลฐานได้หากมีข้อเท็จจริงที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมทราบ หรืออาจเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินในให้แก่ผู้ก่อการร้ายหรือขบวนการก่อการร้าย หรือ

(4) ผู้ทำธุรกรรมประสงค์จะทำธุรกรรมที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมพบเหตุในข้อ (1) หรือ (2) แต่ปรากฏว่า ผู้ทำธุรกรรมได้ยกเลิกหรือปฏิเสธไม่ทำธุรกรรม ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่า อยู่ในชั้น พยายามกระทำธุรกรรม ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

จากข้อพิจารณาในข้อ (3) ทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการขอข้อมูลผู้ทำธุรกรรม และบันทึกทันทีก่อนจะดำเนินการทำธุรกรรมให้เสร็จสิ้น เพื่อที่จะสามารถรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยด้วยข้อมูลที่ที่สามารถระบุตัวผู้ทำธุรกรรมได้ ในกรณี que ผู้ทำธุรกรรมได้ขอยกเลิกหรือปฏิเสธไม่ทำธุรกรรมดังกล่าวแล้ว

(ความผิดมูลฐานปัจจุบันประกอบไปด้วยความผิดอาญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินอย่างครอบคลุม ทั้งนี้ ความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ฉบับประมวล)

2. ข้อพิจารณาเพิ่มเติมในการส่งรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย นอกจากจะรายงานตามเหตุแห่งคำนิยาม ในข้อ 1. แล้ว ยังหมายรวมถึงกรณีการรายงานเรื่องต่อไปนี้ด้วย

เมื่อพบว่า พฤติการณ์ในการขอสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า มีความผิดปกติอันอาจเกี่ยวข้องกับหลักการเบื้องต้นในข้อ 1. และมีผลการประเมินความเสี่ยงในระดับสูงถึงขั้นที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมพิจารณาปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์และเห็นควรแจ้งต่อสำนักงาน

เมื่อตรวจสอบในขั้นตอนการระบุตัวตน หรือขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง พบว่า ลูกค้า (หรือบุคคลที่ทำธุรกรรมแบบครั้งคราว) มีข้อมูลตรงกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนดให้ตรวจสอบ ทั้งนี้การดำเนินการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ยังไม่รวมถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับ “การแจ้งสำนักงาน” ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559

เมื่อตรวจสอบในขั้นตอนการตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินการความสัมพันธ์ พบว่า ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวที่ผิดปกติมากและอาจเกี่ยวข้องกับพฤติการณ์ตามหลักการเบื้องต้น

ในข้อ 1. นอกจากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้าไปสู่ระดับสูงหรือพิจารณา
ยุติความสัมพันธ์แล้ว อาจพิจารณารายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานได้ด้วย

3. การกำหนดขั้นตอนการกลั่นกรองก่อนส่งรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดขั้นตอนเพื่อให้การพบพหุติการณ์ตามหลักการเบื้องต้นใน
ข้อ 1. และข้อ 2. มีข้อเท็จจริงให้เชื่อได้ว่า จำเป็นต้องรายงานต่อสำนักงาน โดยอาจพิจารณาถึงแนวทาง
ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดให้มีการตรวจสอบพหุติการณ์ที่พบในข้อ 1. มากกว่า 1 ขั้นตอน กล่าวคือ เมื่อมีการพบ
พหุติการณ์ตามข้อ 1. ในครั้งแรก ให้มีขั้นตอนในการตรวจสอบหรือตรวจทานอีกครั้งเพื่อมั่นใจว่า เป็น
พหุติการณ์ที่น่าจะเข้าข่ายที่ควรต้องรายงานต่อสำนักงาน

(2) กำหนดหลักการในการตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันว่ามีเหตุอันควรสงสัยเพียงพอที่จะ
รายงานต่อสำนักงาน กล่าวคือ ในการพิจารณาว่าจะส่งรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ผู้มี
หน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรมีขั้นตอนในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมและผู้ทำธุรกรรม (ใน
ขอบเขตที่ทำได้มากที่สุด เนื่องจากการตรวจสอบ ไม่ใช่การสืบสวนสอบสวนในขั้นตอนกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญา) ซึ่งอย่างน้อย ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรมีรายงานข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุผลประกอบการ
พิจารณาว่า เหตุจึงทำให้เชื่อว่า ธุรกรรมดังกล่าวเป็นไปตามหลักการในข้อที่ 1 หรือ 2

(3) กำหนดให้มีการอนุมัติการส่งรายงานธุรกรรมและข้อมูลการรายงานธุรกรรม โดยผู้บริหารที่มี
อำนาจ กล่าวคือ ในขั้นตอนสุดท้ายก่อนส่งรายงานต่อสำนักงาน ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดให้
ผู้บริหารที่มีอำนาจ (ในทางกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน)
ซึ่งอาจมอบอำนาจช่วงหรือไม่ก็ตาม เป็นผู้อนุมัติเพื่อส่งรายงาน รวมถึงอนุมัติข้อเท็จจริงที่ระบุในรายงานด้วย
เนื่องจาก รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย มีความสำคัญต่อกระบวนการตรวจสอบการฟอกเงินของ
สำนักงานและมีความสำคัญต่อการพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมด้วย การรายงาน
ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยขาดข้อเท็จจริงสนับสนุนที่เพียงพอ หรือการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควร
สงสัยจำนวนมาก ย่อมแสดงถึงกระบวนการปฏิบัติงานของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่อาจมีความ
บกพร่องหรือมีการรับทำธุรกรรมให้ผู้ที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจำนวนมากได้

หมายเหตุ

ยกเว้นกรณี หากผู้มีหน้าที่รายงาน ได้รับคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกค้า ที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน
ชัดเจนจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย กรณีนี้สามารถรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยได้เลยโดยไม่ต้อง
ตรวจสอบเพิ่มเติม

หลักสำคัญในการตรวจสอบรายงานธุรกรรม

ขอให้ตระหนักว่า อำนาจในการใช้ดุลยพินิจรับทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย เป็นอำนาจของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม เนื่องจาก กฎหมายให้อำนาจผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเป็นผู้พิจารณาว่า แม้จะพบว่า ธุรกรรมหรือผู้ทำธุรกรรม อาจมีพฤติกรรมที่เข้าข่ายน่าสงสัย แต่ไม่ได้หมายความว่า ผู้ทำธุรกรรมหรือธุรกรรมนั้นจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอย่างแน่แท้ ดังนั้น

การใช้ดุลยพินิจในการรับทำธุรกรรมที่รายงานว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย จึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องอันเป็นเหตุแห่งการรายงานด้วย หากผู้ทำธุรกรรมเห็นว่า การรับทำธุรกรรมดังกล่าว จะเสี่ยงต่อการฝ่าฝืนบทบัญญัติในเรื่อง การเป็นผู้สนับสนุนการฟอกเงินอย่างแน่แท้ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมก็ควรพิจารณาปฏิเสธการทำธุรกรรมดังกล่าว

จากที่กล่าวมาในวรรคข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้ทำธุรกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคัดกรองบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญในสายงานที่เหมาะสมกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการใช้ดุลยพินิจในการประเมินก่อนพิจารณาว่า จะรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่ และเห็นควรรับทำธุรกรรมดังกล่าวหรือไม่ ด้วยเหตุดังกล่าว กฎหมายจึงมุ่งเน้นให้มีผู้บริหารที่มีอำนาจ (ซึ่งกฎหมายคาดหวังความน่าเชื่อถือในการใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบและตัดสินใจจากบุคคลหรือคณะบุคคลดังกล่าว) นั่นเอง.

การเก็บรักษาข้อมูล

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับประมวล) รวมถึงกฎกระทรวงฯ และมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ต่างก็กำหนดในหลักการเดียวกันว่า สถาบันการเงิน (Financial Institutions) และผู้ประกอบการอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมการเงิน (DNFBPs) รวมถึง ผู้ให้บริการโอนเงิน (Money Value Transfer Service) ต้องเก็บรักษาข้อมูลของลูกค้าเป็นเวลาอย่างน้อย ห้าปี นับแต่วันที่ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า หรือ ห้าปี นับแต่วันที่ทำธุรกรรม กรณีผู้ทำธุรกรรมเป็นบุคคลที่ทำธุรกรรมแบบครั้งคราว

การเก็บข้อมูลในที่นี้ หมายถึง บรรดาข้อมูล หลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นตัวฉบับหรือสำเนา และผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสามารถเก็บด้วยวิธีใดก็ได้ แต่ในท้ายที่สุด ต้องสามารถแปลงเป็นเอกสารที่สามารถอ่านและใช้เป็นพยานหลักฐานได้

ประเภทของข้อมูลที่ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีหน้าที่เก็บรักษา ตามระยะเวลา ห้าปี ในวรรคแรก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎกระทรวงฯ ได้แก่

1 ข้อมูลการทำธุรกรรมทุกประเภทของลูกค้า (รวมถึงการทำธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในประเทศและข้ามประเทศพร้อมทั้งข้อมูลที่ส่งหรือได้รับพร้อมกับคำสั่งโอนเงินหรือรับโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์)

2 ข้อมูลการแสดงตน ของลูกค้า

3 รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า อย่างน้อยดังต่อไปนี้

1) นโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

2) ผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

3) หลักเกณฑ์ภายในองค์กรและมาตรการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้นก่อนการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่

4) การทำธุรกรรมของลูกค้าและการตรวจสอบธุรกรรมที่ลูกค้าได้ทำขึ้นเพื่อบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกรรมที่สงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

5) การปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของลูกค้าที่ใช้ในการแสดงตน การระบุตัวตนและข้อมูลที่นำมาพิจารณา

ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายให้เป็นปัจจุบัน

6) การบริหารความเสี่ยงและการจัดระดับความเสี่ยงลูกค้า

7) การดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ได้แก่

(ก) การระบุตัวตนและการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

(ข) การตรวจสอบข้อมูลของลูกค้า บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(ค) วัตถุประสงค์ตามเจตจำนงในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

(ง) ผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมตลอดระยะเวลาการสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้า

8) การตรวจสอบการมอบอำนาจสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมในนามของลูกค้า

9) ผลการดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของลูกค้าปัจจุบัน

10) ผลการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

11) การดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

12) รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอื่นตามที่เลขาธิการ

ประกาศกำหนด

4 การเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอาจเก็บเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเก็บรักษาดังต่อไปนี้

1) สามารถจัดเก็บ เข้าถึง หรือนำกลับมาใช้ได้โดยข้อมูลไม่เปลี่ยนแปลง

2) สามารถเก็บรักษารายละเอียดดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นอยู่ในขณะที่ได้รับรายละเอียดนั้นหรืออยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงรายละเอียดที่ได้รับให้ปรากฏข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

3) สามารถถ่ายโอนรายละเอียดดังกล่าวลงในสื่อบันทึกข้อมูลหรือส่งผ่านระบบสารสนเทศอื่นให้สำนักงานได้ตามที่สำนักงานกำหนด

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องเก็บรักษาข้อมูลข้างต้น ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะตรวจสอบ และสามารถนำส่งข้อมูลเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ในทันทีเมื่อได้รับการแจ้งจากสำนักงาน.

การพึ่งพาบุคคลที่สาม

1. การพึ่งพาบุคคลที่สาม

การพึ่งพาบุคคลที่สาม หมายความว่า การพึ่งพาในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่งและการเก็บรักษาข้อมูลตาม การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำสำหรับผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ รักรึกรึกับลูกค้ำอยู่ก่อนที่ผู้ประกอบอาชีพ จะพึ่งพาให้บุคคลที่สาม ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจใหม่ระหว่างลูกค้ำกับผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งบุคคลที่สามสามารถ นำกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำที่ตนถือปฏิบัติอยู่มาใช้กับความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ในครั้งใหม่ได้ ทั้งนี้ การพึ่งพาบุคคลที่สามจะแตกต่างจากการที่ผู้ประกอบอาชีพ จัดจ้างบุคคลภายนอกหรือ ความสัมพันธ์อย่างตัวแทน ซึ่งต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงตามนโยบายและข้อบังคับ ของผู้ประกอบอาชีพ และผู้รับจ้างหรือตัวแทนต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งผู้ประกอบอาชีพ ต้องรับผิดชอบในกรณีที่บุคคลที่สามไม่ดำเนินการตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ลูกค้ำหรือการเก็บรักษาข้อมูลและหลักฐานหรือดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวได้ไม่ครบถ้วนบุคคลที่สาม ต้องเป็นสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่มีอำนาจ

หลักการสำคัญในการพึ่งพาบุคคลที่สาม ได้แก่

(๑) พึ่งพาในกระบวนการจัดให้ลูกค้ำแสดงตน การประเมินผลเบื้องต้นในการขอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อระบุ ตัวตน จนถึงขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด และการอนุมัติรับลูกค้ำ

(๒) ห้ามพึ่งพาในกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การ ก่อการร้าย และกระบวนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนิน ความสัมพันธ์ รวมถึงขั้นตอนในการทบทวน ตรวจสอบกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนดอย่างสม่ำเสมอ การ ปรับปรุงความเสี่ยงที่ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอจนยุติความสัมพันธ์ แต่ในการพึ่งพา ผู้มีหน้าที่รายงานการทำ ธุรกรรมอาจขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่สาม เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้ำก็ได้

(๓) การพึ่งพา ไม่ใช่หลักการเหมือนกับการจ้างตัวแทนหรือจ้างผู้ให้บริการภายนอกมาดำเนินการ ระบบปฏิบัติการให้

(๔) การพึ่งพาจำเป็นต้องอยู่บนเงื่อนไขการปฏิบัติการของบุคคลที่สาม กล่าวคือ ผู้มีหน้าที่รายงานการ ทำธุรกรรมไม่มีอำนาจในการกำหนดระบบปฏิบัติการในการจัดให้ลูกค้ำแสดงตน ระบุตัวตน หรือดำเนินการ ตรวจสอบกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนด เนื่องจาก เป็นการพึ่งพาที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องอาศัย

บุคคลที่สาม ในการช่วยดำเนินการตามขั้นตอนในข้อ (๑) ตามระบบปฏิบัติการที่บุคคลที่สามถือปฏิบัติหรือมีนโยบายกำหนดไว้อยู่แล้ว (ซึ่งต่างจากการจ้างตัวแทนหรือผู้ให้บริการภายนอกมาดำเนินการให้ ซึ่งกรณีนี้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมีอำนาจในการกำหนดกรอบข้อตกลงให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของตนได้)

(๕) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรมั่นใจได้ว่า บุคคลที่สาม มีระบบปฏิบัติการในการดำเนินการในข้อ (๑) รวมถึงมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามกฎหมายไทย

(๖) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องตระหนักเสมอว่า ตนยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในกรณีที่กระบวนการในข้อ (๑) เกิดความบกพร่อง แม้ว่าความบกพร่องนั้นจะเกิดจากระบบการปฏิบัติการของบุคคลที่สามก็ตาม เนื่องจาก ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ยังคงรับหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ (๑) กับลูกค้าอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ควรขอข้อมูลหรือตรวจสอบให้มั่นใจได้ว่า การพึ่งพาศักดิ์สิทธิ์ที่สามรายหนึ่งรายใดนั้น จะไม่ทำให้ตนเกิดความเสียหายในการรับผิดชอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (ทั้งนี้ หากพบว่ามีการปฏิบัติที่บกพร่องต่อหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อ (๑) นอกจากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะต้องรับผิดชอบในส่วนของการดำเนินการต่อลูกค้าตนเองแล้ว บุคคลที่สามก็ย่อมต้องรับผิดชอบในความผิดเดียวกันด้วย เพราะด้วยข้อตกลงที่ร่วมให้บริการแก่ลูกค้า บุคคลที่สามก็ยังคงมีความรับผิดชอบกรณีเกิดความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ในข้อ (๑) เช่นกัน)

(๗) การพึ่งพาในการเก็บรักษาข้อมูล ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสามารถพึ่งพาให้บุคคลที่สามเก็บรักษาข้อมูลลูกค้าที่ได้ในขั้นตอนการดำเนินการตามข้อ ๑ เพื่อตนเองได้ หากบุคคลที่สามยินยอม ทั้งนี้ความรับผิดชอบในการเก็บรักษาข้อมูลยังคงตกอยู่แก่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ดังนั้น ในการพึ่งพาศักดิ์สิทธิ์ที่สาม ควรมิข้อตกลงที่มั่นใจได้ว่า บุคคลที่สามจะดำเนินการเก็บรักษาข้อมูลที่ได้ดำเนินการตามข้อ (๑) และสามารถส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้เมื่อร้องขอ หรือให้สำเนาข้อมูลดังกล่าวส่งให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม (ถ้าบุคคลที่สามยินยอม)

ตัวอย่างในการพึ่งพาศักดิ์สิทธิ์ที่สาม อาจได้แก่

- กรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเป็นสาขาของสถาบันการเงินในต่างประเทศ และพึ่งพาสถาบันการเงินต่างประเทศนั้นในการดำเนินกระบวนการตามข้อ (๑) กับลูกค้าที่มาจากประเทศที่สถาบันการเงินตั้งอยู่ และมาดำเนินการความสัมพันธ์ต่อกับสาขาในประเทศไทย ซึ่งสาขาในประเทศไทยยังคงมีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงและตรวจสอบข้อเท็จจริงจนยุติความสัมพันธ์

- กรณีที่สถาบันการเงินที่ให้บริการลูกค้าด้านบัญชีเงินฝาก มีการเสนอให้ลูกค้าลงทุนโดยการซื้อหน่วยลงทุนซึ่งผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเป็นผู้บริหารกองทุนนั้นอยู่ สถาบันการเงินมีหน้าที่ในการตรวจสอบลูกค้าของตนอยู่แล้ว แต่ในการตรวจสอบเพื่อขายหน่วยลงทุนแทนผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมนั้น เข้ากรณีการพึ่งพาบุคคลที่สามในการตรวจสอบลูกค้าด้วยเช่นกัน ดังนั้นในกรณีนี้ ถือได้ว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ได้พึ่งพาให้สถาบันการเงินดำเนินการตามข้อ (๑) ให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม แต่ภาระความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ยังคงตกแก่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอยู่ และผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมีหน้าที่ต้องดำเนินการในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เป็นต้น

สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือ

คำว่า สำนักงานสาขา ในที่นี้ มุ่งเน้นที่ สำนักงานสาขาที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม (สำหรับสำนักงานสาขาภายในประเทศ ถือเป็นส่วนหนึ่งภายในองค์กรผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ไม่มีประเด็นในการพิจารณาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย

คำว่า บริษัทในเครือ ในที่นี้ มุ่งเน้นที่ บริษัทในเครือที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเป็นฝ่ายถือหุ้นใหญ่ (เพียงพอที่จะมีอำนาจในการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการ) ซึ่งตั้งอยู่ในต่างประเทศ และบริษัทในเครือดังกล่าว ดำเนินกิจการในกลุ่มธุรกิจหรือเป็นผู้ประกอบอาชีพที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงฯนี้

โดยหลักการ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม มีหน้าที่ต้องกำกับดูแลให้สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือ ซึ่งไม่ว่าจะตั้งอยู่ในต่างประเทศหรือในประเทศไทย ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่หรือบริษัทแม่ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เพื่อมิให้เกิดความสับสนในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทยและประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ด้วยนั้น จึงขอให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม พิจารณากำหนดแนวทางดังต่อไปนี้ ในการกำกับดูแลสำนักงานสาขาและบริษัทในเครือ

การกำกับดูแลและกำหนดนโยบายสำหรับสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ

(1) กำหนดนโยบายในการพิจารณาตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงต่ำด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายก่อน

หมายความว่า ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะพิจารณาปัจจัยในการขยายกิจการ โดยการตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือในต่างประเทศ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมควรพิจารณาเลือกจัดตั้งในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงต่ำด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเป็นปัจจัยแรกๆก่อน แต่มิได้หมายความว่า กฎหมายจะห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จัดตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง เพียงแต่ในการจัดตั้งในพื้นที่หรือประเทศเสี่ยงสูงดังกล่าว ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ต้องกำหนดมาตรการและการกำกับดูแลที่เข้มงวดมากกว่า ดังจะกล่าวต่อไป

(2) กำหนดมาตรการในการตรวจสอบความเข้มข้นของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครื่องตั้งอยู่

การตรวจสอบความเข้มข้นในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมพิจารณาถึง ความเป็นไปได้ที่สำนักงานสาขาและบริษัทในเครื่องจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายของพื้นที่หรือประเทศที่ตั้งอยู่ ในกรณีที่พื้นที่หรือประเทศนั้น มีกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่เข้มข้นมากกว่ากฎหมายไทย หรือในกรณีที่กฎหมายไทยมีความเข้มข้นกว่า ก็ต้องพิจารณาว่า การปฏิบัติตามกฎหมายไทยซึ่งเข้มข้นกว่านั้น มีส่วนใดที่อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการในพื้นที่หรือประเทศนั้นหรือไม่

(3) กำหนดนโยบายในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของไทยเป็นหลัก

แม้ว่า สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครื่องของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศอื่น แต่โดยหลักการกำกับดูแลแล้ว สำนักงานสาขาและบริษัทในเครื่องยังคงอยู่ภายใต้อำนาจการบังคับใช้กฎหมายไทยตามหลักสัญชาติของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมซึ่งเป็นเจ้าของ ดังนั้น นโยบายหลักที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทยจึงต้องเป็นเรื่องที่ผู้มีหน้าที่รายงานต้องกำกับดูแลอย่างเคร่งครัด

(4) กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือมาตรการในกรณีที่มีข้อกฎหมายแตกต่างกันของสองประเทศ

กรณีที่มิบบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ที่แตกต่างกันระหว่างประเทศไทย กับพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครื่องตั้งอยู่ นอกจากให้พิจารณาปฏิบัติตามกฎหมายไทยแล้ว โดยหลักอำนาจอธิปไตย สำนักงานสาขาและบริษัทในเครื่องยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งพื้นที่หรือประเทศที่ตั้งอยู่ด้วย ดังนั้น ในกรณีที่กฎหมายไทยมิบบัญญัติที่เข้มกว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมย่อมมีหน้าที่กำกับดูแลให้สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครื่องปฏิบัติตามมาตรการแห่งกฎหมายไทยอย่างเคร่งครัด แต่หากกฎหมายในพื้นที่หรือประเทศที่ตั้งอยู่นั้น มีบบัญญัติที่เข้มกว่า ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องมีภาระในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายแห่งพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครื่องตั้งอยู่ด้วย

(5) กำหนดนโยบายและมาตรการสำหรับสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครื่องที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

กรณีที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจัดตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดนโยบายหรือมาตรการที่เข้มข้นมากขึ้น ดังต่อไปนี้

การกำกับดูแลที่เข้มงวด ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดให้สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือนั้น ได้รับการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายไทยอย่างเข้มงวดและเข้มข้นกว่าสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงต่ำ

การติดตามและประเมินความเสี่ยง ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดให้สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงนั้น ได้รับการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายจากสำนักงานใหญ่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหากพบว่าสำนักงานสาขาและบริษัทในเครือมีความเสี่ยงสูงในการดำเนินกิจการ และอาจส่งผลให้สำนักงานใหญ่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย (ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายไทยหรือกฎหมายแห่งประเทศที่ตั้งอยู่) สำนักงานใหญ่จำเป็นต้องกำหนดมาตรการพิเศษเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น ปรับเปลี่ยนคณะผู้บริหารประจำสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ เพิ่มความเข้มข้นในการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นต้น

การแจ้งข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

เนื่องจากในสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง สำนักงานใหญ่ควรกำหนดให้สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือนั้น ต้องติดตามความเคลื่อนไหวในการพัฒนาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย รวมถึงติดตามปัญหาทั้งด้านกฎหมายและสังคมที่อาจกระทบต่อการดำเนินกิจการของสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ และแจ้งต่อสำนักงานใหญ่ให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่สำนักงานใหญ่จะได้พิจารณากำหนดแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาอันอาจเกิดจากความเสี่ยงดังกล่าวได้ทันทั่วถึง

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จะจัดตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ ในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงต่ำหรือความเสี่ยงสูงก็ตาม ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องกำหนดนโยบายในการตรวจสอบภายใน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างสม่ำเสมอ แต่อาจกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับแต่ละสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศที่ปัญหาแตกต่างกัน

ตารางสรุปการดำเนินงานของผู้ประกอบอาชีพแต่ละประเภท

ลำดับ	ผู้ประกอบอาชีพ	ประเภทของผู้ทำธุรกรรม	การจัดให้ลูกค้า แสดงตน (KYC)	กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับลูกค้า (CDD)	
				ระบุตัวตนและพิสูจน์ ทราบลูกค้าก่อนการ อนุมัติสร้างความสัมพันธ์ หรือรับทำธุรกรรม	การบริหาร ความเสี่ยงอย่าง ต่อเนื่อง
1	ผู้ประกอบอาชีพ ค้าอัญมณี เพชร พลอย ทองคำ หรือ เครื่องประดับ ที่ประดับด้วย อัญมณี เพชร พลอย หรือทองคำ	ลูกค้า เช่น ผู้ที่ซื้อสินค้าแบบผ่อนชำระ หรือ ผู้ที่มาซื้อสินค้าเป็นประจำ หรือร้านค้าทอง รายย่อยที่มีซื้อสินค้าไปขายต่อเป็นประจำ	จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุก ครั้งก่อนการทำธุรกรรม เว้นแต่ได้แสดงตนไว้ ก่อนแล้ว	ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ก่อนอนุมัติสร้าง ความสัมพันธ์	ดำเนินการให้ เป็นไปตาม ความเสี่ยง
		ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว เช่น บุคคลทั่วไป ที่มาซื้อสินค้า	ดำเนินการเมื่อมีการทำ ธุรกรรมมูลค่าตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	มีการทำธุรกรรมเป็นครั้ง คราวไม่ว่าครั้งเดียวหรือ หลายครั้งที่มีร่องรอย ความต่อเนื่องรวมกันมี มูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ขึ้นไป	ไม่ต้อง ดำเนินการ

ลำดับ	ผู้ประกอบอาชีพ	ประเภทของผู้ทำธุรกรรม	การจัดให้ลูกค้าแสดงตน (KYC)	กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CDD)	
				ระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบลูกค้าก่อนการอนุมัติสร้างความสัมพันธ์หรือรับทำธุรกรรม	การบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง
2	ผู้ประกอบอาชีพค้าหรือให้เช่าซื้อรถยนต์	ลูกค้า เช่น ตัวแทนจำหน่ายของผู้ค้ารถยนต์ใหญ่ หรือ ผู้เช่าซื้อรถยนต์ เป็นต้น	จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม เว้นแต่ได้แสดงตนไว้ก่อนแล้ว	ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนอนุมัติสร้างความสัมพันธ์	ดำเนินการให้เป็นไปตามความเสี่ยง
		ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว เช่น ผู้ที่ซื้อรถยนต์แบบจ่ายครั้งเดียว	ดำเนินการเมื่อมีการทำธุรกรรมมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	มีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวไม่ว่าครั้งเดียวหรือหลายครั้งที่มีร่องรอยความต่อเนื่องรวมกันมีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	ไม่ต้องดำเนินการ

ลำดับ	ผู้ประกอบอาชีพ	ประเภทของผู้ทำธุรกรรม	การจัดให้ลูกค้าแสดงตน (KYC)	กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CDD)	
				ระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบลูกค้าก่อนการอนุมัติสร้างความสัมพันธ์หรือรับทำธุรกรรม	การบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง
3	ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์	ลูกค้า เช่น ลูกค้าที่สร้างความสัมพันธ์โดยการทำข้อตกลงหรือสัญญาเกี่ยวกับการซื้อขาย อสังหาริมทรัพย์กับตัวแทน/นายหน้าในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง อาทิ มีการตกลงให้ตัวแทน/นายหน้า ดำเนินการเป็นตัวแทนขายอสังหาริมทรัพย์ให้ตลอดทั้งปี	จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม เว้นแต่ได้แสดงตนไว้ก่อนแล้ว	ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนอนุมัติสร้างความสัมพันธ์	ดำเนินการให้เป็นไปตามความเสี่ยง
		ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว เช่น ผู้ที่ขายหรือซื้อ โดยตกลงให้นายหน้าหรือตัวแทนทำหน้าที่เป็นคราวๆ ไป โดยไม่มีสัญญาต่อเนื่องระยะยาว	ดำเนินการเมื่อมีการทำธุรกรรมมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	มีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวไม่ว่าครั้งเดียวหรือหลายครั้งที่มีร่องรอยความต่อเนื่องรวมกันมีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	ไม่ต้องดำเนินการ

ลำดับ	ผู้ประกอบอาชีพ	ประเภทของผู้ทำธุรกรรม	การจัดให้ลูกค้า แสดงตน (KYC)	กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับลูกค้า (CDD)	
				ระบุตัวตนและพิสูจน์ ทราบลูกค้าก่อนการ อนุมัติสร้างความสัมพันธ์ หรือรับทำธุรกรรม	การบริหาร ความเสี่ยงอย่าง ต่อเนื่อง
4	ผู้ประกอบอาชีพ ค้าของเก่าตาม กฎหมายว่าด้วย การควบคุมการ ขายทอดตลาด และค้าของเก่า	ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว เช่น ผู้ที่มาซื้อ สินค้าทั่วไป	ดำเนินการเมื่อมีการทำ ธุรกรรมมูลค่าตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	มีการทำธุรกรรมเป็นครั้ง คราวไม่ว่าครั้งเดียวหรือ หลายครั้งที่มีร่องรอย ความต่อเนื่องรวมกันมี มูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ขึ้นไป	ไม่ต้อง ดำเนินการ
5	ผู้ประกอบอาชีพ เกี่ยวกับสินเชื่อ ส่วนบุคคลภายใต้ การกำกับสำหรับผู้ ประกอบธุรกิจที่ มิใช่สถาบัน การเงิน	ลูกค้า	จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุก ครั้งก่อนการทำธุรกรรม เว้นแต่ได้แสดงตนไว้ ก่อนแล้ว	ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ก่อนอนุมัติสร้าง ความสัมพันธ์	ดำเนินการให้ เป็นไปตาม ความเสี่ยง

ลำดับ	ผู้ประกอบอาชีพ	ประเภทของผู้ทำธุรกรรม	การจัดให้ลูกค้า แสดงตน (KYC)	กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับลูกค้า (CDD)	
				ระบุตัวตนและพิสูจน์ ทราบลูกค้าก่อนการ อนุมัติสร้างความสัมพันธ์ หรือรับทำธุรกรรม	การบริหาร ความเสี่ยงอย่าง ต่อเนื่อง
6	ผู้ประกอบอาชีพ เกี่ยวกับบัตรเครดิต อิเล็กทรอนิกส์ที่ มิใช่สถาบัน การเงิน	ลูกค้า เช่น ผู้ที่ใช้บัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ที่เติม เงินได้	จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้ง ก่อนการทำธุรกรรมเว้นแต่ ได้แสดงตนไว้ก่อนแล้ว	ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ก่อนอนุมัติสร้าง ความสัมพันธ์	ดำเนินการให้ เป็นไปตาม ความเสี่ยง
		ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว	ดำเนินการเมื่อมีการ ให้บริการเงิน อิเล็กทรอนิกส์ที่มีมูลค่า ตั้งแต่ห้าหมื่นบาทขึ้นไป	มีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว (ก) ไม่ว่าจะครั้งเดียวหรือหลาย ครั้งที่มีร่องรอยความต่อเนื่อง รวมกันมีมูลค่าตั้งแต่หนึ่ง แสนบาทขึ้นไป หรือ (ข) ที่ เป็นการโอนเงินหรือการ ชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือให้บริการเงิน อิเล็กทรอนิกส์ ในแต่ละครั้งมีมูลค่าตั้งแต่ห้า หมื่นบาทขึ้นไป	ไม่ต้อง ดำเนินการ

ลำดับ	ผู้ประกอบอาชีพ	ประเภทของผู้ทำธุรกรรม	การจัดให้ลูกค้า แสดงตน (KYC)	กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับลูกค้า (CDD)	
				ระบุตัวตนและพิสูจน์ ทราบลูกค้าก่อนการ อนุมัติสร้างความสัมพันธ์ หรือรับทำธุรกรรม	การบริหาร ความเสี่ยงอย่าง ต่อเนื่อง
7	ผู้ประกอบอาชีพ เกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้ สถาบันการเงิน	ลูกค้า	จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุก ครั้งก่อนการทำธุรกรรม เว้นแต่ได้แสดงตนไว้ ก่อนแล้ว	ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ก่อนอนุมัติสร้าง ความสัมพันธ์	ดำเนินการให้ เป็นไปตาม ความเสี่ยง
8	ผู้ประกอบอาชีพที่ ดำเนินธุรกิจ การ แลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศที่มีใช้ เป็นสถาบัน การเงิน (บุคคล ธรรมดา)	ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว	ดำเนินการเมื่อมีการทำ ธุรกรรมมูลค่าตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	มีการทำธุรกรรมเป็น ครั้งคราวไม่ว่าครั้งเดียว หรือหลายครั้งที่มี ร่องรอยความต่อเนื่อง รวมกันมีมูลค่าตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป	ไม่ต้อง ดำเนินการ